

Aneks 1. *Katalog jednostek stratygraficznych i ich zawartości zabytkowej*¹

Hanna Olczak, Dariusz Krasnodębski, Agata Wójcik

1. Wczesne średniowiecze

w. 255² – jednolity brunatnoczarny (10YR 3/1–2/1) piasek o zwartej strukturze (bardzo twarde), zawierający dużą ilość polepy (głównie drobne i bardzo drobne grudki) oraz pojedyncze drobne węgle drzewne. Miąższość warstwy wynosiła przeciętnie od 0,05 do 0,2 m. Znajdowała się ona w północno-wschodnim narożniku wykopu i była prawdopodobnie tożsama z warstwą 255/1. Funkcja – prawdopodobnie część nasypu wału fazy III (ewentualnie fazy IV). Faza IIIA (?).

Zawartość zabytkowa w. 255 i w. 255/1: a) fragment glinianej dyszy, o kolistym przekroju poprzecznym, z centralnie położonym kanalikiem (ryc. VI.56; tabl. VI.25: 2). Przedmiot wykonano z gliny żelazistej schudzonej domieszką mineralną (piasku?) i wypalono prawdopodobnie w atmosferze utleniającej (przełam trójbarwny). Na powierzchni widoczne są ślady okopcenia i przepalenia (spękania). Wymiary: długość zachowana – 4,6 cm, średnica – 3,3 cm, średnica kanalika – 1,3 cm; b) fragment cienkiej płytki z fyllitu o mocno wygładzonych powierzchniach – prawdopodobnie kamienia probierczego lub osełki (ryc. VI.55). Z jednej strony zachowany jest fragment kolistego otworka o średnicy ok. 0,5 cm. Wymiary: długość zachowana – 3,8 cm, szerokość 1,56–1,68 cm, grubość 0,38– 0,57 cm (przedmiot jest ułamany z dwóch końców); c) 26 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, m.in. wylewy typów XIII B i XVIII (tabl. VI.7: 3), niesklasyfikowane dno prawdopodobnie z podsypką kredy, dno pucharka (typ IIA) o średnicy ok. 9 cm i podsypce gruboziarnistego tłucznia (do 2 mm), być może z mało wyraźnym znakiem garncarskim (tabl. VI.7: 4) oraz brzuśce zdobione wzorami typów P11?+O3a, R3 i O2a; d) 27 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z owcy/kozy, świni,

¹ W aneksie wykorzystano wyniki analiz specjalistycznych wykonanych przez innych autorów. Identyfikacja gatunków drewna i węgla drzewnego z wykopów 1–3 przeprowadzona została przez M. Michniewicz z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie (Michniewicz 2004), natomiast z wykopu 4 przez G. Skrzyńskiego z Muzeum Ziemi PAN w Warszawie (Skrzyński 2015). Szczątki zwierzęce z wykopów 1–3 opracowali H. Kobryń i H. Przespolewska ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Natomiast oznaczenia gatunkowe kości ssaków z wykopu 4 wykonała J. Piątkowska-Małecka z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, kości ptaków T. Tomek z Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie (Tomek 2015), natomiast szczątki ryb M. Makowiecka i D. Makowiecki z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (Makowiecka, Makowiecki 2015). Opracowanie petrograficzne przedmiotów kamiennych wykonał R. Siuda z Instytutu Geochemii, Mineralogii i Petrologii Uniwersytetu Warszawskiego (Siuda 2015).

² Warstwy stanowiące wypełniska jam opisano pod numerami poszczególnych obiektów. Zastosowano następujące skróty: w. – warstwa, ob. – obiekt. Symbole przy barwach warstw odnoszą się do kodu barw według Munsell 1990.

bydła, konia i dzika; e) 2 duże fragmenty żuźla, w tym jeden bez zawartości żelaza, z dużymi pęcherzykami powietrza w górnej części i kształcie wskazującym na zastygnięcie w płytkiej jamce; f) kilkadziesiąt fragmentów polepy, na ogół drobne i średnie bryłki, z pojedynczymi dużymi. Część dobrze wypalona, z ostrymi krawędziami, pozostałe średnio wypalone i mocno zerodowane. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment z odciskiem belki o średnicy ok. 13–15 cm, 1 fragment z odciskiem kołka o średnicy 5 cm, 1 fragment z odciskiem belki o średnicy 11 cm, 1 fragment z odciskiem belki o średnicy 16–18 cm, 4 fragmenty z odciskami belek o nieokreślonej średnicy, kilka fragmentów o powierzchni płaskiej, kilkanaście fragmentów o powierzchni zaokrąglonej.

w. 255/1 – jednolity brunatnoczarny (10YR 2/1) piasek o zwartej strukturze, o miąższości ok. 0,1 m. Zawierał dość dużą liczbę niewielkich bryłek polepy i pojedyncze bardzo drobne węgle drzewne. W jego stropie wyróżniono bardzo cienką (do 0,01 m) warstewkę węgla drzewnych, która była prawdopodobnie związana z późniejszą fazą V. Warstwa znajdowała się w południowo-wschodnim narożniku wykopu i była prawdopodobnie tożsama z warstwą 255. Funkcja – część nasypu wału fazy III (ewentualnie fazy IV), przy południowej granicy wykopu, zapewne przekształcony w wyniku spłynięcia lub osunięcia się. Faza IIIA (?).

Zawartość zabytkowa: por. w. 255.

w. 259 – warstwa pomarańczowoceglastej (5YR 5/6) polepy, miejscowo przemieszanej z niewielką ilością ciemnoszarobrunatnego (10YR 3/1) piasku, gdzieśgdzie zawierająca drobne węgle drzewne. Warstwa zalegała w północno-wschodnim narożniku wykopu, zaś jej miąższość dochodziła do ok. 0,2 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna powstała ze zniszczenia drewniano-glinianej konstrukcji (płotu?) stojącej na szczycie nasypu wału fazy IID–IIE (?), zachowana prawdopodobnie *in situ*. Faza IIE (?).

Zawartość zabytkowa: różnej wielkości kawałki polepy, w tym duże i bardzo duże, na ogół średnio i dobrze wypalanej, z niewielką i średnią ilością siewki roślinnej. Kilka fragmentów ze śladami konstrukcyjnymi, m.in. ułamki płaskie z odciskami belek i wklęsłe, znaczna część jednak mocno rozdrobniona.

w. 262 – jednolity brunatny (10YR 3/2) piasek, sypki, zawierający grudki dobrze wypalanej polepy (występujące w mniejszej liczbie niż w warstwie 255), pojedyncze drobne węgle drzewne (z dębu, brzozy i klonu) oraz skupisko kamieni (w. 271=272), będące być może pozostałością licowania nasypu wału. Miąższość warstwy wahała się od 0,2 do 0,3 m. Funkcja – nasyp wału grodu – prawdopodobnie górna część nasypu, powstała w podfazie IIA i wykorzystywana również w fazie IID–IIE. Faza IIA.

Zawartość zabytkowa: a) przekłuwacz (?) wykonany z kości bydłowej, z istoty zbitej odcinka metapodialnego (ryc. VI.21; tabl. VI.25: 9). Przedmiot o przekroju prostokątnym i jednym końcu zaokrąglonym, ze śladami wygładzania. Drugi koniec odłamany. Wymiary: długość zachowana – 8,44 cm, wym. przekroju (maksymalne) – ok. 0,65 × 0,95 cm; b) 48 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczonej, w tym 10 wylewów, 4 dna i 34 ułamki brzuśców. W zbiorze znajdują się fragmenty garnków RF-IC (wy-

lew typu XXXIA, o średnicy 18 cm, zdobiony słabo widocznym ornamentem, zapewne odciskany grzebieniem – O3e?, tabl. VI.5: 16), RF-IVA (wylew typu XXIV-1, tabl. VI.6: 7), RF-IVC o niesklasyfikowanym wylewie oraz RF-II lub IV, o wylewie typu XXVIB-1 i średnicy ok. 27–29 cm (tabl. VI.5: 15). Mniejsze ułamki wylewów sklasyfikowano jako typy IIIA (tabl. VI.6: 6), VID (tabl. VI.6: 5), XVIII (tabl. VI.6: 4), XXVIB-1 (średnica 25 cm, tabl. VI.6: 1) i XXVIIIB (średnica 23 cm, tabl. VI.6: 2). Dna to egzemplarze wkłęsłe z pierścieniem dookołnym, jedno z nich ma 8 cm, a inne 8–9 cm średnicy. Podsypkę we wszystkich przypadkach stanowił tłuczeń, o granulacji od 1 do 2 mm. Jedno z den ma wyodrębnioną stopkę, na zewnętrznej powierzchni innego, na środku, znajduje się niewielka wkłęsłość. Poza fragmentami zdobionymi żłobkami dookołnymi z warstwy pochodzi ułamek brzuśca ornamentowanego dwoma wątkami – żłobkami i ornamentem odciskany grzebieniem (R1+O3b) oraz drobne ułamki niesklasyfikowane, dekorowane linią falistą R3 i R4; b) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; c) 21 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła i świni, w mniejszym stopniu z owcy/kozy, konia i jelenia; d) dobrze wypalona polepa, dość zróżnicowana pod względem wielkości i sposobu wypalenia, ale ze znaczną frakcją bardzo dobrze wypalanej i twardej, o barwie pomarańczowoceglastej, na ogół ze śladami siewki roślinnej (średnia lub niewielka ilość). Wyróżniono kilkanaście dużych fragmentów z odciskami konstrukcyjnymi, m.in. półkolistymi o średnicy 7–8 cm i 15–22 cm, kilka fragmentów licowych płaskich, fragmenty klinowate, płaskie oraz lekko wypukłe. Często jedna powierzchnia jest wygładzona.

Uwaga: Ze względu na słabą dystynktywność warstwy pochodzące z niej materiały zabytkowe mogły zostać przemieszane.

w. 271=272 – skupisko kilkunastu średniej wielkości kamieni (o średnicy do ok. 0,2 m), leżących luźno w warstwie 262, głównie w jej górnej części. Poziom stropu: od 128,68 do 128,93 m n.p.m. Funkcja – być może pozostałość licowania szczytu nasypu wału. Faza IIA.

w. 288 – warstwa pomarańczowej (5YR 5/6) polepy, przemieszanej z ciemnoszarobrunatnym (10YR 3/1) i czarnym (10YR 1,7/1) piaskiem, gdzieśgdzie z niewielką liczbą drobnych węgli drzewnych. Warstwa zalegała w południowo-wschodnim narożniku wykopu, zaś jej miąższość dochodziła do ok. 0,2 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna powstała ze zniszczenia drewniano-glinianej konstrukcji (płotu?) stojącej na szczycie nasypu wału fazy IID–IIE (?), tożsama prawdopodobnie z warstwą 259, ale niezachowana *in situ* (osunięta z wyższej części nasypu). Faza IIE (?).

Zawartość zabytkowa: a) 5 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce); b) 4 fragmenty kości bydła i świni; c) duża ilość polepy – różnej wielkości bryłki, w tym duże, zazwyczaj o pomarańczowej barwie.

w. 289=281=287 – brunatnoczarny (10YR 2/1–1,7/1) piasek, na ogół jednolity, jedynie w stropie nieco ciemniejszy, miejscami o brązowawym odcieniu. Zawierał bardzo dużą ilość drobnej polepy i występujące gdzieśgdzie niewielkie węgle drzewne, a w niższej części również pojedyncze kamienie, w tym kilka przepalonych. Węgle drzewne pocho-

dziły z brzozy, dębu, klonu, olchy i wiązu. Miąższość warstwy wahała się od 0,1 do 0,35 m. Funkcja – warstwa użytkowa i destrukcyjna na majdanie grodu. Faza IIIB/IIIC.

Zawartość zabytkowa: a) fragment glinianego przeszlika o kształcie dwustożkowatym, lekko asymetrycznym (ryc. VI.63; tabl. VI.25: 3). Przedmiot wykonano z gliny żelazistej z domieszką mineralną (tłuczeń ?) i wypalono prawdopodobnie w atmosferze utleniającej (przełam trójbarwny). Na powierzchni widoczne ślady okopceń i niewielkie spękania spowodowane wtórnym przepaleniem. Wymiary: wysokość – 1,9–2,1 cm, średnica – 3,3 cm, średnica otworu – 0,8–1,2 cm; b) igła kościana, lekko łukowato wygięta – naturalna krzywizna kości (ryc. VI.62; tabl. VI.25: 12). Powierzchnia narzędzia jest lekko wygładzona. Jeden z jego końców jest uformowany w ostrze, w drugim (szerszym) znajduje się naturalny kolisty otwór. Wymiary: długość całkowita – 3,1 cm, szerokość (maksymalna) – 0,39 cm, grubość (maksymalna) – ok. 0,15 cm, średnica otworu – ok. 0,08 cm; c) fragment poroża jelenia (rosłego osobnika) o długości 22,8 cm, ze śladami obróbki (ryc. VI.61; tabl. VI.25: 13). Zachowana jest część wierzchołkowa, przy której widoczny jest ślad zestrugania powierzchni na odcinku ok. 6 cm. Na przeciwległym końcu obecne są ślady silnego rąbania, ukośnie względem poroża; d) fragment podłużnej, lekko wygiętej miedzianej lub brązowej sztabki o prostokątnym przekroju poprzecznym (tabl. VI.26: 5). Jedna z dłuższych krawędzi sztabki ma zawinięty i sklepany (pogrubiony) brzeg, natomiast druga lekko wyodrębniony rant. Krótsze końce zostały ucięte, jeden z nich jest ścieniony. Wymiary: długość zachowana – 4,1 cm, wym. przekroju – 0,53 × 0,37 cm; e) fragment przedmiotu żelaznego o kształcie zbliżonym do prostokątnej, lekko łukowato wygiętej sztabki o prostokątnym przekroju poprzecznym (tabl. VI.26: 6). Oba końce przedmiotu są nieco rozszerzone. Wymiary: długość zachowana – 2,3 cm, wym. przekroju – 0,84 × 0,30 cm; f) fragment główki żelaznego noża (tabl. VI.26: 7). Tylec jest prosty, a ostrze silnie zniszczone. Wymiary: długość zachowana główki – 5,25 cm, wymiary przekroju główki (maksymalne) – 0,8 × 0,2 cm; g) fragment główki żelaznego noża (tabl. VI.26: 8). Tylec i ostrze są łukowato wygięte. Wymiary: długość zachowana główki – 5,8 cm, wymiary przekroju główki (maksymalne) – 1,17 × 0,20 cm; h) kółko wykonane z grubego drutu żelaznego (tabl. VI.26: 9). Wymiary: średnica wewnętrzna – 3,1 cm, średnica zewnętrzna – 5,1 cm, wymiary przekroju drutu – ok. 1,3 × 0,7 cm. W wyniku zalegania w warstwie do kółka przywarł fragment polepy. Przedmiot może pochodzić również z obiektu 206; i) zachowany we fragmencie, mocno skorodowany przedmiot żelazny o wydłużonym kształcie i przekroju miejscami zbliżonym do prostokątnego, miejscami zaś owalnym (tabl. VI.26: 10). Wymiary: długość zachowana – 2,83 cm, wymiary przekroju (maksymalne) – 0,6 × 0,9 cm; j) osełka długości 13,3 cm, wykonana z nieregularnego kawałka krzemionkowego piaskowca kwarcowego z muskowitem, którego wszystkie strony noszą ślady użytkowania, w tym dwie bardzo intensywnego (ryc. VI.64). Użytkowanie doprowadziło do nadania osełce z jednej końca kształtu zaostrego; k) 527 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym 520 ułamków pochodzących z naczyń całkowicie obtaczanych, zaś 7 z wykonanych techniką taśmowo-ślizgową. W pierwszej grupie technologicznej znalazło się 49 wylewów, 35 den i 443 fragmenty brzuśców. Zdecydowana większość ułamków pochodzi z garnków. Wyróżniono struktury czteroelementowe (A.I), znacznie rzadziej trzelementowe w odmianie pozbawionej wylewu (A.IV) lub

szyjki (A.III). Spośród 48 fragmentów górnych części naczyń tylko 4 zachowane są do miejsca poniżej załomu brzuśca. Wśród 18 ułamków sklasyfikowanych pod względem rodzin form najliczniejszą grupę stanowią garnki RF-IB, charakteryzujące się wąską szyjką i baniastym brzuścem (10 fragm.). Zdecydowana większość z nich zaopatrzona jest w wylewy typu XVIII (tabl. VI.8: 1, 3; VI.10: 1, 3), jedynie pojedyncze to egzemplarze o inaczej ukształtowanych krawędziach – typu XIXB (tabl. VI.8: 4), XXVIB-1 oraz I (tabl. VI.8: 2). Ten ostatni, jak również inny wyrób o zniszczonym brzegu (tabl. VI.11: 2), to formy nietypowe, charakteryzujące się mocno zredukowaną górną częścią. Inną grupę stanowią garnki RF-IC, o wylewach typu XXXI, głównie XXXIA (4 fragm., tabl. VI.7: 7; VI.9: 2, 3). Pokrewne im są garnki RFIIIA (2 fragm.), z których jeden zaopatrzone jest w wylew typu XXXIA (tabl. VI.9: 1), zaś inny to fragment brzuśca. W zbiorze występują też pojedyncze ułamki brzuśców pochodzących zapewne z naczynia z cylindryczną szyjką (RF-IVA, tabl. VI.9: 6) i garnka RF-IIB. Wylew typu XXVIB-1 to część garnka RF-IVB lub RF-IVC (tabl. VI.7: 10), a wylew XXVIB-2 pochodzi zapewne z naczynia RF-II lub RF-IV (tabl. VI.11: 3). Wśród pozostałych wylewów, których ze względu na zły stan zachowania nie przyporządkowano do RF, dominują krawędzie typu XXXI (10 fragm.), z których większość to podtyp XXXIA (7 fragm., tabl. VI.11: 17, 18, 20, 21), a pojedynczy podtyp XXXIC (tabl. VI.11: 19). Inne wylewy sklasyfikowano jako następujące typy: I (1 fragm., tabl. VI.11: 13), XVIIIA-1 (1 fragm., tabl. VI.11: 9), XVIII (2 fragm., tabl. VI.11: 14–16), XIXB (1 fragm., tabl. VI.11: 11), XXVIB-1 (3 fragm., tabl. VI.11: 4, 5, 7), XXVIIB (1 fragm., tabl. VI.11: 8) i XXVIIC-2 (2 fragm., tabl. VI.11: 10, 12). Dwa wylewy to egzemplarze nietypowe (tabl. VI.9: 7; VI.10: 5), a pozostałe są zniszczone. Średnice części brzegowych naczyń wahają się od 16 do ok. 26 cm i wynoszą: 16 cm (2 fragm., tabl. VI.9: 3; VI.10: 1), 17 cm (3 fragm., tabl. VI.8: 1–3), 18 cm (4 fragm., tabl. VI.8: 4; VI.9: 2; VI.10: 3), 19 cm (1 fragm., tabl. VI.9: 1), 25 cm (1 fragm., tabl. VI.11: 7) i ok. 22–26 cm (1 fragm., tabl. VI.7: 10). Wśród 21 sklasyfikowanych den zdecydowanie przeważają wklęsłe (typ II) – 18 sztuk. Zazwyczaj są to egzemplarze z pierścieniem dookołnym – typ IIB (12 sztuk, tabl. VI.7: 6; VI.10: 4; VI.11: 1; 31: 5), przy czym czasami (3 fragm.) widoczne są na nim ślady zagładzania. Dna bez pierścienia (typ IIA) to 6 sztuk (tabl. VI.7: 8, 9); w przypadku dwóch z nich pierścień został prawdopodobnie całkowicie zagładzony. Dna płaskie reprezentowane są przez pojedynczy egzemplarz bez (IA) i 2 z pierścieniem dookołnym (IB, tabl. VI.9: 4; VI.10: 7). Również w ostatnim przypadku, a także na jednym dnie niesklasyfikowanym, zauważono oznaki zagładzania pierścienia. Na zewnętrznej powierzchni trzech den obecne są podłużne rysy, które można interpretować jako ślady spękań drewnianej nakładki na koło (tabl. VI.11: 1; 31: 5). Na trzech egzemplarzach można dostrzec bardzo słabo widoczne wypukłości o nieokreślonym kształcie – być może znaki garncarskie lub odbicia nierówności nakładek (tabl. VI.7: 8; VI.11: 1). Pod względem obecności podsypki sklasyfikowano 25 den. Na 6 z nich zachowały się pozostałości kredy, na 3 – piasku, a na 11 – tłucznia. Przeważa średnio- i gruboziarnisty tłuczeń o granulacji do 1,5 mm i do 2 mm (po 4 fragm.), rzadziej używano tłucznia drobnoziarnistego, o średnicy dominujących ziaren do 1 mm (2 fragm.) i poniżej 0,5 mm (1 fragm.). W przypadku jednego egzemplarza z podsypką tłucznia zaobserwowano dodatkowo ślady kredy. Na powierzchni 5 den brak śladów stosowania podsypki. Śred-

nice dolnych części naczyń są mało zróżnicowane i mieszczą się w przedziale 8–10 cm. Najczęściej wynoszą ok. 8 cm (5 fragm., tabl. VI.7: 9; VI.9: 4; VI.10: 4, 7). Średnicę dwóch den określono na 9 cm (tabl. VI.7: 6), a pojedynczych na 9,2 cm (tabl. VI.11: 1) i 10 cm (tabl. VI.7: 8). Grubości w części środkowej wahają się od 6 do 11 mm, a w części bocznej od 4 mm do 11 mm. Większość fragmentów tej grupy technologicznej – 313 egzemplarzy spośród 494 diagnostycznych (ok. 63%) – jest zdobiona. Zdecydowaną przewagę mają motywy jednowątkowe, które stwierdzono na 293 ułamkach naczyń. Wzory wielowątkowe występują na 11, a niesklasyfikowane pod względem liczby zdobin – na 9 fragmentach. Motywy jednowątkowe to wyłącznie żłobki dookolne. Z wyjątkiem 3 fragmentów o ornamentie strefowym (R2), wykonanym najprawdopodobniej grzebieniem, mają one charakter ornamentacji ciągłej (R1). Wśród okazów o dekoracji wielowątkowej występują wyłącznie fragmenty ornamentowane dwoma wątkami: R1+O3c (1 fragm., tabl. VI.9: 6), R1+R3 (1 fragm., tabl. VI.8: 3), R1+R4 (5 fragm., tabl. VI.8: 2) i R1+N1 (4 fragm.). W 4 przypadkach hierarchię zdobin można określić jako podporządkowaną, zaś 2 naczynia zdobione są prawdopodobnie wątkami równorzędnymi. Wśród motywów niesklasyfikowanych pod względem liczby wątków zdobniczych dominuje linia falista – pojedyncza (R3, 4 fragm., tabl. VI.11: 2), wielokrotna (R4, 2 fragm.) lub bliżej nieokreślona (R3/R4, 2 fragm.), tylko jeden z fragmentów dekorowany jest ornamentem odciskany (O2a). Na ściankach 18 fragmentów naczyń zauważono ślady pobiały, przy czym w 5 przypadkach wystąpiły one na zewnętrznej, w 3 na wewnętrznej, a w 10 na obu powierzchniach naczynia. Na szyjce jednego z garnków znajduje się przekłuty okrągły otworek (tabl. VI.10: 5). Do nietypowych naczyń należy częściowo zrekonstruowana (z trzech fragmentów) miska (tabl. VI.10: 2). Jest to egzemplarz o wylewie typu XXVIB-1 i średnicy ok. 23–25 cm. Drobnny ułamek wylewu typu XIB może pochodzić z pokrywki (tabl. VI.9: 5). Do naczyń wykonanych techniką taśmowo-ślizgową zaliczono 1 wylew i 6 fragmentów brzuśców. Wylew to egzemplarz typu XVIII, pochodzący zapewne z garnka RF-IB (tabl. VI.10: 6). Na 3 fragmentach występuje ornament regularnych żłobków dookolnych (R1). Na zewnętrznej powierzchni takiej samej liczby ułamków, w tym dwóch zdobionych, zachowały się prawdopodobnie ślady pobiały; l) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; m) 2 fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii; n) 1277 fragmentów kości zwierzęcych. Przeważały szczątki zwierząt hodowlanych, wśród których najwięcej stwierdzono kości bydła, nieco mniej świni i owcy/kozy (w tym kozy), zaś najmniej konia. Wśród szczątków zwierząt dzikich odnotowano największą liczbę kości bobra, nieco mniej tura, jelenia, łosia i dzika oraz pojedyncze żubra, sarny, borsuka, wydry, żaby i gryzonia. W zbiorze znajdowały się również 43 kości ptaków, pochodzących głównie z bielika (prawdopodobnie z jednego osobnika), rzadziej z ptaka podobnego do kaczki krzyżówki oraz kury domowej, cyraneczki, średniej wielkości sowy i krukowatych; o) 14 kości ryb, pochodzące m.in. ze szczupaka i okonia oraz 19 łusek, należących głównie do okoniowatych, rzadziej do karpionowatych; p) kilkaset fragmentów polepy, dobrze wypalanej, ostrokrawędzistej, na ogół średniej i drobnej wielkości, o barwie ceglastej i szaro-ceglastej (niektóre bryłki podobne do pokruszonych cegieł). Większość z dużą ilością śladów po sieczce roślinnej, część zaś bez domieszki organicznej (głina być może niedokładnie wymieszana). Niektóre fragmenty słabo ugniecione, z pustymi miejscami.

Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 6 fragmentów z wklęsłymi odciskami kołków (?) o średnicy ok. 6 cm, 17 fragmentów z odciskami belek/kołków o średnicy ok. 8 cm, 4 fragmenty z odciskami belek o średnicy ok. 10 cm, 2 fragmenty z odciskiem belki o średnicy 12 cm, 6 fragmentów z odciskami belek o średnicy ok. 17 cm, 16 fragmentów z odciskami belek o średnicy ok. 20–25 cm lub większej, 24 fragmenty z odciskami belek o średnicy nieokreślonej, najprawdopodobniej dużej (> 15 cm), 5 fragmentów z odciskami patyczków o średnicy ok. 1–2 cm, 1 fragment z odciskiem patyczka o średnicy 2–3 cm, kilkanaście fragmentów o powierzchni wypukłej, ale nierównej/niekształtnej, w tym 1 o jednej powierzchni wypukłej, zaś z boku także wypukłej licowej, 2 fragmenty płaskie lub lekko wypukłe, o powierzchni gładkiej, 23 fragmenty płaskie, w większości nierówne, 7 fragmentów o powierzchni równej i śliskiej, 3 fragmenty bardzo lekko wklęsłe lub płaskie, 1 fragment ze śladami obmazywania lub odciskiem dartej deski, mocno zerodowany w wyniku działania wody, 2 fragmenty z płaskimi odciskami deski (?), 1 fragment o jednej powierzchni licowej nierównej, na trzech różnych poziomach (jakby ślady dolepienia), 1 fragment z niewielką powierzchnią płaską, 1 fragment z podłużnym zagłębieniem o szerokości ok. 1,0–1,5 cm, 1 fragment być może klinowaty z płaskimi powierzchniami, 1 fragment z nieregularnym wypukłym odciskiem ze śladami gnieceń, 1 fragment z odciskiem wklęsłym nieregularnym – częściowo płaski z podniesionym brzegiem, 15 fragmentów wypukłych, mało charakterystycznych, w tym 2 o powierzchni gładkiej (1 wtórnie przepalony), 20 fragmentów o jednej powierzchni płaskiej, o różnej zachowanej grubości, maksymalnie do 5 cm, na jednym widoczny odcisk równoległych śladów stojów, 1 fragment o powierzchni wypukłej z trzech stron, jakby uciskany (z jednej strony wgłębienie po odcisku kciuka), dociśnięty być może do patyczka, 1 fragment klinowaty, bez domieszki, o grubości ok. 3 cm, 1 fragment nieregularny, wtórnie przepalony, 1 fragment nieregularny, z owalnym odciskiem, być może palca, 1 fragment lekko wklęsły, z równoległymi odbiciami stojów, 1 fragment nieokreślony, o grubości ok. 8 cm, z lekko wklęsłą powierzchnią i dwoma równoległymi śladami po zagładzaniu palcami, 1 fragment o dwóch powierzchniach płaskich, przylegających do siebie, 1 fragment o jednej powierzchni płaskiej i zaokrąglonej krawędzi, być może z prążnicy (?), 2 fragmenty klinowate z dwiema powierzchniami schodzącymi się, o jednym boku dociśniętym do belki o średnicy 10 cm lub trochę większej, druga powierzchnia (być może zewnętrzna) chropowata, zagładzona, 11 fragmentów z trzema powierzchniami licowymi, z których dwie położone są po dwóch stronach tworząc placek o grubości 3 cm, z jednej strony odcisk wklęsły o dużej średnicy (20–30 cm), ze śladami stojów, z drugiej nierówny płaski, ze śladami słomy na powierzchni, zachowany półkolisty brzeg ze śladami zagniatania, 1 fragment o powierzchni płaskiej nierównej, z boczną krawędzią zaokrągloną, być może po drugiej stronie pozostałość lekkiego dociskania do powierzchni z dużą ilością śladów po sieczce roślinnej, całość ma grubość do 2 cm, 1 fragment o powierzchni płaskiej, z odciskami sieczki.

- w. 291 – jednolity żółty (10YR 6/6) piasek, miejscami przechodzący w żółtobeżowy (10YR 5/4–6/4), na ogół bez przebarwień i wtrętów organicznych, tylko gdzieniegdzie drobne plamki ciemnoszarego piasku i pojedyncze bardzo drobne węgielki drzewne. Miąższość

warstwy wahała się od 0,1 do 0,5 m. W jej górnej części odnotowano kilka średniej wielkości kamieni. Funkcja – górna część nasypu wału grodu. Faza IA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki kultury trzcinieckiej; b) 6 fragmentów brzuśców z wczesnośredniowiecznych naczyń całkowicie obtaczanych, w tym jeden zdobiony wzorem stempelkowym O2a, pochodzący prawdopodobnie z tego samego garnka co fragmenty z warstwy 306; c) 4 fragmenty kości zwierzęcych, należących do bydła, świni i świni/dzika; d) kilka niewielkich fragmentów polepy, w tym 3 licowe (wypukłe i płaskie). Por. też w. 304.

ob. 293 – dół posłupowy, zadokumentowany w stropie warstwy 303, ale wkopany zapewne z poziomu warstwy 262, znajdujący się na szczycie nasypu wału. Miał on kolisty kształt w planie o średnicy ok. 0,42 m i nieregularnie nieckowaty przekrój, o zachowanej głębokości 0,16 m (pierwotna głębokość prawdopodobnie ok. 0,5 m). Wypełniony był plamistym piaskiem (w. 292) – brunatnym (10YR 4/2) i brązowym (10YR 4/3), zawierającym drobne plamki o żółtej barwie i pojedyncze bardzo drobne węgle dębu. Funkcja – dół posłupowy związany prawdopodobnie z konstrukcją stojącą na szczycie nasypu wału. Faza IIA lub IID.

Zawartość zabytkowa: kilkanaście drobnych fragmentów polepy, mało charakterystycznych, niektóre z dużą ilością domieszki siewki roślinnej. Jeden być może licowy, wypukły.

ob. 295 – owalna w planie jama (?) o nieckowatym przekroju, o wymiarach ok. 0,55 × 0,42 m i głębokości ok. 0,3 m. Wypełniał ją plamisty, brunatny (10YR 4/2) i brązowy (10YR 4/3) piasek (w. 294), z drobnymi plamkami beżowego (10YR 5/3) piasku oraz pojedynczymi bardzo drobnymi węgielkami drzewnymi i grudkami polepy. Poziom stropu: od 128,15 do 128,12 m n.p.m. Obiekt słabo dystynktywny. Funkcja – prawdopodobny dół posłupowy, związany być może z budynkiem znajdującym się u podstawy nasypu wału (deski 311 i 432). Faza IIIB (?).

w. 296 – brązowy (10YR 4/3), lekko zgliniony piasek z dużą liczbą drobnych plamek szarobrunatnego i żółtego piasku oraz pojedynczymi bardzo drobnymi węglami drzewnymi i grudkami polepy – warstwa o słabo czytelnym granicach, wydzielona na styku warstw 289 i 291. Zawierała kilka średniej wielkości kamieni. Poziom stropu: 128,30 m n.p.m. Funkcja – podwalina pod ścianę budynku znajdującego się u podstawy nasypu wału (deski 311 i 432) lub szczątkowo zachowane relikty wzmocnienia wewnętrznego lica nasypu. Faza IIIB

Zawartość zabytkowa: a) 8 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 7 brzuśców i wklęsłe dno bez pierścienia dookólnego (typ IIA); b) 3 fragmenty kości zwierzęcych, należących m.in. do owcy/kozy i świni; c) kilka drobnych fragmentów polepy, w tym 1 ze śladami ugniatania.

w. 298 – spalone drewno (mała deska/belka) o układzie południowy zachód – północny wschód, znajdujące się w stropie warstwy 299. Poziom stropu: 128,45 m n.p.m. Funkcja – drewno znajdujące się zapewne na złożu wtórnym, pochodzące ze zniszczonych konstrukcji starszej fazy I. Faza IIA.

w. 299 – mocno zgliniony piasek o brązowej (10YR 4/3) barwie, zawierający fragmenty polepy i dość dużą liczbę fragmentów węgla dębowych. Na jego stropie znajdowało się spalone drewno 298 ze skupiskiem słabo wypalanej polepy. Kolejne nagromadzenie węgla drzewnych z fragmentami polepy wydzielono w spągu warstwy. Węgłe i polepa pochodziły najprawdopodobniej ze zniszczonych umocnień wału fazy I. Miąższość warstwy wahała się od 0,15 do 0,2 m. Warstwa podobna do warstwy 304, wydzielona w jej spągu. Funkcja – część nasypu wału grodu. Faza IIA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); b) 1 fragment kości owcy/kozy; c) kilkanaście fragmentów polepy o barwie pomarańczowo-ceglastej, z białymi naciekami, średnio wypalanej, ze średnią i dużą ilością śladów po domieszce siewki roślinnej. Na kilku fragmentach odciski o płaskiej powierzchni, dociśnięte do belek/desek.

ob. 302 – jama znajdująca się w północno-wschodnim narożniku wykopu, wkopana z poziomu warstwy 262. Przebadana została południowo-zachodnia część obiektu, o wymiarach ok. 0,60 × 0,45 m (jego przypuszczalna średnica wynosiła ok. 1 m). Jama miała nieckowaty przekrój, o miąższości ok. 0,90–0,95 m. Wypełniał ją brunatny (10YR4/2, miejscami przechodzący w 10YR 3/2) piasek (w. 297). Na większości powierzchni był on jednolity, a tylko miejscami z plamkami o żółtobrązowej barwie. Zawierał niewielką liczbę węgla drzewnych (z dębu i brzozy), skupionych głównie w dolnej części obiektu, a gdzieś tam też drobne bryłki polepy. Funkcja – dół posłupowy związany prawdopodobnie z konstrukcją stojącą na szczycie nasypu wału, zlokalizowany na zewnętrznym stoku nasypu. Faza IIA lub IID.

Zawartość zabytkowa: a) 5 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej – 4 brzusce, w tym jeden z naczyń RF-II lub RF-IVB/C oraz fragment wylewu typu XXVIB-1, pochodzący z garnka o średnicy 17 cm (tabl. VI.11: 22); b) kilkanaście drobnych i średniej wielkości fragmentów polepy, z domieszką w postaci dużej i bardzo dużej ilości siewki, w tym 1 fragment z wklęsłym odciskiem belki i 1 fragment być może z odciskiem niewielkiego patyczka.

w. 303 – plamisty piasek – żółty (10YR 6/4–6/6), miejscami przechodzący w brązowy (10YR 4/3), z różnej wielkości plamami brunatnego (10YR 4/2, 10YR 3/2) piasku. Zawierał dość dużą liczbę drobnych węgla (z dębu, sosny i jesionu wyniosłego), a gdzieś tam również pojedyncze niewielkie bryłki polepy. Miąższość warstwy wahała się od 0,1 do 0,4 m. Funkcja – nasyp wału grodu. Faza IIA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); b) kilka fragmentów polepy – średniej wielkości grudki (pochodzące być może z większego fragmentu), o barwie pomarańczowo-ceglastej i stosunkowo dobrym wypale, niekiedy ze śladami po domieszce siewki roślinnej. W przeważającej większości bez śladów konstrukcyjnych, tylko 1 fragment o płaskiej powierzchni.

w. 304 – jasnobrązowy (10YR 4/4) piasek o różnym stopniu zglinienia, po wyschnięciu bardzo twardy. Na ogół jednolity, miejscami zawierający drobne plamki i warstewki zielon-

kawoszarej i jasnobrązowej gliny; gdzieś tam bardzo drobne bryłki polepy i węgielki drzewne. Miąższość warstwy wynosiła przeciętnie 0,10–0,25 m, zaś w północno-wschodnim narożniku wykopu dochodziła do 0,55 m. Funkcja – nasyp wału grodu. Faza IIA.

Zawartość zabytkowa: a) 8 fragmentów brzuśców z wczesnośredniowiecznych naczyń całkowicie obtaczanych; b) 2 fragmenty kości, pochodzące ze świni i owcy/kozy; c) kilka fragmentów polepy, w tym dwa o dwóch powierzchniach licowych – jednej gładkiej, ale nierównej, zaś drugiej płaskiej i wygładzonej. Zróżnicowana liczba śladów po domieszce siewki roślinnej – od małej i średniej do dużej.

Ponadto z w. 304 lub w. 291: a) 16 fragmentów naczyń całkowicie obtaczanych, w tym 14 pochodzące z brzuśców, wylew o niestandardowym kształcie i niesklasyfikowane dno o domieszce tłucznia (o granulacji do 1,5 mm). Jeden z brzuśców zdobiony jest pojedynczą linią falistą (R3), a kilka innych dookołnymi żłobkami; b) grudki polepy o zróżnicowanych rozmiarach, od małych do średniej wielkości, o barwie jasnopomarańczowej, na ogół słabo wypalone i kruche, ze średnią i dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej i z nielicznymi kamykami. Kilka fragmentów z odciskami licowymi płaskimi lub bardzo lekko półkolisto-wypukłymi. Na jednym fragmencie płaskim odcisk krawędzi deski.

w. 305 – jednolita, intensywnie czarna (2,5YR 2/1), „tłusta” ziemia, prawdopodobnie mocno nasycona substancjami organicznymi, z drobnymi węgielkami drzewnymi – wydzielona w południowo-wschodniej części wykopu, pod warstwą 289. Z jej stropu (i spągu warstwy 289) pochodzi duża liczba kości zwierzęcych. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,04–0,06 m. Funkcja – warstwa użytkowa (?) wewnątrz budynku lub na majdanie grodu, być może przyspągowa część warstwy 289. Faza IIIB.

Zawartość zabytkowa: a) 45 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 2 wylewy, 2 dna i 41 brzuśców. Wylewy sklasyfikowano jako typy XXVIB-2 (tabl. VI.12: 1) i XXXIB (tabl. VI.12: 2). Dna naczyń są słabo zachowane. Jedno z nich jest zapewne mocno wklęsłe, na powierzchni innego widoczny jest pierścień dookołny i być może bardzo niewyraźny, wypukły znak garncarski. Na obu zaobserwowano pozostałości podsypki – tłucznia o granulacji do 1 mm oraz nieco grubszej (do 1,5 mm), być może z dodatkiem kredy. Ornament występuje na 32 fragmentach naczyń spośród 43 diagnostycznych. Zdecydowanie dominują regularne żłobki dookołne o układzie ciągłym (R1, 29 fragmentów), wyjątkowo strefowym (R2, 2 fragmenty). Na jednym z fragmentów niesklasyfikowanych występuje ornament odciskany (O4b). Na zewnętrznej powierzchni innego z naczyń zauważono pozostałości białej substancji (pobiałe?); b) 91 fragmentów kości zwierzęcych, należących głównie do bydła, świni i owcy/kozy (w tym kozy), rzadziej do konia, psa, dzika, łosia, sarny, wydry i cyraneczki; c) 2 kości ryb, w tym 1 szczupaka; d) kilkadziesiąt fragmentów polepy, różnej wielkości, również kilka dużych. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 8 fragmentów z odciskami belek o średnicy 8 cm i większej, 11 fragmentów o powierzchniach płaskich, przy czym są one zarówno gładkie – wyslizgane lub dociśnięte, jak i nierówne, z wyraźnie widocznymi śladami siewki organicznej (większa liczba odcisków niż wewnątrz bryłek), 4 fragmenty lekko wypukłe, z czego 2 z małą ilością domieszki siewki roślinnej, 1 fragment z trzema równoległymi zagłębieniami.

niami o średnicy ok. 1 cm i głębokości ok. 0,5 cm – ślady zagładzania palcami lub odciski patyczków.

w. 306=384 – jednorodny brązowy (10YR 5/3–4/3; 10YR 4/3–4/2) piasek, wyróżniony w północno-zachodniej części wykopu. Miąższość warstwy wahała się od ok. 0,05 do 0,20 m. Funkcja – górna część nasypu wału. Faza IA.

Zawartość zabytkowa: a) 24 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym dno typu IIB o podsypce tłucznią (do 1,5 mm), fragment górnej części garnka RF-IE, o wylewie typu IVA i średnicy 25 cm, zdobionego żłobkami i wzorem stempelkowym (R1+O2a) (tabl. VI.11: 23) oraz 22 ułamki brzuśców, z których 2, zdobione żłobkami i wzorem stempelkowym (R1+O2a) lub tylko wzorem stempelkowym (O2a), pochodzą zapewne z wymienionego wyżej garnka RF-IE; b) 2 fragmenty kości, pochodzące ze świni i nieokreślonego ptaka; c) 3 drobne niecharakterystyczne fragmenty polepy.

Ponadto z w. 306=384, w. 332 lub w. 349: a) 6 fragmentów brzuśców z naczyń wczesnośredniowiecznych całkowicie obtaczanych, w tym jeden zdobiony żłobkami i wzorem odciskowym (R1+O2a), będący zapewne częścią wymienionego wyżej garnka RF-IE; b) 7 fragmentów kości zwierzęcych, należących m.in. do bydła.

w. 307 – warstwa spływowa, zalegająca w południowo-zachodnim narożniku wykopu. Składała się z cienkich warstewek zielonkawożółtej (2,5Y 6/4) gliny, słabo wypalanej pomarańczowej (5YR 4/8) gliny, brązowego i brunatnego (10YR 3/3, 4/2) piasku oraz czarnego (2,5Y 2/1) przepalonego piasku z dużą liczbą drobnych węgli drzewnych (w zachodnim profilu wykopu widocznych kilkanaście warstewek, w profilu południowym struktura bardziej plamista). W dolnej części warstwa była nieco ciemniejsza, z większym nagromadzeniem spalenizny, natomiast w górnej przeważały spływy jasnej, częściowo wypalanej gliny. Znaleziono w niej również dość liczne niewielkie bryłki polepy. Miąższość warstwy dochodziła do 0,35 m i największa była w narożniku wykopu. Funkcja – warstwa destrukcyjna, powstała prawdopodobnie ze zniszczenia stojącego na majdanie budynku (z piecem 323), a być może również innych konstrukcji usytuowanych poza zachodnią granicą wykopu, na przykład na szczycie nasypu wału. Faza IIE.

Zawartość zabytkowa: a) przęślik gliniany o dwustożkowatym kształcie, z wypukłym rantem przy krawędziach obu powierzchni (ryc. VI.54; tabl. VI.25: 5). Wykonano go z gliny żelazistej z domieszką mineralną (tłucznią?) i wypalono w atmosferze utleniającej. Wymiary: wysokość – 1,2 cm, średnica – 3,15 cm, średnica otworu – ok. 1,0 cm; b) wykonany z miedzi³ kabłączek skroniowy z esowatym uszkiem (ryc. VI.53; tabl. VI.26: 1) – typ III, odmiana B (typologia według: Kóčka-Krenz 1993, 48 n.). Kuty z pręta o owalnym przekroju poprzecznym. Wymiary: średnica wewnętrzna – 2,23 cm, średnica zewnętrzna – 2,5–2,7 cm, średnica drutu – 0,27 cm, długość uszka – 0,9 cm, szerokość uszka – 0,45 cm; c) fragment przedmiotu żelaznego o kształcie wydłużonej, prostokątnej w przekroju sztabki (tabl. VI.26: 11). Jeden koniec sztabki jest prosto ucięty, zaś drugi lekko zagięty

³ Mn 0,04; Fe 0,07; Co 0,07; Ni 0,11; Cu 98,67; As 0,05; Ag 0,06; Sn 0,17; Sb 0,36; Pb 0,41. Analiza wykonana została w Laboratorium Bio- i Archeometrii Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie.

i złamany. Wymiary: długość zachowana – 5,94 cm, wym. przekroju sztabki – 0,4–0,6 × 0,2 cm; d) 166 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 17 wylewów, 6 den i 143 ułamki brzuśców. Pojedyncze egzemplarze sklasyfikowano jako garnki RF-III A (wylew typu XXXIA, tabl. VI.12: 3) i RF-IV A (wylew typu XXIV-1, tabl. VI.12: 5). Jeden z fragmentów o krawędzi typu XIB pochodzi prawdopodobnie z garnka RF-II lub IVB/C (tabl. VI.12: 8), zaś brzeg typu XXVII B to zapewne część naczynia RF-II A (tabl. VI.12: 7). Wśród pozostałych wylewów dominują okazy typu XXXI – 5 fragmentów, w tym 3 podtypu XXXIA (tabl. VI.12: 10, 12, 15) i 1 – XXXIB. Inne krawędzie sklasyfikowano jako typy XVII A-1 (2 fragm., tabl. VI.12: 9), XVII B-2 (1 fragm., tabl. VI.12: 14) oraz XXVI A-1 (tabl. VI.12: 11), XXVI B-1 (tabl. VI.12: 13) i XXVI B-2 (po 1 fragm.). Średnicę wylewu określono tylko dla jednego garnka – wynosi ona 17 cm (tabl. VI.12: 3). Dwa spośród trzech sklasyfikowanych den to egzemplarze wklęsłe z pierścieniem dookołnym (typ IIB, tabl. VI.12: 4), a jedno określono jako wklęsłe bez pierścienia (typ IIA). Jedno z den ma 12 cm średnicy. Na zewnętrznej powierzchni jednego egzemplarza widoczne są odbicia nakładki na koło (tabl. VI.12: 4). Na 4 dnach stwierdzono pozostałości podsypki tłuczni, o granulacji największych ziaren do 1,5 mm (2 fragm.), do 2 mm (1 fragm.) i > 2 mm (1 fragm.). Na jednym występuje prawdopodobnie podsypka piasku, a inne wykonane zostało zapewne bez podsypki. Ornament stwierdzono na 117 spośród 151 ułamków diagnostycznych, co stanowi ok. 77%. Dominują motywy jednowiątkowe w postaci żłobków dookołnych o układzie ciągłym (R1, 112 ułamków). Motywy dwuwowiątkowe odnotowano na 4 ułamkach naczyń. Obok żłobków występuje na nich wielokrotna linia falista (R1+R4, 1 fragm.) lub ornament nacinany w postaci rzędu ukośnych kresek (R1+N1, 3 fragm.). Pojedynczy fragment niesklasyfikowany zdobiony jest wzorem wykonanym jednodzielnym stemplem o prostokątnym kształcie (O4b, tabl. VI.12: 6). W górnej części brzuśca jednego z naczyń widoczne są wykonane palcami ukośne smugi (tabl. VI.12: 3); e) 162 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła, owcy/kozy, świni i ptaków (kura domowa, kaczka krzyżówka, grążyca, głąszec, jarząbek), z niewielkim dodatkiem szczątków konia, kota, jelenia, dzika, zająca, niedźwiedzia (człon palcowy III) i gryzonia; f) kilkadziesiąt fragmentów polepy, o barwie brudno-ceglastej, niekiedy szaro-czarnej, bardzo dobrze wypalonej (ostrokrawędzistej), na ogół ze średnią i dużą liczbą śladów po sieczce roślinnej (tabl. VI.27: 1). Fragmenty na ogół duże i średnie, z zawartością drobnych kamyków. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment o grubości 5 cm, z odciskiem belki/kołka o średnicy ok. 8 cm, 1 fragment z odciskiem belki o średnicy ok. 11 cm, 1 fragment z odciskiem belki o średnicy ok. 12 cm, 1 fragment z odciskiem belki o średnicy ok. 15 cm, 1 fragment z odciskiem belki o średnicy ok. 17 cm, 1 fragment z dwiema przylegającymi do siebie pod kątem prawie prostym powierzchniami licowymi – jedna płaska ze śladami wygładzania i odciskami sieczki, druga lekko wklęsła, dociśnięta do belki, 1 fragment o wymiarach 5 × 5 cm i grubości 1,5 cm, ze śladami równoległego zagładzania palcami, prawie bez domieszki sieczki, 3 fragmenty wypukłe z wyraźnymi odciskami sieczki na powierzchni, 2 fragmenty słabiej wypalone, bez śladów po sieczce roślinnej, o powierzchni licowej nierównej, być może płaskiej, ze śladami wytrąceń wapnia (podobne do polepy z pieca 323), 2 fragmenty płaskie licowe, z tego 1 dobrze wygładzony.

w. 308=322=328 – intensywnie czarny (2,5Y 2/1) piasek z drobnymi plamkami i soczewkami jasnobrązowego (10YR 5/3–4/3) piasku, a miejscami z drobnymi brunatnoczarnymi (10YR 2/1) plamkami. Zawierał bardzo dużą ilość polepy, często występującej w skupiskach, oraz plamy spalenizny z węglami drzewnymi, pochodzącymi głównie z brzozy i dębu, w mniejszym stopniu z sosny, grabu, klonu i lipy. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 (w pobliżu nasypu wału) do ok. 0,35 m. Funkcja – warstwa użytkowa i destrukcyjna na majdanie grodu. Faza IID/IE.

Zawartość zabytkowa w. 308 i w. 308/1: a) 945 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 67 wylewów, 68 den i 810 ułamków brzuśców. W zbiorze przeważają fragmenty garnków, które sklasyfikowano przeważnie jako struktury morfologiczne cztero- (A.I), a wyjątkowo trójelementowe (A. IV i być może A.III). Najbardziej liczną grupę stanowią okazy RF-IV. Dwa z nich, o wylewach typów XXIV-1 i XXIV-2, to naczynia z cylindryczną szyjką (RF-IVA). Cztery egzemplarze sklasyfikowano jako garnki RF-IVB, o krawędziach typów XXA (tabl. VI.15: 1), XXVIB-1 (tabl. VI.17: 1), XXVIB-2 (tabl. VI.15: 5) i XXXIB (tabl. VI.14: 2). Ponadto dwa brzegi – typów XXVIB-2 (tabl. VI.15: 2) i XXVIIB (tabl. VI.15: 6) – pochodzą z garnków RF-IVB lub RF-IVC, zaś fragment brzuśca oraz wylew XXVIB-1 (tabl. VI.17: 3) i 2 nietypowe (tabl. VI.15: 7; VI.17: 4) z naczyń RF-IVB/C lub RF-II. Garnki RF-I występują w mniejszości – egzemplarze o wylewach podtypów XXXIA (tabl. VI.14: 3) i XXXIC (tabl. VI.15: 3) sklasyfikowano jako RF-IC, a brzeg typu XXVIII A-2 jako RF-IE (tabl. VI.14: 1). Cztery egzemplarze (o wylewach typów XXVIB-2 – tabl. VI.16: 1, XXXIA – 2 fragm. i XXXIC – tabl. VI.14: 4) można określić jako garnki RF-IIIA, a pojedynczy (wylew typu XVIII) prawdopodobnie jako RF-IIA (tabl. VI.16: 17). Wśród pozostałych części przybrzeżnych największą grupę tworzą wylewy typu XXXI – 14 fragmentów, z czego 4 sztuki to podtyp XXXIA (tabl. VI.16: 13–15), 5 – podtyp XXXIB (tabl. VI.16: 11, 12), a 2 – XXXIC. Nieco mniej (11 fragm.) wydzielono wylewów typu XXVIB: XXVIA-1 (1 fragm.), XXVIB-1 (3 fragm., tabl. VI.13: 15, 16) i XXVIB-2 (7 fragm., tabl. VI.16: 4, 5). Cztery krawędzie określono jako typ XXVIIB (tabl. VI.16: 9), 2 jako XXVIIC-2 (tabl. VI.16: 7), a pojedyncze jako XVIIIB, XVIII, XXIIIA i XXIIIB (tabl. VI.13: 14). Ponadto 4 drobne brzegi to formy nietypowe (tabl. VI.13: 13, 17; VI.16: 6, 8). Średnice wylewów garnków są bardzo zróżnicowane i wahają się od 10 do 29 cm. Największą grupę tworzą wyroby o średnicy ok. 20 cm (4 fragm., tabl. VI.14: 3; VI.15: 1, 3; VI.16: 1, 17), 2 naczynia mają średnicę 18 cm (tabl. VI.17: 1), a pojedyncze 10 cm (tabl. VI.15: 5), 17 cm (tabl. VI.14: 1), 19 cm (tabl. VI.14: 2), 21 cm, 22 cm (tabl. VI.14: 4), 23 cm (tabl. VI.15: 2), 28 cm (tabl. VI.15: 6) i 29 cm (tabl. VI.15: 7). Spośród 31 sklasyfikowanych den jedno należy do płaskich bez pierścienia dookólnego (IA, tabl. 13: 10). Pozostałe to egzemplarze wklęsłe z pierścieniem (IIB, 25 sztuk, tabl. VI.13: 6, 8, 9; VI.16: 2, 3, 16; VI.17: 6) lub bez (IIA, 5 sztuk, tabl. VI.15: 4; VI.17: 2). Na 3 dnach zaobserwowano oznaki zagładzania pierścienia. W przypadku egzemplarza niesklasyfikowanego widoczne jest doklejenie z boku dna dodatkowej porcji gliny, co spowodowało powstanie na jego zewnętrznej powierzchni szerokiego zgrubienia/wałeczka. Inne ślady poprodukcyjne występują rzadko – na dwóch dnach odnotowano ślady podważania (tabl. VI.16: 3), powstałe zapewne podczas zdejmowania naczyń z koła. Na jedynym dnie widoczne są prawdopodobnie odbicia nakładki na koło, mające

postać cienkich rys i wypukłych guzków (tabl. VI.13: 6). Również na dwóch dnach stwierdzono trudne do interpretacji nierówności – być może także ślady nakładek lub bardzo słabo zachowane znaki garncarskie. Na 58 spośród 59 fragmentów den diagnostycznych pod tym względem zaobserwowano pozostałości podsypki. Najczęściej stosowano w tym celu tłuczeń (41 fragm.). Jego granulację określono następująco: grupa A – 6 fragmentów, grupa B – 14 fragmentów, grupa C – 15 fragmentów, grupa D – 5 fragmentów, grupa E – 1 fragment. Na 7 dnach stwierdzono obecność piasku, a na 3 drobnej podsypki mineralnej, trudnej do bliższego określenia (piasek lub bardzo drobny tłuczeń). Na powierzchni 4 den zaobserwowano wyraźne, a na kolejnych 3 słabe pozostałości kredy. Ślady tej ostatniej widoczne były również na 2 egzemplarzach z podsypką piasku i na takiej samej liczbie den z podsypką tłuczni. Średnice den mieszczą się w przedziale 7–11 cm. Najczęściej występują okazy o średnicy 9 cm (4 fragm., tabl. VI.13: 8; VI.15: 4; VI.17: 2). Po 2 dna mają średnicę 8,5 cm (tabl. VI.13: 6, 9) i 10 cm (tabl. VI.13: 10), a pojedyncze 7 cm (tabl. VI.17: 6), 7,2 cm (tabl. VI.16: 3), 8 cm (tabl. VI.16: 16) i 11 cm (tabl. VI.16: 2). Grubości den w części bocznej wahają się od 4 do 11 mm, a w środkowej od 4 do 9 mm, w jednym wypadku wynosząc 13 mm. Obecność ornamentu odnotowano na 652 fragmentach ceramiki, co stanowi ok. 75,5% spośród 863 okazów diagnostycznych pod tym względem. Zdecydowanie dominują motywy jednowątkowe w postaci żłobków dookolnych o układzie ciągłym (R1, 636 fragm.). Większość spośród 13 fragmentów o dekoracji wielowątkowej sklasyfikowano jako dwuwątkowe. Wydzielono następujące zestawienia ornamentów: R1+R3 (2 fragm., w tym 1 niepewny), R1+R4 (2 fragm.), R1+R3/R4 (1 fragm.), R1+N1 (3 fragm., tabl. VI.15: 1, 5; VI.17: 5), R1+O2a (1 fragm.), R1+O3a (1 fragm.). Po trzy wątki stwierdzono na dwóch ułamkach naczyń (R1+R4+O3a/b – tabl. VI.13: 5 i R1+P11+O3b – tabl. VI.13: 11), a na kolejnym z nich co najmniej dwa – P11+O3b. Na jednym fragmencie niesklasyfikowanym pod względem liczby wątków zdobniczych występują nacinane kreski (N1), a na dwóch bliżej nieokreślona linia falista (R3/R4). Na zewnętrznej powierzchni innego z fragmentów odnotowano ślady białej substancji, mogącej wskazywać na pokrycie ścianek naczynia pobiałą. Na szyjce jednego z garnków znajduje się okrągły otworek, przewiercony po jego wypaleniu (tabl. VI.17: 4). Poza garnkami w zbiorze wydzielono niewielki fragment górnej części naczynia, o krawędzi typu XVIII, który może pochodzić z pokrywki (tabl. VI.13: 12); b) 491 fragmentów kości zwierzęcych, należących głównie do gatunków hodowlanych, takich jak bydło, świnia i owca/koza, w mniejszej liczbie do ptaków (m.in. kura domowa, kaczka krzyżówka, głuszec), dzika, kota i nieokreślonego gatunku gryzonia, przy bardzo nieznacznym udziale szczątków jelenia, łosia, sarny, tura, zająca, borsuka, bobra i wydry; c) 23 kości ryb, pochodzące m.in. ze szczupaka; c) kilkaset fragmentów polepy, na ogół dobrze wypalanej (ostrokrawędzistej), o barwie ceglastej (tabl. VI.28). Bryłki średniej i małej wielkości, ale także kilka dużych. Domieszka siewki roślinnej i dużych źdźbeł traw, występująca w bardzo dużej ilości. Liczne odciski konstrukcyjne, z których część jest wyraźnie płaska, co wskazuje, że były doklejone do belek/desek, zaś część lekko wklęsła, półkolistą. Ślady dociskania do desek/belek dość niestaranne. Na kilku (5–7) fragmentach ślady palców wciskających/formujących. Ponadto: 27 fragmentów z wklęsłymi odciskami belek/kołków o średnicy od ok. 6 cm, z czego 3 o średnicy ok. 8–10 cm, kilkadziesiąt fragmentów o powierzchni

wklęsłej, z odciskami patyków o średnicy 2 cm i nieco większej, 2 fragmenty z odciskami dwóch patyków o średnicy ok. 2–3 cm, 1 fragment z odciskiem deski o przekroju prostokątnym (?) i grubości 2 cm, 2 fragmenty z odciskiem brzegu deski (?), o przekroju trapezowatym, 1 fragment płaski o grubości 1 cm, o jednej powierzchni obmazywanej przy pomocy wiechcia, zaś drugiej niestarannie dociśniętej do płaskiej powierzchni, 1 fragment o grubości maksymalnie 2 cm, o jednej powierzchni płaskiej, a drugiej ze śladami wygładzania, 1 fragment wyraźnie licowy o powierzchni wygładzanej, 2 duże niekształtne bryły o średnicy 8–9 cm, z czego jedna z odciskiem wklęsłym belki o dużej średnicy, 1 fragment licowy wypukły półkolisty, 1 fragment o powierzchni lekko wypukłej, 1 fragment licowy płaski lub lekko wklęsły, o powierzchni obmazywanej (równoległe ślady miotełki), 3 fragmenty licowe płaskie, bez śladów obmazywania lub odcisków (być może część gładkiej ściany?), 1 fragment o powierzchni licowej płaskiej, z lekko zaokrąglonym brzegiem, 2 fragmenty o powierzchni licowej płaskiej, ale nierównej, ze śladami palców, 2 fragmenty o powierzchni prawie płaskiej (lekko wypukłej), 5 fragmentów o powierzchni lekko wypukłej, 1 fragment o powierzchni licowej płaskiej, z lekko podniesionym brzegiem, 1 fragment klinowaty o wymiarach ok. $3 \times 3 \times 3$ cm, o jednej powierzchni licowej, 1 fragment klinowaty, wciśnięty między półkoliste belki, 1 fragment klinowaty, ale niestarannie wciśnięty, z bardzo dużą liczbą śladów po sieczce i dużych kawałkach traw, z odciskami belek o dużej średnicy, prawie płaskich, o części zewnętrznej (licowej) lekko półkolistej, również niestarannie wykończonych, 1 fragment klinowaty, o grubości 4,5 cm, o jednej powierzchni lekko wypukłej ze śladami równoległego obmazywania wiechciem trawy/miotełką, na powierzchni prostopadłej do niej odciski dwóch belek tworzących kąt rozwarty, 1 fragment o wymiarach ok. 14×10 cm i grubości co najmniej 3,5 cm, o jednej powierzchni zagładzanej palcami (z trzeba głębokimi śladami palców), a drugiej płaskiej oraz o zaokrąglonej jednej krawędzi bocznej (brzeg prażnicy?), wykonany z mocno spiaszczonej gliny (ze sztucznym dodatkiem piasku?) oraz być może z niewielką ilością domieszki sieczki roślinnej, 1 fragment o dwóch ściankach gładkich i zaokrąglonej krawędzi, 1 bryłka ugniecionej gliny, bez domieszki.

Ponadto z w. 308 lub w. 317: a) 192 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 9 ułamków wylewów, 11 den i 172 fragmenty brzuśców. Dwa garnki, o wylewach typów XXIV-1 i XXIV-2 (tabl. VI.17: 8), sklasyfikowano jako RF-IVA, a jeden, o wylewie typu XXXIA, jako RF-IVB (tabl. VI.17: 7). Ponadto wydzielono krawędzie typów XXVIB-2 (1 fragm.), XXXIA (1 fragm.) i XXXIC (3 fragm., tabl. VI.18: 1, 2). Ich średnice określono na 16 cm, 17 cm i ok. 18 cm (po 1 fragm.). Wśród den wyróżniono okazy wklęsłe bez (typ IIA, 4 fragm. – tabl. VI.18: 3) lub z pierścieniem dookolnym (typ IIB, 4 fragm.). Średnica dwóch den wynosi ok. 8 cm i ok. 9 cm. Większość fragmentów jest zdobiona żłobkami dookolnymi (R1), a tylko na jednym ułamku stwierdzono dekorację dwuwątkową P11+N1 (tabl. VI.18: 4). Jeden fragment brzuśca, zdobiony żłobkami dookolnymi, pochodzi z miski lub pucharka (tabl. VI.18: 5); b) 55 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie ze świni, owcy/kozy i bydła, z udziałem pojedynczych szczątków gryzonia i świni/dzika.

w. 308/1 – intensywnie czarny (2,5Y 2/1) piasek z drobnymi plamkami i soczewkami o jasnobrązowej (10YR 5/3–4/3) barwie, a miejscami z drobnymi brunatnoczarnymi (10YR 2/1) plamkami, bardzo podobny do warstwy 308, wyróżniony w zachodniej części wykopu, nad pozostałościami pieca 323. Warstwa zawierała bardzo dużą ilość polepy, często występującej w skupiskach, oraz plamy spalenizny z węglami drzewnymi, pochodzącymi głównie z brzozy i dębu, w mniejszym stopniu z sosny, grabu, klonu i lipy. Jej miąższość wynosiła od 0,05 do ok. 0,2 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna na majdanie – rozwalisko ścian budynku lub osuwisko/spływ z zalegającej na zewnątrz od nich warstwy użytkowej 308.
Zawartość zabytkowa: por. w. 308.

w. 309 – brunatny piasek (10YR 5/3–4/2), na południowym profilu wykopu nieco ciemniejszy (10YR 3/2), miejscami być może zgliniony. Miejscami zawierał drobne plamki żółtego piasku i niewielkie węgle drzewne, a gdzieś tam bryłki polepy. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 do 0,1 m. Funkcja – warstwa spływowa (?). Faza IIE.
Zawartość zabytkowa: a) 4 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce); b) 3 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących m.in. ze świni; c) kilkanaście drobnych fragmentów polepy, z czego 2 płaskie (licowe).

w. 310 – spalona belka/deska dębowa, znajdująca się w warstwie 321, w południowo-wschodnim narożniku wykopu. Poziom stropu: 127,95 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część konstrukcji 431 (górny zachowany poziom). Faza IIA.

w. 311 – niespalona, zbutwiała deska/belka, o układzie północny zachód – południowy wschód, leżąca wzdłuż granicy nasypu wału (fazy II), w warstwie 316. Drewno zachowało się na długości ok. 3 m, szerokości do ok. 0,10–0,15 m i grubości ok. 0,015 m. Funkcja – fragment północno-wschodniej ściany budynku (dolna część). Faza IIIB.

ob. 314=366 – dół posłupowy o przekroju trapezowatym i głębokości ok. 0,6 m. W stropie jej kształt był kolisty (słabo odróżnialny od warstwy 308), o średnicy ok. 0,42 m, zaś w niższej części nieregularnie czworokątny. Poniżej dna dołu widoczny był ślad słupa o kolistym kształcie (ok. 0,12 m średnicy), stożkowatym przekroju i miąższości 0,28 m. Całkowita głębokość obiektu wynosiła 0,88 m. Większą część dołu wypełniał brunatnoczarny (10YR 3/1–2/1), lekko zgliniony piasek (w. 313) o miąższości ok. 0,4 m, zawierający bardzo dużą liczbę bryłek polepy. W jego górnej części znajdowała się cienka warstewka słabo wypalanej pomarańczowej i żółtej gliny z nielicznymi węgielkami, tworząca na obrzeżach obiektu wąską obwódkę. Na dnie dołu znajdowała się plamista glina o zielonkawożółtej (2,5Y 6/4) i jasnobrązowej (10YR 5/4) barwie, z plamkami słabo wypalanej pomarańczowej (5YR 5/6) gliny, niewielką liczbą drobnych bryłek polepy i czterema niewielkimi, ostrokrawędzistymi (przepalonymi?) kamieniami (w. 365). Miąższość tej warstwy dochodziła do ok. 0,2 m. Wypełnisko negatywu słupa stanowił jednolicie ciemnoszary (10YR 3/1) piasek, zawierający pojedynczy kamień i niewielką ilość polepy, występującej głównie w spągu (w. 370). Funkcja – dół posłupowy, związany z budynkiem z piecem 323 (usytuowany na linii ściany południowo-wschodniej). Faza IID.

Zawartość zabytkowa w. 313: a) 11 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 wylew i 10 brzuśców. Wylew sklasyfikowano jako typ XXIIIB (tabl. VI.23: 9). Jeden fragment zdobiony jest plastycznymi bruzdami (P11), a 5 żłobkami dookólnymi (R1); b) 11 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z bydła, świni, gryzonia i kaczki krzyżówki; c) kilka średniej wielkości kawałków polepy z niewielką liczbą śladów po domieszce z siewki roślinnej lub bez domieszki, słabo wypalonych i zerodowanych, w tym 1 fragment z odciskiem belki o średnicy do 8 cm. Do kilku bryłek przywarte drobne węgle drzewne.

Zawartość zabytkowa w. 365: a) 2 fragmenty kości zwierzęcych, nieokreślone gatunkowo; b) ok. 10 drobnych i średniej wielkości fragmentów polepy, słabo wypalonych, bez lub z bardzo małą ilością domieszki siewki roślinnej, o barwie jasnopomarańczowej (podobne do polepy z fazy I). Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment o powierzchni wypukłej, nierównej, 4 fragmenty o powierzchni lekko wklęsłej lub płaskiej, śliskiej.

Zawartość zabytkowa w. 370: a) 6 fragmentów kości zwierzęcych, należących m.in. do owcy/kozy i wiewiórki; b) 3 fragmenty polepy (podobne do materiałów fazy I, stanowiące być może część większego fragmentu – cienkiej ściany), w tym 1 fragment o grubości 2,3–2,8 cm, o dwóch przeciwległych powierzchniach płaskich lub o jednej bardzo lekko wklęsłej, a drugiej lekko wypukłej, w powierzchni wklęsłej widoczny odcisk patyka o średnicy 1 cm, 1 fragment o dwóch przeciwległych powierzchniach prawie płaskich, o grubości 1,4–2,0 cm, 1 fragment o powierzchni płaskiej.

w. 315 – żółty (10YR 5/6) piasek z bardzo drobnymi plamkami brunatnego i ciemnobrunatnego (10YR 3/2, 10YR 3/1) piasku, a miejscami również jasnobrązowej gliny. Zawierał niewielką liczbę drobnych węgli drzewnych oraz kilka małych bryłek polepy. Miąższość warstwy wynosiła od 0,05 do ok. 0,1 m. Funkcja – warstwa niwelacyjna. Faza IIIA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); b) 2 fragmenty kości zwierzęcych, w tym 1 należąca do owcy/kozy; c) 4 drobne fragmenty polepy.

w. 316 – brunatnoczarny (10YR 2/1) piasek, podobny do warstwy 289, wyróżniony na wewnętrznej krawędzi nasypu wału fazy IIA, wokół deski 311. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,2 m. Funkcja – być może wypełnisko rowka pod podwalinę północno-wschodniej ściany budynku. Faza IIIB.

Zawartość zabytkowa: a) 12 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 11 brzuśców i mało diagnostyczny ułamek wylewu; b) 5 fragmentów kości zwierzęcych, należących m.in. do owcy/kozy, świni, dzika i kaczki krzyżówki; c) kilkadziesiąt fragmentów polepy, na ogół drobnych i średniej wielkości, zbliżonych do materiałów z warstwy 289 (tabl. VI.27: 2, 3). Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment z odciskiem kołka o średnicy ok. 4 cm, 1 fragment z odciskiem kołka o średnicy 5–6 cm, 2 fragmenty z odciskami wklęsłymi o dość dużej średnicy, 5 fragmentów licowych (?), o powierzchni płaskiej, ale nierównej, 2 fragmenty o powierzchni płaskiej ze śladami obmazywania, 2 fragmenty wypukłe, w tym 1 o powierzchni lekko zaokrąglonej, częściowo śliskiej.

w. 317 – sypki ciemnoszary (10YR 3/1) piasek, przepalony (z zawartością popiołu?), z bardzo dużą liczbą drobnych węgli drzewnych oraz większymi kawałkami spalonego drewna (występującymi zwłaszcza w spągu). Duże fragmenty węgli znalezione w zachodniej części warstwy pochodziły głównie z brzozy, a w pojedynczych przypadkach z dębu i klonu. W warstwie odnotowano też kilkanaście średniej wielkości kamieni. Jej miąższość wahała się od 0,05 do 0,25 m. Funkcja – warstwa spalenizny, związana z destrukcją drewnianej konstrukcji 431. Faza IIC.

Zawartość zabytkowa: a) grot wykonany z wierzchołka poroża jelenia (ryc. VI.33; tabl. VI.25: 10). Odcięty fragment jest zestrugany na całej powierzchni zewnętrznej i wygładzony, o wydrążonej istocie gąbczastej. W pobliżu podstawy grotu przewiercono niewielki owalny otwór o stożkowatym przekroju (od strony zewnętrznej jego średnica jest większa). Wymiary: długość – 4,2 cm, szerokość (maksymalna, u podstawy) – 1,66 cm, średnica otworu (maksymalna) – 0,4 cm; b) zachowany w dwóch fragmentach żelazny nóż, znaleziony w spągu warstwy, na stropie warstwy 306 (tabl. VI.26: 13). Trzpień narzędzia jest prawdopodobnie obustronnie wyodrębniony, o trójkątnym przekroju poprzecznym, tylec prosty, zaś ostrze łukowato wygięte. Wymiary: długość całkowita – ok. 11,1 cm, w tym długość głowni 7,84 cm, wymiary przekroju głowni (maksymalne) – 1,5 × 0,6 cm, długość trzpienia – 3,47 cm, wymiary przekroju trzpienia – 1,05 × 0,4 cm; c) 238 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym 1 ułamek pochodzący z naczynia prawdopodobnie częściowo obtaczanego oraz 237 ułamków z naczyń całkowicie obtaczanych. Do pierwszej grupy wyrobów należy fragment brzuśca o grubości 8–9 mm, ze śladami obtaczania na powierzchni zewnętrznej, zdobiony wielokrotną linią falistą (tabl. VI.18: 6). Do naczyń całkowicie obtaczanych zaliczono 23 wylewy, 6 den i 208 fragmentów brzuśców. Wśród garnków wyróżniono formy esowate – pojedyncze egzemplarze RF-IA (o wylewie typu XXVIIIIC-2) i RF-IC (o nietypowo ukształtowanej krawędzi, tabl. VI.19: 7), jak również okazy o wydzielonej szyjce – RF-IVA (wylew typu XXIV-1, tabl. VI.18: 9) i 2 egzemplarze RF-IVC (wylewy typu XXVIB-1, tabl. VI.19: 1). Jeden z garnków, o nietypowym brzegu, to przykład RF-IIIA (tabl. VI.18: 8), a również jeden, o wylewie typu XXVIB-1 – RF-IIB (tabl. VI.19: 10). Pozostałe krawędzie sklasyfikowano jako typy XIC (1 fragm., tabl. VI.19: 9), XIIIB-1 (1 fragm., tabl. VI.19: 12), XIIIC-1 (2 fragm., tabl. VI.18: 11; VI.19: 2), XXVIA-1 (1 fragm., tabl. VI.19: 6), XXVIA-2 (1 fragm., tabl. VI.19: 8), XXVIB-1 (3 fragm., tabl. VI.18: 10; VI.19: 4), XXVIIB (1 fragm., tabl. VI.19: 3) i XXXIA (1 fragm., tabl. VI.19: 5). Średnice części brzegowych pojedynczych egzemplarzy wynoszą 19 cm (tabl. VI.19: 1), 20 cm (tabl. VI.18: 8) i ok. 25 cm (tabl. VI.19: 10), zaś dwóch fragmentów 22 cm (tabl. VI.19: 8, 9). Wszystkie spośród 5 sklasyfikowanych den to okazy wklęsłe, w tym jedno bez (IIA), a 4 z pierścieniem dookolnym (IIB, tabl. VI.18: 7; VI.19: 11). Na dwóch z nich zauważono ślady zagładzania pierścienia, a na jednym odciski spękań nakładki na koło (por. tabl. VI.18: 7). Średnica jednego z den wynosi 9 cm (por. tabl. VI.19: 11), zaś ich grubości mieszczą się w zakresie 5–8 mm. Na trzech egzemplarzach stwierdzono podsypkę drobnego tłucznia (o granulacji do 1 mm), na dwóch kredy, a na jednym kredy i być może niewielkiej ilości piasku. Ornament występuje na 184 ułamkach naczyń, co stanowi 81% spośród 226 diagnostycznych. Zdecydowaną przewagę mają motywy jednowątkowe w postaci żłobków dookolnych o układzie ciągłym (R1 – 179 fragm.), wyjątkowo strefowym (R2 – 1 fragm.). Motywy wielowątkowe obecne

są na 3 fragmentach ceramiki. Wyróżniono następujące zestawienia zdobin: żłobki dookólne, pojedyncza linia falista i nacinane ukośne kreski (R1+R3+N1, tabl. VI.19: 7), żłobki i nacinane ukośne kreski (R1+N1) oraz żłobki i być może nieokreślony ornament odciskany (R1+O?). Na pojedynczym fragmencie niesklasyfikowanym występuje prawdopodobnie ornament odciskany grzebieniem (O3?, tabl. VI.18: 11); b) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; d) 138 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z owcy/kozy, świni, bydła i ptaków (kura domowa, kaczka krzyżówka, głuszc, jarząbek, cyranka i sójka), w mniejszym stopniu z konia, kota, zająca i niedźwiedzia (człon placowy III); e) 5 fragmentów kości ryb, m.in. jазia i szczupaka; f) kilkadziesiąt drobnych i średniej wielkości fragmentów polepy, w większości słabo wypalonych i kruchych, o pomarańczowej i czarno-szarej barwie, zerodowane i mało charakterystyczne. Gлина mocno spiaszczona (być może z domieszką piasku), część fragmentów z dużą liczbą śladów po domieszce organicznej. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment o obu powierzchniach płaskich, o grubości 3,5 cm, 3 fragmenty o jednej powierzchni płaskiej, 1 fragment o powierzchni lekko wklęsłej, dociśnięty do belki o dużej średnicy. Część materiału podobna do polepy z warstwy 335. Por. też w. 335.

ob. 320 – zaciemnienie wyróżnione na poziomie stropu warstwy 303, być może obiekt. W planie miało kształt owalu o wymiarach ok. 0,5 × 0,4 m, w przekroju zaś płytkiej niecki, o głębokości ok. 0,15 m. Wypełnione było jednolitym brunatnym (10YR 4/2–3/2) piaskiem (w. 319), zawierającym niewielką liczbę bardzo drobnych fragmentów polepy i kilka węgli drzewnych. Obecne w jego spągu duże fragmenty węgla pochodzą zapewne ze znajdującej się poniżej warstwy 321. Funkcja – obiekt o nieokreślonej funkcji lub zaciemnienie w warstwie 303. Faza II/III.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); b) kilkanaście drobnych fragmentów polepy, podobnych do materiałów z warstwy 289.

w. 321=421 – plamisty piasek wyróżniony w południowo-wschodniej części wykopu – brązowy (10YR 4/3), przechodzący w brunatny (10YR 3/2; 10YR 3/1–3/2), z drobnymi plamkami o żółtej i ciemnoszarej barwie oraz wtrętami czarnej spalenizny i dużą liczbą węgli drzewnych. Północno-zachodnia część warstwy była bardziej plamista, z mniejszą liczbą węgli (tylko drobne fragmenty), natomiast w południowo-wschodniej znajdowały się spalone i nadpalone belki/deski konstrukcji 431 (w. 310, 337–341 i 416) oraz duże kałki polepy, zalegające głównie w stropie i związane być może z młodszą fazą użytkowania grodu (faza IID–IIE). Miąższość warstwy wahała się od kilku centymetrów w części północno-zachodniej do 0,45–0,60 m w południowo-wschodniej. Funkcja – warstwa na wewnętrznym stoku nasypu wału, związana prawdopodobnie z destrukcją konstrukcji 431. Faza IIC.

Zawartość zabytkowa: a) 17 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 14 ułamków brzuśców, niesklasyfikowane dno oraz 2 drobne wylewy, określone jako typy III i XVIII; b) 8 fragmentów kości zwierzęcych, należących do bydła, świni i psa; c) 3 nieokreślone gatunkowo kości ryb; d) kilkadziesiąt fragmentów polepy,

dość zróżnicowanej, zarówno pod względem rozmiarów, jak i stopnia wypalenia. Cały materiał ze śladami po domieszce w postaci siczki roślinnej. Kilka bardzo dużych kawałków, średnio wypalonych, bez odcisków konstrukcyjnych, zapewne odłamanych od większych brył. Na kilku innych fragmentach, w tym m.in. o grubości ok. 3 cm, widoczne płaskie powierzchnie licowe, lekko zagładzane.

Uwaga: Ze względu na słabą dystynktywność warstwy pochodzące z niej materiały zabytkowe mogły zostać przemieszane.

ob. 323 – przebadany częściowo piec, wychodzący poza zachodnią granicę wykopu (wymiary części wyeksplorowanej wynosiły ok. $1,0 \times 0,5$ m). Miał on prawdopodobnie czworokątny kształt (w obrębie wykopu znalazł się jego wschodni narożnik). Ściany pieca zbudowane były z dwóch ustawionych pionowo kamieni granitowych, podpartych od spodu mniejszymi kamieniami. Pod wpływem działania ognia uległy one częściowemu przepaźeniu (głównie od wewnątrz), a jeden z nich rozpadł się na kilka części. Palenisko wyłożone było niewielkimi otoczkami i wylepione gliną, która zachowała się w jego południowej części. Ponad nim wyróżniono 4 warstwy małych kamieni (o średnicy ok. 0,1 m), ściśle przylegających ściśle do siebie i często mających oznaki działania wysokiej temperatury, pochodzących prawdopodobnie z rozwaliska wyższej części ścian i kopuły. Znajdowały się one w warstwie pomarańczowej (5YR 4/8), słabo wypalanej gliny, przemieszanej z niewypaloną gliną o zielonkawożółtej (2,5Y 5/4) i jasnobrązowej (10YR 5/4–4/4) barwie, o miąższości ok. 0,3 m (w. 312, faza IID/IIIE). Zawierała ona drobne grudki słabo wypalanej polepy, ale również większe i lepiej wypalone fragmenty ze śladami konstrukcyjnymi (zwykle powierzchnie płaskie, nierówne lub ze śladami zagładzania, albo wypukłe), pochodzące prawdopodobnie ze ścianek pieca. W stropie obiektu glina przemieszana była z ciemnobrązowym (7,5YR 3/1–2/1) piaskiem, zawierającym grudki polepy i drobne węgle drzewne. Na zewnątrz od ścian pieca znajdowało się kilka (ok. 3) warstw różnej wielkości kamieni, zazwyczaj nieprzepalonych, pochodzących zapewne z rozwaliska jego górnej części. Rozrzucone one były na powierzchni ok. $1,6 \times 0,9$ m i znajdowały się w warstwie pomarańczowej, żółtozielonkawej i brązowej gliny przemieszanej z czarnym piaskiem (identycznym z warstwą 308), która zawierała drobne fragmenty polepy i węgla drzewnych (w. 312/1). Piec posadowiony był na warstwie 369 (por. dalej). Funkcja – piec znajdujący się wewnątrz budynku usytuowanego u podstawy nasypu wału, przy jego południowo-wschodniej ścianie. Faza IID.

Zawartość zabytkowa w. 312: a) 50 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 4 wylewy, 2 dna i 44 ułamki brzuśców. Wylewy sklasyfikowano jako typy XXVIB-1, XXXIA (o średnicy 19 cm, tabl. VI.12: 17) i XXXIB (tabl. VI.12: 16); jeden nie został określony typologicznie. Oba dna to egzemplarze wklęsłe, w tym jedno bez (typ IIA), a drugie z pierścieniem dookolnym (typ IIB). Na powierzchni pierwszego z nich zachowały się pozostałości podsypki tłuczni o granulacji do 2 mm, a na drugim – kredy. Na krawędzi jednego z den widoczne są ślady podważania. Na 37 spośród 46 fragmentów diagnostycznych stwierdzono ornament regularnych żłobków dookolnych o układzie ciągłym (R1); b) 27 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących ze świni, owcy/kozy, konia, dzika, zająca, wydry, gryzonia i ptaków, m.in. kaczki krzyżówki i głuszca; c)

kilkadziesiąt fragmentów polepy, na ogół małych i średniej wielkości, ze zróżnicowaną liczbą śladów po sieczce roślinnej (od małej do bardzo dużej), m.in. fragmenty wylepienia paleniska, wypalone na barwę białoszara, bez domieszki, o jednej powierzchni płaskiej (być może bardzo lekko wypukłej). Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 6 fragmentów płaskich, bez domieszki, o barwie beżowej i białej, o powierzchni lekko zagładzonej, 1 fragment o grubości 1–2 cm, o jednej powierzchni wklęsłej, z odciskiem belki (?) o średnicy 6–8 cm, a drugiej wypukłej, ze śladami zagładzania (tabl. VI.27: 6), 1 fragment o grubości do 2 cm, o kształcie płasko-wypukłym, na powierzchni wypukłej ze śladami zagładzania (tabl. VI.27: 4), 1 fragment z głębokimi śladami zagładzania palcami (tabl. VI.27: 5), kilkanaście drobnych fragmentów, częściowo o jednej powierzchni płaskiej, o barwie pomarańczowo-szarej, niektóre ze śladami po domieszce organicznej (niewielka ilość), kilkanaście fragmentów o barwie białoszarej, w tym jeden fragment o grubości < 3 cm, podobny do wylepienia paleniska, ale z domieszką organiczną, o jednej powierzchni płaskiej, 1 duży fragment o grubości > 6 cm, o jednej powierzchni wypukłej licowej, z bardzo dużą ilością śladów po domieszce sieczki roślinnej, z zachowanym kawałkiem spalonego drewna, 2 fragmenty o powierzchni licowej wklęsłej – dociśniętej do belki (?), 5 fragmentów o powierzchni licowej wypukłej, w tym 1 ze śladami zagładzania, 6 fragmentów średniej wielkości o niewielkiej liczbie śladów po domieszce organicznej, słabo wypalonych, w tym 1 o powierzchni wypukłej ze śladami zagładzania, o grubości > 3 cm i 1 o powierzchni płaskiej, o grubości > 5,5 cm, 7 fragmentów o barwie białoszarej z naciekami wapnistymi, pochodzących z jednej bryły, rozkruszonych (prawdopodobnie słabo wypalonych), bez domieszki organicznej, w tym 1 o grubości ok. 2 cm, o dwóch zachowanych powierzchniach licowych, płaskich, ale nierównych, pozostałe o grubości do 3 cm, o jednej powierzchni licowej płaskiej, nierównej, 1 fragment o grubości > 2,5 cm, bez domieszki, o powierzchni licowej ze śladami zagładzania, 1 fragment o powierzchni licowej wklęsłej (nierównej), miejscowo ze śladami zagładzania palcami lub odciskami równoległych wąskich patyczków/deseczek, 5 fragmentów o grubości > 3,5 cm, o jednej powierzchni płaskiej i nierównej, ze śladami uklepywania (?).

Zawartość zabytkowa w. 312/1: a) paciorek o kształcie pierścieniowatym, wykonany techniką nawijania ze szkła przezrzystego barwy jasnoniebieskiej (ryc. VI.29: 3; tabl. VI.25: 6). Powierzchnia korpusu jest miejscami pokryta patyną, z widocznymi śladami powstałymi w trakcie nawijania, układającymi się spiralnie w stosunku do osi korpusu. Wymiary: średnica – 0,60 cm, wysokość – 0,30 cm, średnica kanalika – 0,38–0,40 cm; b) 35 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 4 wylewy, 1 dno i 30 ułamków brzuśców. Jeden z wylewów, określony jako typ I, pochodzi prawdopodobnie z pokrywki o średnicy ok. 17 cm (tabl. VI.13: 1). Dwa brzegi garnków sklasyfikowano jako typy XXVIB-1 i XXVIB-2. Charakterystyczny fragment brzuśca to zapewne część garnka RF-IIC (tabl. VI.13: 2). Dno nie jest diagnostyczne pod względem typu oraz rodzaju podsypki. Większość (26 fragmentów spośród 32 diagnostycznych) to ułamki ornamentowane regularnymi żłobkami dookołnymi, zwykle o układzie ciągłym (R1), a wyjątkowo strefowym (R2, 2 fragm.); c) kilkanaście fragmentów polepy, o różnych rozmiarach, od bardzo drobnych do średnich, ze średnią liczbą śladów po domieszce sieczki roślinnej, w tym 2 fragmenty o powierzchni licowej wypukłej.

ob. 325 – dół posłupowy o zbliżonym do kolistego kształcie w planie (słabo odróżniał się od warstwy 308) i średnicy ok. 0,45 m. W przekroju obiekt był stożkowaty, o głębokości ok. 0,75 m. Poniżej jego dna odnotowano zarys czworokątnie ociosanego słupa, o wymiarach ok. 0,15 × 0,12 m, wbitego na głębokość ok. 0,35 m w nasyp wału. Górną część wypełniska obiektu stanowił czarny (2,5Y 2/1) piasek z bardzo drobnymi jasnobrązowymi plamkami, identyczny z warstwą 308, odróżniający się od niej jedynie przez obecność większej ilości polepy (w. 324). Natomiast od poziomu ok. 0,5 m poniżej stropu wypełnisko miało postać brązowego (10YR 4/3), sypkiego piasku z dużą liczbą bryłek polepy (w. 437). Funkcja – dół posłupowy, związany z budynkiem z piecem 323 (usytuowany w narożniku północno-wschodnim). Faza IID.

Zawartość zabytkowa w. 324: a) 8 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 7 brzuśców i wylew typu XXVIB-1 (tabl. VI.23: 10); b) 2 fragmenty kości zwierzęcych, z czego 1 należąca do konia; c) kilkadziesiąt fragmentów polepy, na ogół drobnych i zerodowanych, w większości z dużą ilością siczki roślinnej. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 4 fragmenty o powierzchni wypukłej, z widoczną dużą liczbą śladów siczki, 1 fragment jakby ugniecionej gliny, o jednej powierzchni wypukłej, gładkiej, 3 fragmenty z wklęsłymi odciskami belek o nieokreślonej średnicy, w tym 1 bardzo gładki, 1 fragment z wklęsłym odciskiem o prostokątnym kształcie – brzegu deseczki (?), o grubości 1,5 cm, 1 fragment o powierzchni prawdopodobnie licowej, płaskiej, ale nierównej, z jednej strony podniesionej do góry (grubość > 6 cm).

w. 326 – ciemnobrunatny (10YR 3/1–3/2) piasek z dużą liczbą bardzo drobnych plamek żółtego (10YR 5/4) piasku i dużą liczbą niewielkich węgli drzewnych. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,1–0,2 m. Warstwa w trakcie eksploracji była słabo wyróżnialna. Funkcja – prawdopodobnie warstwa spływowa (ewentualnie niwelacyjna), znajdująca się pod warstwą 308, na zewnątrz budynku. Faza IID.

Zawartość zabytkowa: a) 17 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 15 brzuśców, wylew typu VIIA oraz niesklasyfikowane dno z podsypką tłucznia o granulacji do 1 mm. Ponadto z warstwy pochodzić może 8 kolejnych ułamków naczyń całkowicie obtaczanych, w tym 2 wylewy (typu XXVIB-1 i niesklasyfikowany), 1 dno z podsypką piasku i 5 ułamków brzuśców; b) 38 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z owcy/kozy, bydła, świni, wiewiórki i ptaków (kaczka krzyżówka, jarząbek); c) 3 fragmenty polepy, w tym 1 nieregularny (niestarannie ugnieciony), dobrze wypalony oraz 1 fragment o powierzchni bardzo lekko wklęsłej lub płaskiej.

w. 326/1 – brunatny (10YR 4/3–3/2) piasek, spływowy (?) z bardzo drobnymi plamkami o ciemnoszarej (10YR 3/1) i żółtej (10YR 5/4) barwie, zawierający dużą liczbę drobnych węgli drzewnych oraz pojedyncze niewielkie grudki polepy. Miąższość warstwy wahała się od 0,1 do 0,25 m. Funkcja – warstwa prawdopodobnie spływowa lub niwelacyjna, znajdująca się wewnątrz budynku. Faza IID.

w. 331 – warstwa drobnej i średniej wielkości bryłek polepy, o pomarańczowej (7,5YR 5/6) barwie, wydzielona w obrębie warstwy 308. Polepa przemieszana była z czarnym pia-

skiem, identycznym z warstwą 308. W jej pobliżu znajdowały się skupiska węgla drzewnych, pochodzące m.in. z brzozy. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 do 0,1 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna, powstała prawdopodobnie ze zniszczenia wylepionych gliną ścian budynków lub konstrukcji stojącej na szczycie nasypu wału. Faza IIE.

Zawartość zabytkowa: a) 39 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej: 1 wylew, 4 dna i 34 brzuśce. Nietypową formą jest podniesione dno, należące zapewne do pucharka, z podsypką tłucznią o granulacji do 2 mm (tabl. VI.23: 1). Inne charakterystyczne części naczyń pochodzą prawdopodobnie z garnków. Wylew sklasyfikowano jako typ XXXIB (tabl. VI.23: 2). Dna określono jako wklęsłe bez pierścienia dookołnego (typ IIA, 1 fragm.), wykonane na podsypce kredy, oraz wklęsłe z pierścieniem dookołnym (ze śladami zagładzania) i stopką (typ IIB, 1 fragm.), z podsypką tłucznią o granulacji do 1 mm. Na kolejnym, niesklasyfikowanym fragmencie dna zachowały się pozostałości podsypki tłucznią (do 1,5 mm). Zdobienie występuje na 21 spośród 36 ułamków diagnostycznych. Są to wyłącznie motywy jednowątkowe w postaci regularnych żłobków dookołnych (R1); b) 104 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących głównie ze świni, bydła i owcy/kozy, z udziałem pojedynczych kości konia, dzika, tura, głuszca i ptaka podobnego do kaczki krzyżówki; c) 4 kości ryb, w tym 2 należące do szczupaka; d) kilkaset fragmentów polepy o różnym stopniu rozdrobniona, w większości małe i ostrokrawędziste, ale także kilkadziesiąt dużych, z wyraźnymi odciskami konstrukcyjnymi, dobrze wypalone, z bardzo dużą liczbą śladów po domieszce z sieczeni roślinnej (tabl. VI.30: 1). Polepa podobna do materiałów z warstwy 308. Liczne fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 3 fragmenty o grubości powyżej 8 cm, z płaską powierzchnią licową (z widocznymi śladami po domieszce sieczeni), 2 fragmenty z wklęsłymi odciskami o średnicy ok. 6–8 cm, 1 fragment z odciskiem wklęsłym o średnicy ok. 10 cm, 1 duży fragment o grubości nie mniejszej niż 6 cm, z odciskiem belki o średnicy 6 cm, 1 fragment o grubości większej niż 6 cm, z odciskiem belki o średnicy 30 cm, powierzchnia licowa gładka lub prawie gładka, 7 fragmentów z wklęsłymi odciskami o trudnej do określenia średnicy, 1 fragment z dwiema powierzchniami licowymi, z odciskiem 2–3 belek, w tym jednym półkolistym o średnicy 6–7 cm, zaś drugim nieregularnym, 1 fragment klinowaty, o zaokrąglonej powierzchni licowej, niestarannie wciśnięty między belki, z których jedna była darta (podłużne odciski po słojach), 1 fragment z odciskami 2 belek, z których jedna była okrągła o średnicy 6–7 cm, zaś druga prawdopodobnie płaska lub o dużo większej średnicy, 1 fragment klinowaty z wklęsłymi odciskami belek o średnicy ok. 8 cm, 15 fragmentów z odciskami prawie płaskimi lub o lekko podwyższonych brzegach (ślady belek lub innych przedmiotów o niewielkiej powierzchni), 1 fragment trójkątny, z odciskiem okrągłych belek o średnicy 10 cm i 8 cm, 2 duże fragmenty o grubości powyżej 5 cm, z odciskami belek o średnicy 15 i 17 cm, 1 fragment z odciskiem belki o średnicy 4 cm, 1 fragment o grubości powyżej 6 cm, 4 fragmenty o powierzchni wypukłej, 14 fragmentów o powierzchni wypukłej, nierównej, o grubości powyżej 4–5 cm, 1 fragment o powierzchni licowej płaskiej, 1 fragment o grubości 1,5 cm i dwóch naprzeciwległych powierzchniach licowych (z jednej strony być może ślad wciśnięcia pomiędzy dwie belki?), o barwie beżowej, bez domieszki organicznej, mocno zerodowany (pod wpływem działania wody?), 4 bryłki niewypalanej gliny, bez domieszki.

w. 332 – jednolity żółty (10YR 6/6) piasek bez zawartości organicznej, jedynie z kilkoma bardzo drobnymi węgielkami drzewnymi. Na zachodnim profilu wykopu widoczne były w nim dwie soczewki jasnobrązowego (10YR 4/3–5/3) i brunatnoszarego (10YR 3/2) piasku. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 do 0,4 m. Funkcja – nasyp wału grodu. Faza IA.
Zawartość zabytkowa: por. w. 306=384.

w. 333 – spalona belka brzoza o średnicy ok. 0,1 m i długości ok. 0,2 m, znajdująca się w warstwach 308 i 317, stojąca prawie pionowo (przy ścianie późnośredniowiecznego obiektu 206). Funkcja – prawdopodobnie część drewnianej konstrukcji 431 (belka być może wtórnie przemieszczona). Faza IIA.

w. 335 – przemieszana, zielonkawożółta (2,5Y 5/4) i jasnobrązowa (10YR 5/4–4/4) glina, zawierająca gdzieniegdzie plamy słabo wypalanej pomarańczowej (10YR 5/6) gliny i fragmenty polepy, m.in. duże. Warstwa zawierała pojedyncze kamienie i drobne węgle (z brzozy, dębu i sosny), występujące miejscami, w pobliżu wypalanej gliny. Między gliną znajdowały się plamy ciemnoszarego piasku, identycznego z warstwą 317. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 do 0,15 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna, powstała prawdopodobnie ze zniszczenia pieca 386 i związanego z nim budynku. Faza IIC.

Zawartość zabytkowa: a) przęślik gliniany o kształcie wycinka kuli, w dolnej i górnej części wyraźnie ścieniony, z lekko stożkowatym otworem (ryc. VI.38; tabl. VI.25: 4). Wykonano go z gliny żelazistej z domieszką mineralną (tłuczeń?) i wypalono w atmosferze utleniającej. Powierzchnia przęślika jest niestarannie opracowana, nierówna, z widocznymi śladami obtaczania i wyrównywania. Wymiary: wysokość – 2,0–2,2 cm, średnica – 2,7–2,9 cm, średnica kanałika – ok. 0,87–1,1 cm; b) 47 fragmentów ceramiki, w tym 3 wylewy, 1 dno i 43 brzuśce, pochodzące z naczyń wykonanych techniką ugniatania i całkowicie obtaczanych. Wyróżniono 2 fragmenty garnków RFIVC – o wylewie typu XXVIB-1 i średnicy 18 cm (tabl. VI.21: 2) oraz o krawędzi typu XXVIB-2, mierzącej 26 cm (tabl. VI.22: 1). Inny fragment pochodzi z naczynia RF-IIA, o nietypowo ukształtowanym brzegu i średnicy ok. 18 cm (tabl. VI.22: 2). Ponadto duży fragment brzuśca to część garnka RF-IA (tabl. VI.21: 1). Dno to okaz niesklasyfikowany typologicznie, z pozostałościami podsypki tłuczni o granulacji do 1,5 mm. Ornament stwierdzono na 43 fragmentach spośród 46 diagnostycznych. Są to motywy jednowątkowe, w postaci zazwyczaj regularnych żłobków dookólnych o układzie ciągłym (R1, 42 fragm.). W jednym przypadku żłobki zostały zagładzone. Na pojedynczym fragmencie niesklasyfikowanym pod względem typu dekoracji występuje ciągły ornament odciskany (O4b); c) 115 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z owcy/kozy, świni i bydła, w mniejszym stopniu z konia, sarny, dzika, zająca, lisa (?), kuny, wydry, wiewiórki i nieokreślonego gryzonia oraz ptaków (kaczki krzyżówki, kury domowej, jarzabka i sójki); d) 4 kości ryb, m.in. 2 należące do szczupaka; e) kilkadziesiąt fragmentów polepy z dużą ilością śladów po domieszce organicznej, słabo wypalanej (kruchej). Głównie duże fragmenty o grubości ok. 3–6 cm, ze słabo wyrobionej gliny (z pustymi przestrzeniami), o jednej powierzchni wyglądzonej (licowej), a drugiej płaskiej, ale bez śladów wygładzania (dociśniętej do czegoś lub zerodowanej) (tabl. VI.29). Ponadto kilka niewielkich fragmentów z powierzchniami

licowymi: 1 fragment narożny z dwiema powierzchniami licowymi, nierównymi, schodzącymi się pod kątem prostym, 1 fragment klinowaty, o długość 4,5 cm i grubości 1,2–2,2 cm, 1 fragment z wygładzoną powierzchnią, być może ze śladami rowków po palcach, 2 fragmenty z odciskami patyków o średnicy 1,5–2,0 cm, w tym jeden o prostokątnym przekroju (być może odcisk brzegu deski?), 1 fragment podobny do brzegu prażnicy.

Ponadto ze styku w. 335 i w. 317: 21 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej, pochodzących z naczyń wykonanych techniką ugniatania i całkowicie obtaczanych, w tym 2 wylewy, 2 dna i 17 brzuśców. Wśród nich jest duży fragment garnka RF-IIA, o słabo obtoczonym wylewie typu IVA, miejscami przechodzącym w IB, o średnicy 11,5 cm (tabl. VI.20: 3). Drugi wylew sklasyfikowano jako typ XXVIB-2 (tabl. VI.20: 4). Jedno z den to egzemplarz wklęsły z pierścieniem dookołnym (typ IIB), na którym widoczne są ślady zagładzania (tabl. VI.20: 2). Ma ono ok. 11 cm średnicy, a na jego zewnętrznej powierzchni znajduje się być może niewielka ilość podsypki tłuczni o granulacji do 1 mm. Drugi egzemplarz, o średnicy 8,5 cm, również został sklasyfikowany jako typ IIB, ale jego pierścień jest mało wyraźny (tabl. VI.20: 1). Na dnie widoczne są odbicia nakładki na koło oraz duża ilość podsypki piasku. Na 13 spośród 18 fragmentów diagnostycznych występuje ornament żłobków dookołnych (R1), zazwyczaj regularnych. Jedynie garnek RF-IIA zdobią mało regularne żłobki, rozpoczynające się na szyjce.

w. 337=341 – spalona belka dębowa w warstwie 321 (południowo-wschodni narożnik wykopu), leżąca w układzie północny zachód – południowy wschód, równoległe do drewna 338. Zachowana na długości ok. 1,15 m i szerokości ok. 0,2 m. W przekroju półokrągła (ułożona półkolistą stroną do góry). Drewno nie do końca spalone. Poziom stropu: od 127,68 (część południowo-wschodnia) do 127,90 m n.p.m. (część północno-zachodnia). Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431 (najniższy poziom drewna od strony nasypu wału). Faza IIA.

w. 338 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 321 (południowo-wschodni narożnik wykopu), leżąca w układzie północny zachód – południowy wschód, równoległe do drewna 337. Zachowana na długości ok. 0,5 m i szerokości ok. 0,2 m. Poziom stropu: 127,82 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431 (najniższy poziom drewna od strony majdanu). Faza IIA.

w. 339 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 321 (południowo-wschodni narożnik wykopu), leżąca w układzie północny zachód – południowy wschód, pomiędzy drewnem 337 i 338. Poziom stropu: 127,76 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431. Faza IIA.

w. 340 – spalone drewno (deska?) z wiązu, znajdujące się w warstwie 321 (południowo-wschodni narożnik wykopu), leżące w układzie północny zachód – południowy wschód, nad drewnem 337 i 338. Zachowane na długości ok. 0,2 m i szerokości ok. 0,2 m. Poziom stropu: 127,90 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431. Faza IIA.

w. 341=337 – por. w. 337.

w. 342 – jednolita, oliwkowoszara (2,5Y 4/2) glina, ciągnąca się wąskim pasem o szerokości do ok. 0,25 m wzdłuż wewnętrznej granicy warstwy 321 i konstrukcji 431. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 do 0,3 m. Funkcja – warstwa gliny, zabezpieczająca być może drewno konstrukcji 431 przed spalaniem/gnieniem lub wzmacniająca ją. Faza IID.

w. 343 – przemieszany piasek o charakterze spływowym, składający się z warstewek i plam o brunatnej (10YR 4/2) i ciemnobrunatnej (10YR 3/2) barwie, z drobnymi jasnoszarymi plamkami (10YR 5/2). W południowo-zachodnim narożniku wykopu w jej stropie widoczne były drobne bryłki polepy, często występujące w skupiskach, zapewne przemieszczone (podobnie jak niektóre fragmenty ceramiki) z zalegających wyżej warstw młodszej fazy IIA–IIC. Znajdujące się w warstwie drobne węgle drzewne pochodziły z brzozy i dębu. Miąższość warstwy wahała się od 0,15 do 0,3 m. Funkcja – warstwa spływowa. Faza IC.

Zawartość zabytkowa: a) 10 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 2 wylewy (typów IIIA – tabl. VI.23: 3 i XXVIB-1) oraz 8 brzuśców, m.in. 1 ułamek zdobiony nacinanymi kreskami (N2, tabl. VI.23: 4) i 1 fragment dekorowany zapewne tym samym wzorem w powiązaniu ze żłobkami i linią falistą (R1+R3+N2?). Cztery fragmenty ceramiki, m.in. wylew typu XXVIB-1 i ornamentowane ułamki brzuśców, zostały znalezione w stropie warstwy i stanowią prawdopodobnie wtórną domieszkę, związaną z młodszą fazą IIA–IIC; b) 8 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. ze świni, owcy/kozy oraz ptaków (sójki oraz z gatunków podobnych do kury domowej i kaczki krzyżówki); c) kilkanaście fragmentów polepy, z małą liczbą śladów po domieszce z siewki roślinnej i dużą zawartością żwiru, w tym 1 fragment z odciskiem kołka/patyka o średnicy ok. 4–5 cm.

w. 344 – ciemnobrunatny (10YR 3/2) piasek z niewielką liczbą grudek bardzo drobnej polepy oraz węgielków (z brzozy i sosny), zajmujący nieckowate zagłębienie u podstawy nasypu wału, na północ od pieca 386. Miąższość warstwy wynosiła do 0,15 m. Funkcja – prawdopodobnie szczątkowo zachowana warstwa użytkowa, znajdująca się na obszarze budynku związanego z piecem 386. Faza IIB.

Zawartość zabytkowa: a) 10 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 wylew, 1 dno i 8 brzuśców. Wśród nich jest fragmentarycznie zachowany garnek RF-IVC, o wylewie typu XIII1-C i średnicy 19 cm (tabl. VI.22: 3). Na powierzchni niesklasyfikowanego typologicznie dna zachowała się podsypka tłuczni o granulacji do 1 mm. Ornament, w postaci regularnych żłobków dookólnych o układzie ciągłym (R1), występuje na 7 spośród 8 fragmentów diagnostycznych; b) 42 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzące głównie z bydła, świni i owcy/kozy, ale też pojedyncze z dzika, łosia, zająca i gryzonia; c) 1 kość szczupaka; d) kilka drobnych fragmentów polepy, w tym 1 fragment licowy, lekko wklęsły, z pionowymi odbiciami słoików drewna lub śladami zagładzania wiechciem.

w. 345 – żółty (10YR 6/6–5/6) piasek z dużą liczbą plam czarnej spalenizny (2,5Y 2/1) oraz ciemnoszarego (10YR 3/1, jak warstwa 317) i ciemnobrunatnego (10YR 3/2) piasku (przemycia, ślady nor i korytarzy zwierzęcych). Zawierał dużą liczbę węgla drzewnych (często duże kawałki), przemieszczonych zapewne ze znajdującej się wyżej warstwy 317. W zagłębieniu w pobliżu pieca 386 warstwa miała charakter spływowy. Jej miąższość wynosiła przeciętnie 0,02–0,10 m, jedynie poniżej pieca była nieco większa. Znaleziony w warstwie materiał zabytkowy pochodził głównie ze znajdujących się w niej ciemnych plam (nory i korytarze zwierzęce). Funkcja – warstwa niwelacyjna. Faza IIA.

Zawartość zabytkowa: a) 11 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 10 brzuśców i 1 fragment wylewu typu XXVI-1; b) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii – grubościennie dno ze słabo widocznymi koncentrycznymi odciskami; c) 21 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z owcy/kozy, bydła i ptaków (m.in. kura domowa i jarząbek), z udziałem pojedynczych kości sarny i dzika; d) kilka drobnych fragmentów polepy, w tym 1 ułamek o płaskiej powierzchni licowej.

w. 346 – bardzo cienka warstewka (ok. 0,01–0,02 m) pomarańczowej (5YR 5/6), słabo wypalanej gliny, z drobnymi bryłkami polepy, miejscami zawierająca plamki brunatnoczarnego (10YR 2/1) piasku, żółtozielonkawej (2,5Y 6/4) gliny i niewielką liczbę drobnych węgla drzewnych. Przykrywała bruk paleniska pieca 386. Funkcja – warstwa destrukcyjna, związana z piecem 386. Faza IIC.

Zawartość zabytkowa: a) 4 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 2 brzuśce, niesklasyfikowany fragment dna i górna część garnka o kształcie pośrednim między RF-IIIa i RF-IVb, o wylewie typu XXVIB-1 i średnicy ok. 17 cm, zdobionego na szyjce żłobkami, zaś poniżej wzorem odciskaniem prawdopodobnie radełkiem (R1+O4b) (tabl. VI.22: 4); b) 5 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z owcy/kozy i kury domowej; c) nieliczne fragmenty polepy, kruche (niektóre słabo wypalone, inne twarde, prawdopodobnie dobrze wypalone), glina słabo wyrobiona, na ogół bez domieszki, jedynie w nielicznych bryłkach widoczne są ślady po domieszce organicznej lub korzonkach. Fragmenty ze śladami konstrukcyjnymi: fragmenty o jednej (górnej) powierzchni wygładzonej, dość nierównej, zaś dolnej ze śladami dociskania do podłoża, o grubości na ogół 1,5–2,5 cm, tylko w nielicznych przypadkach nieco większej (4 ułamki o grubości > 3,5 cm), 2 fragmenty o grubości co najmniej 3,5 cm, z widocznymi równoległymi śladami zagładzania palcami (tabl. VI.30: 2), 2 fragmenty o nieokreślonej grubości, ze śladami zagładzania palcami, 1 fragment o grubości 1,3–3,0 cm i kształcie klinowatym (długość klina > 6 cm), o jednej powierzchni ze śladami docisnięcia do podłoża, a drugiej wygładzonej. Polepa wyraźnie różni się od materiału z warstwy 335.

w. 347 – jednorodny piasek, w wyższej części jasnobrązowy (10YR 5/4; 10YR 5/4–4/4; 10YR 4/2–4/3), zaś w niższej ciemniejszy, brązowy (7,5YR 3/2), na ogół bez węgla drzewnych (znaleziono pojedynczy fragment pochodzący z dębu). Warstwa układała się w smugi o szerokości do ok. 0,1 m, zorientowane zarówno zgodnie z przebiegiem wału (z północnego zachodu na południowy wschód), jak i prostopadle do niego, widoczne na wysokości co najmniej 1 m (począwszy od stropu warstwy 406). Jej kontynuacją była wyróżniona

w północno-wschodnim narożniku wykopu warstwa 397. Funkcja – ślady rozłożonego drewna, pochodzącego z konstrukcji skrzyniowej wzmacniającej nasyp wału. Faza IA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); b) 1 fragment polepy o barwie czarnej (od zewnątrz cienka warstewka szaro-pomarańczowa), z bardzo dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej.

w. 348 – żółty (10YR 5/6–5/4) piasek z bardzo drobnymi plamkami brązowej (7,5YR 4/6) gliny i jasnoszarobiałego (10YR 6/2) zglinionego piasku, bez zawartości organicznej (brak węgli drzewnych), bardzo podobny do warstwy 349. Miąższość warstwy wynosiła prawdopodobnie ok. 1,1 m. Funkcja – część nasypu wału. Faza IA.

Zawartość zabytkowa: 1 fragment kości świni (osobnik bardzo młody).

w. 348/1 – żółty (10YR 5/6) piasek z bardzo drobnymi plamkami brązowej (7,5YR 4/6) gliny i jasnoszarobiałego (10YR 6/2) zglinionego piasku oraz ze słabo widocznymi, lekko ukośnie układającymi się warstewkami (spływami?) jasnoszarego piasku. Miąższość warstwy wynosiła powyżej 0,3 m (jej spągu nie osiągnięto). Funkcja – część nasypu wału. Faza IA.

w. 349 – plamisty, żółtobeżowy (10YR 5/4) piasek z dużą liczbą bardzo drobnych plamek żółtego (10YR 6/6) piasku i rdzawobrązowej gliny (7,5YR 4/6), prawie bez zawartości organicznej (tylko pojedyncze drobne węgle drzewne), bardzo podobny do warstwy 348. Miąższość warstwy dochodziła do 0,4 m. Funkcja – część nasypu wału. Faza IA.

Zawartość zabytkowa: 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej – wylew typu VIIA, pochodzący z całkowicie obtaczanego garnka RF-IE, o średnicy ok. 19 cm, zdobionego żłobkami i wielokrotną linią falistą (R1+R4) (tabl. VI.23: 5). Por. też w. 306=384.

ob. 350 – rowek o szerokości ok. 0,10–0,15 m i głębokości ok. 0,05 m, wyróżniony w stropie warstwy 345. Wypełniony był jednolitym brunatnym (10YR 4/2) piaskiem (w. 446), w dwóch miejscach zawierającym kilka drobnych węgli drzewnych i bryłek polepy, zaś w spągu kilka dużych kawałków spalonego drewna (z brzozy i dębu), pochodzącego być może z warstwy 317. Poziom stropu: od 127,41 do 127,51 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie ślad po rozłożonym drewnie (deska/belka), leżącym wzdłuż wewnętrznej krawędzi konstrukcji 431. Faza IIA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); b) 2 niewielkie fragmenty polepy, bardzo dobrze wypalanej.

w. 351 – spalona belka dębowa, leżąca w warstwie 317, na stropie warstwy 385, o orientacji północny zachód – południowy wschód. Zachowana długość ok. 0,55 m, szerokość 0,2–0,3 m, grubość do 0,15 m. W belce został wycięty prostokątny otwór o wymiarach 0,07 × 0,08 m, służący prawdopodobnie do osadzenia pionowego kołka. Poziom stropu: od 127,58 do 127,65 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431. Faza IIA.

w. 352 – spalone drewno dębowe (belka) w spągu warstwy 317, o orientacji północny zachód – południowy wschód. Zachowana długość ok. 0,25 m, szerokość ok. 0,1 m. Poziom stropu: 127,62 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431. Faza IIA.

ob. 355 – dół posłupowy, zadokumentowany w spągowej części. Jego owalny zarys, o wymiarach ok. 0,7 × 0,6 m, mało wyraźnie rysował się na stropie warstwy 345. W przekroju obiekt miał kształt płytkiej niecki o głębokości ok. 0,12 m. Jego wypełnisko tworzył jednorodny brunatny (10YR 4/2–3/2) piasek z pojedynczymi drobnymi węglami dębowymi (w. 353). W środkowej części obiektu widoczne było koliste zaciemnienie o średnicy ok. 0,3 m i miąższości ok. 0,08 m, które można interpretować jako ślad słupa. Był to ciemnoszary (10YR 3/1) piasek z nielicznymi żółtymi plamkami oraz kilkoma bardzo drobnymi węgielkami drzewnymi i bryłkami polepy (w. 354). Funkcja – dół posłupowy. Faza IID (?).

Zawartość zabytkowa w. 353: a) 6 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczonej, w tym 4 brzuśce i 2 dna. Jedno z den to egzemplarz wkłęsły z pierścieniem dookólnym (typ IIB), wykonany na podsypce piasku. Drugie dno nie zostało sklasyfikowane, a na jego powierzchni zachowały się pozostałości podsypki tłuczni o granulacji do 1,5 mm; b) 21 fragmentów kości zwierzęcych, należących głównie do owcy/kozy i bydła, rzadziej do gryzonia; c) 2 fragmenty kości nieokreślonej ryby; d) 1 niewielki fragment polepy.

w. 357 – intensywnie czarna (2,5Y 2/1) spalenizna, składająca się z bardzo cienkich, łatwo oddzielających się od siebie warstewek węgla drzewnych, z dużą liczbą plamek szarego popiołu i drobnych plamek wypalanej pomarańczowej gliny (przewarstwiona spływami z warstwy 335?). Jej miąższość wynosiła ok. 0,1 m. Funkcja – warstwa powstała w wyniku użytkowania pieca 386 (prawdopodobnie wygarnięty z niego popiół z resztkami węgla drzewnych). Faza IIB.

Zawartość zabytkowa: a) 22 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczonej, w tym 19 brzuśców, 1 wylew i 2 dna. Wylew, typu XXVIB-1, o średnicy ok. 18–20 cm, pochodzi prawdopodobnie z garnka RF-II lub IV, o zdobionej żłobkami szyjce (tabl. VI.23: 6). Dna są bardzo słabo zachowane i nie zostały sklasyfikowane; b) 10 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących z owcy/kozy, świni, kaczki krzyżówki i wiewiórki; c) 4 kości ryb, w tym 1 okonia; d) kilka drobnych fragmentów polepy, mało charakterystycznych, o nierównym stopniu wypału, niekiedy ze śladami po domieszce siewki roślinnej, w tym 1 fragment licowy ze śladami zagładzania i 1 ułamek o powierzchni wypukłej.

w. 358 – słabo zachowana belka dębowa, znajdująca się w spągu warstwy 317 i stropie warstwy 385, stojąca prawdopodobnie pionowo przy belce 359. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431. Faza IIA.

w. 359 – niewielki fragment belki dębowej, o orientacji północny zachód – południowy wschód, znajdujący się w spągu warstwy 317 i stropie warstwy 385. Drewno o średnicy ok. 0,1 m, zachowane na długości ok. 0,15 m. Poziom stropu: 127,63 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431. Faza IIA.

ob. 360 – dół postłupowy o kolistym kształcie w planie i średnicy ok. 0,4 m, zaś w przekroju prostokątny, o głębokości dochodzącej do ok. 0,55 m. Górną część jego wypełniska tworzył czarny (2,5Y 2/1) piasek (w. 439) z drobnymi jasnobrązowymi (10YR 5/3–4/3) plamkami, bardzo podobny do warstwy 308 i słabo odróżnialny od niej. Znajdowało się w nim kilka dużych i średniej wielkości kamieni, które dość szczelnie wypełniały zarys dołu. Na wysokości ok. 0,35 m od stropu obiektu pojawił się negatyw owalnego słupa o wymiarach ok. 0,30 × 0,35 m, wypełniony ciemnobrunatnym (10YR 3/1–3/2) piaskiem (w. 334), z dużą liczbą bryłek polepy i pojedynczymi węgielkami brzozy. Na tym poziomie widoczny był również mało wyraźny zarys dołu, o szerokości większej o ok. 0,05 m od średnicy słupa, wypełniony jaśniejszym, przemieszanym piaskiem. W spągu dołu znajdowała się cienka (ok. 0,02 m miąższości) soczewka brązowego piasku (10YR 4/3), natomiast na jego dnie odłożyła się warstewka czarnego (10YR 1,7/1) piasku, o podobnej miąższości. Funkcja – dół postłupowy. Faza IID (?).

Zawartość zabytkowa w. 334: a) 5 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej: 4 brzuśce (w tym 1 zdobiony wzorem odciskaniem O4b, tabl. VI.23: 7) i wylew sklasyfikowany jako typ XXVIIB (tabl. VI.23: 8); b) 8 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z owcy/kozy i gryzonia; c) 4 kości ryb, m.in. miętusa i okoniowatych oraz 2 łuski okoniowatych; d) kilkanaście drobnych i bardzo drobnych fragmentów polepy, dość dobrze wypalonych, ze średnią lub dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej (niektóre zerodowane).

w. 361 – dębowa belka w spągu warstwy 321 i stropie warstwy 385 (południowo-wschodni narożnik wykopu), ułożona poprzecznie do drewna 337 i 338. Poziom stropu: 127,67 m. n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431. Faza IIA.

w. 362 – dębowa belka w spągu warstwy 321 i stropie warstwy 385 (południowo-wschodni narożnik wykopu), ułożona poprzecznie do drewna 337 i 338. Poziom stropu: 127,67 m. n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431. Faza IIA.

w. 364 – warstwa popiołu o jasnoszarej (10YR 6/2; 10YR 5/2) barwie, zawierająca dużą liczbę drobnych węgli drzewnych i niewielką liczbę drobnych bryłek polepy. Jej miąższość wynosiła ok. 0,12 m. Funkcja – warstwa popiołu, powstała prawdopodobnie w wyniku użytkowania pieca 386 (popiół wygarnięty zapewne z wnętrza pieca). Faza IIB.

Zawartość zabytkowa: 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce).

w. 369 – przepalony, dosyć mocno zgliniony piasek, składający się z plam o brązowej i ciemnobrązowej barwie (7,5YR 3/2–4/2; 5YR 1,7/1), na zachodnim profilu wykopu trudno odróżnialny od warstwy 326/1. Miąższość warstwy wynosiła od 0,05 do 0,12 m. Funkcja – warstwa niwelacyjna (rodzaj wylepienia podłogi budynku?), znajdująca się na obszarze budynku, pod piecem 323. Faza IID.

Zawartość zabytkowa: a) 3 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce), w tym 2 zdobione regularnymi żłobkami dookólnymi (R1); b) 1 fragment nieokreślonej gatunkowo kości zwierzęcej.

ob. 372 – ślad słupa o czworokątnym kształcie w planie i wymiarach ok. 0,1 × 0,08 m, widoczny na poziomie warstwy 332. Jego przekrój miała kształt stożkowaty, a głębokość wynosiła 0,26 m. Wypełniała go warstwa 371 – w stropie obiektu czarny (10YR 1,7/1) piasek z bardzo drobnymi węgielkami i niewielką liczbą drobnych grudek polepy, w niższej części przechodzący w ciemnobrunatny (10YR 3/2). Funkcja – ślad dolnej części kołka, związanego prawdopodobnie z budynkiem z piecem 323 (ściana północno-wschodnia). Faza IID.

Zawartość zabytkowa: 3 drobne fragmenty polepy ze śladami po domieszce siewki roślinnej, średnio zerodowane, o barwie czarnej.

ob. 374 – ślad słupa widoczny w stropie warstwy 345, o kolistym kształcie w planie i stożkowatym przekroju. Miał ok. 0,08 m średnicy i ok. 0,15 m głębokości. Wypełniony był jednorodnym ciemnoszarym (10YR 3/1) piaskiem (w. 373), bardzo podobnym do warstwy 317. Funkcja – prawdopodobnie ślad dolnej części kołka związanego z konstrukcją 431. Faza IIA.

Zawartość zabytkowa: 1 drobny fragment polepy, bez domieszki, silnie zerodowany, słabo wypalony, o barwie czarnej.

ob. 376 – przebadany częściowo dół posłupowy (wychodzący poza zachodnią granicę wykopu), wkopany zapewne z poziomu stropu warstwy 335. Miał prawdopodobnie kolisty kształt w planie o średnicy ok. 0,4 m oraz prostokątny przekrój, o głębokości dochodzącej do 0,58 m. Dolną część obiektu wypełniał brunatny (10YR 3/2) piasek z drobnymi brązowymi (10YR 4/3) plamkami i dosyć dużą liczbą drobnych węgli drzewnych (w. 417). Jego miąższość wahała się od 0,08 do 0,2 m. Powyżej, na obrzeżach obiektu, znajdowała się warstwa 387, o miąższości ok. 0,38 m. Była to przemieszana, zielonkawożółta (2,5Y 6/4) i jasnobrązowa (10YR 5/4) glina z plamkami słabo wypalanej pomarańczowej (5YR 5/6) gliny oraz nielicznymi węgielkami i grudkami polepy. Warstwa ta otaczała kolisty zarys negatywu słupa, o średnicy ok. 0,25–0,30 m. Wypełniony był on przez piasek o luźnej strukturze (w. 375), zawierający dużą ilość próchnicy, o barwie brunatnoczarnej (10YR 2/1), w wyższej części przechodzącej w ciemnobrązową (7,5YR 2/1). Znajdowały się w nim drobne plamki zielonkawożółtej gliny (występujące zwłaszcza na głębokości do 0,2 m począwszy od spągu) i pojedyncze fragmenty polepy. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,8 m – jej spąg znajdował się na wysokości ok. 0,07–0,12 m od dna dołu, a strop ok. 0,3 m powyżej jego górnej części. Faza IID.

Zawartość zabytkowa w. 375: a) 4 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce); b) 3 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących z dzika, kota i gryzonia; c) 4 drobne i średniej wielkości fragmenty polepy, mało charakterystyczne, zbliżone do znalezisk z warstwy 308.

Zawartość zabytkowa w. 387: a) paciorek dwusegmentowy, wykonany techniką nawijania ze szkła przezroczystego o zielonej barwie, składający się z dwóch części o pierścieniowatym kształcie (ryc. VI.29: 2; tabl. VI.25: 7). Na powierzchni ozdoby widoczne są niewielkie punktowe uszkodzenia i ślady nawijania. Wymiary: średnica – 0,51 cm, wysokość – 0,45 cm, średnica kanalika – 0,24 cm; b) 10 drobnych i średniej wielkości fragmentów polepy, różniących się od pozostałych materiałów z fazy IID, bardziej zbliżonych do materiałów z fazy I. Barwa jasnopomarańczowa, bez domieszki lub z niewielką liczbą śladów po sieczce roślinnej. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 2 ułamki o powierzchni wypukłej, 1 fragment o powierzchni lekko wypukłej lub płaskiej, 1 fragment z odciskiem niewielkiego patyczka o średnicy 2–3 cm, 1 fragment płaski i śliski, z odbitą krawędzią deski.

w. 377 – jasnobrązowy (10YR 5/3–4/3) piasek z dużą liczbą bardzo drobnych plamek żółtego (10YR 6/6) i jasnoszarego (10YR 6/2) piasku, zawierający liczne, na ogół drobne grudki polepy oraz 2 niewielkie przepalone kamienie. Miąższość warstwy wynosiła przeciętnie ok. 0,02 m, miejscami dochodząc do 0,08 m. Warstwa wydzielona została w południowo-zachodnim narożniku wykopu, częściowo na przedłużeniu warstwy 345, częściowo zaś nad nią. Funkcja – warstwa niwelacyjna na terenie majdanu. Faza IIA.

Zawartość zabytkowa: a) paciorek o kształcie wycinka kuli, wykonany z przejrzystego zielonego szkła, prawdopodobnie techniką nawijania (ryc. VI.29: 1; tabl. VI.25: 8). Powierzchnia ozdoby jest matowa, z niewielkimi uszkodzeniami struktury szkła i widocznym w jednym miejscu śladem nawijania (?). Wymiary: średnica – 0,8 cm, wysokość – 0,6 cm, średnica kanalika – 0,3 cm; b) 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej – brzusiec i wylew typu XXVB, zdobiony wzorem odciskanym O4b (tabl. VI.23: 11).

ob. 380 – dół postłupowy wykopany prawdopodobnie z poziomu stropu warstwy 343. W planie miał kształt kolisty o średnicy ok. 0,4 m, w przekroju był trapezowaty, o głębokości 0,47 m. Wypełniał go przemieszany piasek (w. 398) – brązowy (10YR 4/3) i jasnoszary (10YR 5/2), z drobnymi plamkami brunatnymi (10YR 3/2). Zawierał on niewielką liczbę drobnych grudek polepy i węgielków drzewnych (z brzozy) oraz kilka kamieni, zazwyczaj przepalonych, z których większość znajdowała się na zachodnim obrzeżu obiektu. Przy południowej granicy dołu w warstwie tej widoczny był kolisty zarys negatywu słupa, o średnicy 0,22 m. Wypełniony był on przemieszaną gliną (zielonkawożółtą – 2,5Y 6/4, jasnobrązową – 10YR 5/4 i pomarańczową – 5YR 5/6), zawierającą bryłki bardzo słabo wypalanej polepy (w. 379). Ponadto w warstwie znajdował się średniej wielkości kamień, a także pojedyncze drobne węgle z dębu i leszczyny oraz kawałki zwęglonej kory z drzewa nieokreślonego gatunku. W spągu warstwy 379, na dnie dołu, znajdowała się cienka soczewka ciemnobrązowego piasku, a nad nią warstewka węgla drzewnych. Faza IIB.

Zawartość zabytkowa w. 379: a) 1 fragment kości zwierzęcej, nieokreślony gatunkowo; b) kilkanaście dość dużych fragmentów polepy, bardzo kruchej i słabo wypalanej, ze średnią liczbą śladów po domieszce sieczki roślinnej, w tym 3 ułamki o powierzchni licowej wypukłej, 1 fragment o grubości 2 cm, o powierzchni licowej płaskiej, ze śladami pionowego

zagładzania lub dociśnięcia do belki (równoległe rysy/słoje), po przeciwnej stronie negatyw prostokątnej krawędzi deski (tabl. VI.30: 3), kilka fragmentów licowych ze śladami dociskania (palcami?), z czego 1 o grubości > 6,5 cm. Polepa podobna do materiałów z warstwy 335.

ob. 382 – prawdopodobny obiekt wyróżniony w północno-zachodnim narożniku wykopu, w obrębie nasypu wału (w stropie warstwy 415). Przebadana część miała w planie kształt zbliżony do owalu o wymiarach ok. 1,0 × 0,5 m, zaś w przekroju płytkiej niecki, o głębokości do 0,06 m. Wypełnisko stanowił żółty (10YR 6/6) piasek (w. 381) z dużą liczbą bardzo drobnych plamek o brązowej (10YR 4/3) barwie i pojedynczymi drobnymi węglami drzewnymi. Zawierał on również dwa średniej wielkości kamienie i leżący między nimi kawałek spalonego drewna dębowego. W spągu wypełniska (w części północno-zachodniej) znajdował się cienka warstewka (do 0,02 m) przepalonego, pomarańczowobrazowego piasku. Funkcja – palenisko/ognisko. Faza IA.

w. 383 – jednolity brązowy (10YR 4/3, przechodzący w 10YR 4/4) piasek, zawierający dość liczne fragmenty słabo wypalanej polepy, bardzo podobny do warstwy 306=384. W jego spągu (w pobliżu jamy 412) znajdowała się niewielka liczba węgli drzewnych, pochodzących głównie z dębu, rzadziej z grabu. Warstwa została wyróżniona w południowej części wykopu. Jej miąższość wahała się od 0,05 do 0,25 m. Funkcja – prawdopodobnie warstwa osuwiskowa z nasypu wału. Faza IA.

Zawartość zabytkowa: a) 7 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 5 brzuśców i 2 wylewy – brzeg typu VB, pochodzący z naczynia o dużej średnicy (ok. 30 cm), zdobionego żłobkami i pojedynczą linią falistą (R1+R3, tabl. VI.23: 13) oraz typu IVA, być może z garnka RF-IA, zdobionego żłobkami (tabl. VI.23: 12); b) 6 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. ze świni; c) kilkanaście średnich i małych fragmentów polepy, częściowo z odciskami konstrukcyjnymi: 6 fragmentów o powierzchni płaskiej, dociśniętej do drewna (?), 2 fragmenty o powierzchni wypukłej, być może licowej, 2 fragmenty płaskie licowe, w tym 1 ze śladami zagładzania miotłką/wiechciem i prostopadłymi do nich delikatnymi zagłębieniami po zagładzaniu palcami.

w. 384=306 – por. w. 306.

w. 385 – intensywnie czarny (2,5Y 2/1) piasek, zawierający drobne węgle drzewne, pojedyncze bardzo drobne bryłki polepy oraz kilka kamieni – warstwa spalenizny w południowo-wschodniej części wykopu, leżąca pod warstwami 317 i 321, w pobliżu spalonych belek/desek konstrukcji 431. Jej miąższość wahała się od 0,1 do 0,2 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna, powstała najprawdopodobniej w wyniku spalania drewna konstrukcji 431. Faza IIC.

ob. 386 – pozostałość kamiennieo-glinianego pieca. Jego dolna część miała kształt płytkiej jamy o nieregularnie owalnym kształcie w planie i nieckowatym przekroju, o wymiarach ok. 0,75 × 0,70 m i głębokości 0,25 m. Wypełniała ją warstwa 378 – w wyższej części

plamisty, przepalony, mocno zgliniony piasek (pomarańczowy – 7,5YR 5/6, jasnobrązowy – 10YR 5/6, szarozielonkawy – 2,5Y 4/6 i szary – 5Y 4/1), zaś na obrzeżu i w dolnej części bardziej piaszczysty, brązowy i ciemnobrązowy (7,5YR 3/2; 5YR 1,7/1). Warstwa zawierała drobne węgle drzewne, pochodzące z brzozy, olchy, sosny i dębu. W jej spągu ułożonych było kilkanaście (ok. 15) kamieni o średnicy do ok. 0,2 m, tworzących rząd o orientacji północny zachód – południowy wschód (w. 388). Niektóre z nich, o ostrych krawędziach, wykazywały oznaki działania ognia. Powyżej znajdowały się drobne i średniej wielkości kamienie, o średnicy ok. 0,1–0,2 m, które tworzyły dwuwarstwowy bruk (palenisko) o owalnym kształcie i wymiarach ok. 1,15 × 0,9 m (w. 356=363). Duża liczba kamieni była przepalona lub całkowicie rozkruszona, zwłaszcza leżące w środkowej części bruku. Palenisko najlepiej zachowane było w południowej części, gdzie odnotowano trzy rzędy ściśle przylegających do siebie otoczków, o stropie lekko nachylonym w kierunku południowym. Wśród nich był kamień o jednej powierzchni wygładzonej, używany prawdopodobnie jako osełka. W środkowej części bruku znajdowała się rozkruszona, mocno wypalona gliniana „płyta” o nierównych krawędziach i średnicy do ok. 0,4 m, o płaskiej (wyrównanej) górnej powierzchni, będąca pozostałością wylepienia dna pieca. Bruk przykrywała cienka warstewka słabo wypalanej gliny (w. 346), pochodząca prawdopodobnie ze zniszczonych ścianek pieca (por. wyżej). Poziom stropu obiektu – od 127,46 do 127,54 m n.p.m. Funkcja – piec, prawdopodobnie kopułkowy, znajdujący się zapewne wewnątrz budynku stojącego u podstawy nasypu wału (zachowana dolna część pieca – palenisko). Faza IIB.

Zawartość zabytkowa w. 356=363: a) domniemana osełka wykonana z krzemionkowego piaskowca kwarcowego, o jednej powierzchni prawdopodobnie wygładzonej wskutek użytkowania. Wymiary: długość – ok. 13 cm, szerokość – ok. 6 cm, grubość – ok. 3 cm; b) kilka fragmentów bardzo słabo wypalonej polepy, z niewielką liczbą śladów po domieszce organicznej, w tym 1 fragment licowy, bardzo nierówny.

Zawartość zabytkowa w. 378: a) 5 fragmentów brzuśców z wczesnośredniowiecznych naczyń całkowicie obtaczanych; b) 1 kość ryby (okoniowate).

w. 389 – czarny (2,5Y 2/1) piasek z drobnymi brunatnymi (10YR 3/2) plamkami i dużą liczbą drobnych węgli drzewnych – warstwa wydzielona w południowo-wschodniej części wykopu (przy profilu południowym), pod warstwą 345, nad warstwami 343 i 383. Jej miąższość wynosiła ok. 0,03–0,07 m. W planie warstwa była słabo dystynktywna. Funkcja – warstwa spalenizny. Faza IC (?).

ob. 392 – jama wykopana prawdopodobnie z poziomego stropu warstwy 383, przebadana częściowo (wychodząca poza południową granicę wykopu). Jej wyeksplorowana część miała wymiary ok. 1,25 × 0,5 m i nieregularnie nieckowaty przekrój, o głębokości prawdopodobnie ok. 0,7 m. W dolnej części obiektu, na jego północnym i zachodnim stoku, zalegał jasnobrązowy (10YR 4/4, 10YR 5/4–4/6) piasek o miąższości ok. 0,20–0,25 m (w. 391), trudno odróżnialny od warstwy 383 i prawdopodobnie stanowiący jej spływ lub osuwisko. Zawierał on niewielką liczbę drobnych bryłek polepy i pojedyncze węgielki dębowe. Górna część jamy wypełniona była przez dość jednorodny brunatny (10YR 4/2–

3/2) piasek z drobnymi ciemnoszarymi (10YR 3/1) plamkami i wytrąceniami żelazistymi (w. 390), mający ok. 0,3 m miąższości, trudno odróżnialny od zalegającej powyżej warstwy 343. W jego spągu znajdowała się niewielka liczba bardzo drobnych węgli drzewnych. Struktura tej warstwy może wskazywać na jej długotrwałe formowanie się w warunkach zmiennej wilgotności. Być może częścią wypełniska obiektu był również szary piasek z drobnymi żółtymi plamkami (w. 436), o miąższości ok. 0,20–0,35 m, wydzielony pod warstwą 391 (można go też interpretować jako strefę przemyć). Funkcja – jama o niejasnym przeznaczeniu, być może powstała w wyniku wybierania piasku na budowę nasypu wału. Faza IB.

Zawartość zabytkowa w. 390: 1 fragment wylewu typu VIIIA, pochodzący z naczynia wczesnośredniowiecznego całkowicie obtaczanego, znaleziony w spągu warstwy (tabl. VI.23: 14).

Zawartość zabytkowa w. 391: a) 6 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce); b) 2 fragmenty kości zwierzęcych, m.in. żuchwa gryzonia.

w. 393 – szary (10YR 5/1–4/1, przechodzący w 10YR 4/2) piasek, z nielicznymi cienkimi warstewkami spływowymi o ciemnoszarej (10YR 3/1) barwie, pojedynczymi drobnymi węglami drzewnymi, miejscami z plamkami wytrąceń żelazistych. Miąższość warstwy dochodziła do ok. 0,26 m. Zajmowała ona nieckowate zagłębienie w stropie wypełniska jamy 412, w jej północnej części. W warstwie znajdowały się spalone deski 394, 395 i 401. W jej spągu wyróżniono cienką warstewkę czarnego piasku (w. 435), natomiast w stropie zarysy rozłożonych drewnianych belek (w. 447). Funkcja – warstwa spływowa (być może kontynuacja warstwy 443), która osadziła się pomiędzy deskami konstrukcji przekładkowej znajdującej się powyżej wypełniska jamy 412. Faza IC.

w. 394 – spalona deska dębowa w warstwie 393, o orientacji południowy zachód – północny wschód, leżąca na północny zachód od deski 395. Zachowana długość – ok. 0,8 m, szerokość – do 0,18 m, grubość – 0,015 m. Poziom stropu: od 127,15 do 127,18 m n.p.m. Funkcja – część spalonej konstrukcji przekładkowej o niejasnym przeznaczeniu, znajdującej się w południowo-zachodnim narożniku wykopu (nad stropem jamy 412). Faza IB.

w. 395 – spalona deska dębowa w warstwie 393, o orientacji południowy zachód – północny wschód, leżąca pomiędzy deskami 394 i 395. Zachowana długość – ok. 0,35 m, szerokość – ok. 0,15 m, grubość – 0,01 m. Poziom stropu: od 127,10 do 127,14 m n.p.m. Funkcja – część spalonej konstrukcji przekładkowej o niejasnym przeznaczeniu, znajdującej się w południowo-zachodnim narożniku wykopu (nad stropem jamy 412). Faza IB.

w. 396 – żółtobeżowy (10YR 5/3–5/4) piasek z drobnymi plamkami jasnoszarobiałego (10YR 6/2), zglinionego piasku, pojedynczymi plamkami wytrąceń żelazistych oraz dużą liczbą bardzo drobnych węgli drzewnych. Miąższość warstwy wahała się od 0,15 do 0,4 m (w północno-wschodnim narożniku wykopu), zaś przeciętnie wynosiła ok. 0,2–0,3 m. Funkcja – część nasypu wału. Faza IA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment brzuśca z całkowicie obtaczanego naczynia wczesnośredniowiecznego; b) 1 fragment kości zwierzęcej, nieokreślonej gatunkowo.

w. 396/1 – żółtobezowy (10YR 5/3–5/4) piasek z drobnymi plamkami jasnoszarobiałego (10YR 6/2), zglinionego piasku i pojedynczymi plamkami wytrąceń żelazistych, zawierający niewielką liczbę bardzo drobnych węgla drzewnych i pojedyncze grudki polepy. Warstwa została wydzielona w południowo-wschodniej części wykopu. Jej miąższość wahała się od 0,1 do 0,3 m. Funkcja – osuwisko z nasypu wału. Faza IA.

w. 397 – jasnobrunatny (10YR 5/2–4/2) piasek z dużą liczbą bardzo drobnych węgla drzewnych i plamek popiołu – warstwa w północno-wschodniej części wykopu, będąca kontynuacją warstwy 347, ale zawierająca ślady spalenizny. Funkcja – ślady rozłożonego, a częściowo też wypalonego drewna, pochodzącego z konstrukcji skrzyniowej wzmacniającej nasyp wału. Faza IA.

w. 399 – przemieszany piasek o charakterze spływowym – żółty (10YR 6/6) z bardzo drobnymi jasnobrązowymi (10YR 5/3–4/3) i brunatnymi (10YR 3/2) plamkami i dużą liczbą bardzo drobnych węgla drzewnych, pochodzących z dębu. W planie miała charakter plamisty, w przekroju widoczne były bardzo cienkie ciemniejsze warstewki. Warstwa została wydzielona w środkowej części wykopu, nad warstwą 406. Jej miąższość wynosiła do 0,20–0,25 m. Funkcja – część nasypu wału. Faza IA.

Zawartość zabytkowa: a) 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce); b) 3 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzące z bydła, świni i owcy/kozy.

w. 401 – spalona deska dębowa w warstwie 393, o orientacji południowy zachód – północny wschód, leżąca na południowy wschód od deski 395, częściowo pod nią. Zachowana długość – ok. 0,4 m, szerokość – 0,2 m, grubość – 0,015 m. Poziom stropu: od 127,11 do 127,12 m n.p.m. Funkcja – część spalonej konstrukcji przekładkowej o niejasnym przeznaczeniu, znajdującej się w południowo-zachodnim narożniku wykopu (nad stropem jamy 412). Faza IB.

ob. 403 – ślad słupa o prawdopodobniej czworokątnym kształcie w planie i stożkowatym przekroju. Jego wymiary w stropie wynosiły ok. 0,08 × 0,08 m, a uchwycona głębokość dochodziła do ok. 0,45 m. Wypełniony był on ciemnoszarym (10YR 3/1) sypkim piaskiem (w. 402), podobnym do warstwy 317. Zawierał on bardzo dużą liczbę węgla drzewnych z korą (gatunek nieokreślony), występujących na całej głębokości obiektu i pochodzących prawdopodobnie ze znajdującego się w nim spalonego kołka. Spąg obiektu był odchylony w kierunku północno-zachodnim, co wskazuje, że kołek został wbity lekko ukośnie. Faza IIB.

w. 404 – przemieszana warstwa spalenizny w południowo-zachodnim narożniku wykopu, pod deskami 394/395/401, nad deską 405. Pod drewnem 394/395/401 warstwa miała postać przepalonego pomarańczowego (7,5YR 5/6) i ciemnobrązowego (7,5YR 2/2) piasku,

przemieszanego gdzieś z żółtym (10YR 6/4–6/6) żwirem, natomiast w narożniku wykopu przechodziła w żwir zawierający bardzo drobne grudki polepy, pod którym (nad deską 405) wystąpił szary (N 5/0–4/0) piasek (popiół?) z plamami czarnej spalenizny i bardzo dużą liczbą drobnych węgli dębu, pochodzących prawdopodobnie z kolejnej, słabo zachowanej deski. Miąższość warstwy wynosiła od 0,1 do 0,2 m. Funkcja – warstwa przepalonego piasku (podsypki?), związana prawdopodobnie z konstrukcją przekładkową o niejasnym przeznaczeniu, znajdującą się w południowo-zachodnim narożniku wykopu (nad stropem jamy 412). Faza IB.

w. 404/1 – jednolity żółty (10YR 6/6) piasek, zbliżony do calca, wyróżniony w południowo-zachodniej części wykopu, nad wypełniskiem jamy 412 (nad warstwą 434, pod warstwą 343). Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,05–0,1 m. Funkcja – nieokreślona, być może przedłużenie warstwy 404 na wschód (bez śladów spalenizny). Faza I.

w. 405 – spalona deska w południowo-zachodnim narożniku wykopu, o orientacji północny zachód – południowy wschód, ułożona prostopadle do desek 394, 395 i 401, na niższym poziomie niż one. Znajdowała się pod warstwą 404, na warstwie 434. Została odsłonięta na długości ok. 0,25 m, a jej grubość wynosiła ok. 0,02 m. Poziom stropu: od 126,88 m n.p.m. (część południowo-wschodnia) do 126,92 m n.p.m. (część północno-zachodnia). Funkcja – część spalonej konstrukcji przekładkowej o niejasnym przeznaczeniu (dolny poziom), znajdującej się w południowo-zachodnim narożniku wykopu (nad stropem jamy 412). Faza IB.

w. 406 – brązowy (10YR 3/3; 7,5YR 3/3) piasek wydzielony w środkowej części wykopu, zawierający niewielką liczbę drobnych węgli dębu i nieregularne ślady spalenizny (?), w niższej części ciemniejszy – ciemnobrunatny (10YR 3/1–3/2), z większą liczbą węgli. Tworzył on w przybliżeniu czworokątny zarys o wymiarach ok. 2,8 × 2,3 m, a jego strop opadał wyraźnie w kierunku południowo-wschodnim. Miąższość warstwy wynosiła do 0,07–0,08 m. Odkryto w niej pozostałości grzybów mikoryzowych *Cenococcum geophilum*. W jej obrębie widoczne były ślady skrzyń (w. 347). Funkcja – warstwa związana z budową nasypu wału – być może pozostałość rozłożonego, częściowo wypalonego drewna. Faza IA.

Zawartość zabytkowa: 1 fragment nieokreślonej gatunkowo kości zwierzęcej.

w. 408 – spalone drewno dębowe (belka lub deska), o orientacji południowy zachód – północny wschód, o szerokości ok. 0,1 m i zachowanej długości ok. 0,45 m. Drewno leżało na przedłużeniu ściany jednej ze skrzyń, w warstwie 396, na granicy z warstwą 399 (południowa część wykopu, na północ od jamy 392). Poziom stropu: od 126,95 do 127,00 m n.p.m. Funkcja – być może spalony fragment konstrukcji skrzyniowej. Faza IA.

w. 409 – kawałek spalonego drewna dębowego, o długości ok. 0,1 m, leżący pod drewnem 408, na poziomie 126,85 m n.p.m. Funkcja – być może spalony fragment konstrukcji skrzyniowej. Faza IA.

ob. 412 – przebadana częściowo jama znajdująca się w południowo-zachodniej części wykopu, o bardzo słabo widocznych granicach. Wymiary jej rozpoznanej części wynosiły ok. $2,0 \times 1,6$ – $2,1$ m (prawdopodobnie ok. $\frac{1}{4}$ części obiektu). Przekrój jamy był nieckowaty, a jej głębokość dochodziła do 0,9 m. Wypełnisko obiektu tworzył jasnobrązowożółty (10YR 5/4) piasek z brązowymi (10YR 5/3–4/3, 4/3–4/2), żółtymi (10YR 6/6, 5/4–6/4) i jasnożółtymi (10YR 7/8) warstewkami, opadającymi zgodnie z nachyleniem jego ścianek, w kierunku dna (w. 411=414=410). Zawierał on bardzo drobne węgle drzewne pochodzące z dębu oraz pojedynczy węgiel sosny. W warstwie znajdowało się też kilka kamieni oraz nieliczne bryłki polepy, w tym jeden duży fragment. W stropie jamy, na obszarze o wymiarach ok. $0,8 \times 0,6$ m, wyróżniono warstwę nieco ciemniejszego, brązowego (10YR 4/3) piasku (w. 407), z nielicznymi węgielkami drzewnymi z dębu i sosny. Wypełniała ona zagłębienie o nieckowatym dnie, o głębokości ok. 0,3 m. W dolnej strefie warstwa była nieco ciemniejsza, z większą domieszką węgla. Natomiast w jej górnej części znajdowała się duża ilość polepy. Warstwa zawierała również nieliczne kamienie (ok. 5), w tym 2 leżące na jej stropie (jeden z nich był z wierzchu okopcony). Na zachód i północ od jamy przebiegał pas brązowego (10YR 4/3) piasku o szerokości ok. 0,1 m (w. 413, por. niżej), który być może wyznaczał jej granicę. W północnej części załamany się on pod kątem prostym i biegł na krótkim odcinku w kierunku południowo-wschodnim. W miejscu tym, na północnym obrzeżu jamy (ok. 0,1–0,2 m poniżej jego stropu), znajdowało się skupisko pięciu kamieni, w tym dwóch ze śladami działania ognia. Faza IA.

Zawartość zabytkowa w. 407: a) 1 fragment kości owcy/kozy; b) drobne i średniej wielkości fragmenty polepy, zazwyczaj słabo wypalanej lub całkowicie rozkruszonej, ze średnią lub dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej, w tym 1 fragment z odciskiem płaskim, z prostokątną krawędzią boczną (odcisk deski?), 1 fragment o powierzchni licowej, z odciskiem palca, 1 fragment o gładkiej powierzchni, z odciskiem patyczka, kilka drobnych fragmentów o powierzchniach płaskich, licowych lub do czegoś dociśniętych.

Zawartość zabytkowa w. 411: a) 7 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym zdobiony dwoma rzędami linii falistej (R3) ułamek brzuśca, pochodzący prawdopodobnie z naczynia częściowo obtaczanego (tabl. VI.23: 15) oraz 6 fragmentów naczyń całkowicie obtaczanych, w tym 5 brzuśców i słabo zachowany, niesklasyfikowany fragment dna, z podsypką tłucznią o granulacji do 1 mm; b) 3 fragmenty kości zwierzęcych, m.in. świni i owcy/kozy; c) kilka drobnych i średniej wielkości fragmentów polepy, m.in. duży fragment słabo wypalony, z bardzo niewielką liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej, płaski, o jednej powierzchni nierównej (dociśniętej do ziemi?), na drugiej ślady wgniatania, z jednej strony lekko podniesiona krawędź (tabl. VI.30: 4), 1 fragment o powierzchni płaskiej, 1 fragment o powierzchni płaskiej lub lekko wklęsłej, 1 fragment z odciskami równych linii (maty?).

w. 413 – pas brązowego (10YR 4/3) piasku o szerokości ok. 0,1 m, ciągnący się z południowego zachodu na północny wschód, w części północnej załamujący się pod kątem prostym i biegnący na krótkim odcinku z północnego zachodu na południowy wschód. W części południowej znajdowały się w nim nieliczne drobne bryłki polepy i węgielki drzewne. Warstwa znajdowała się na przedłużeniu jednej ze skrzyń nasypu wału, a równocześnie

na granicy jamy 412 (por. ob. 412). Poziom stropu: od 126,94 do 127,28 m n.p.m. Funkcja – być może ślad drewnianego elementu konstrukcyjnego związanego z nasypem wału. Faza IA.

w. 415 – jasnobrązowy (10YR 5/3–4/3), jednorodny piasek z kilkoma niewielkimi węgielkami pochodzącymi z sosny. Miejscami widoczne w nim były bardzo drobne plamki żółtego piasku. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 do 0,32 m. Funkcja – część nasypu wału. Faza IA.

w. 416 – nadpalona z zewnątrz (środek niewypalony) belka dębowa w warstwach 262 i 321, w południowo-wschodnim narożniku wykopu (w profilu południowym). Znajdowała się nad drewnem 338 i miała prawdopodobnie orientację południowy zachód – północny wschód. Zachowana szerokość – ok. 0,25 m, grubość – ok. 0,12–0,15 m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 431. Faza IIA.

w. 418 – jasnobrązowy (10YR 5/3–4/3) piasek z bardzo dużą liczbą drobnych węgli drzewnych, miejscami z drobnymi plamkami żółtego (10YR 6/6) piasku wydzielony w południowo-wschodniej części wykopu. Miąższość warstwy wahała się od 0,10 do 0,18 m. Funkcja – osuwisko z nasypu wału, zalegające na jego wewnętrznym stoku. Faza IA.

w. 419 – jasnoszary (10YR 5/1–5/2) piasek, na ogół jednorodny, zawierający kilka drobnych węgli drzewnych. Na zachodnim profilu wykopu w stropie warstwy widoczne były pojedyncze soczewki brązowego (10YR 3/2) piasku. Miąższość warstwy wynosiła co najmniej 0,3 m (jej spągu nie osiągnięto). Funkcja – nasyp wału. Faza IA.

w. 419/1 – jednorodny żółty (10YR 6/6) piasek, podobny do warstwy 332, o miąższości ok. 0,3 m. Funkcja – nasyp wału. Faza IA.

w. 423 – brązowy (10YR 3/2–4/2) zgliniony piasek z bardzo drobnymi plamkami lekko zglinionego brązowego (10YR 4/3) piasku – cienka warstewka w stropie warstwy 304, o miąższości ok. 0,04–0,05 m. Funkcja – nasyp wału. Faza IIA.

ob. 424 – prawdopodobny obiekt o kolistym kształcie w planie, o średnicy ok. 0,5 m, oraz nieckowatym przekroju, o miąższości ok. 0,2 m, wyróżniony na stropie jamy 426. Wypełniony był warstwą pomarańczowej (5YR 5/6), słabo wypalanej gliny z grudkami polepy i plamkami żółtozielonkawej (2,5Y 5/4) gliny oraz brunatnoczarnego (10YR 1,7/1–2/1) piasku (w. 336). W niższej części warstwa była ciemniejsza, ze znacznie większym udziałem ciemnego piasku z grudkami polepy i bardzo słabo odróżniała się od wypełniaka jamy 426. Zawierała fragment spalonej dębowej deski oraz węgle drzewne z dębu, sosny i brzozy. Funkcja – prawdopodobny dół postłupowy lub jama śmietniskowa (obiekt o słabej dystynktywności). Faza IIIB.

Zawartość zabytkowa: a) 28 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczonej, w tym 1 wylew, 1 dno i 26 brzuśców. Wylew nie został sklasyfikowany. Dwa ułam-

ki brzuśców pochodzą z garnków RF-IVA (tabl. VI.24: 4). Dno jest wklęsłe i zaopatrzone w pierścień dookolny (IIB). Wykonane zostało na podsypce tłucznia o granulacji do 1,5 mm. Ornament stwierdzono na 22 fragmentach spośród 27 diagnostycznych. Na 20 ułamkach występują motywy jednowątkowe w postaci regularnych żłobków dookolnych o układzie ciągłym (R1). Dwa fragmenty, pochodzące być może z tego samego naczynia RF-IVA, zdobione są dwoma wątkami – żłobkami i ornamentem odciskany (R1+O3a, por. tabl. VI.24: 4); b) 36 fragmentów kości zwierzęcych, należących m.in. do owcy/kozy (w tym owcy), bydła i ptaków (głównie kura domowa i nieokreślone, rzadziej jarząbek, przepiórka i krukowate), a w pojedynczych przypadkach do konia i zająca; c) 30 kości ryb, pochodzących m.in. z karpiowatych, szczupaka, okonia i okoniowatych oraz pojedyncza z płoci, a także 27 łusek szczupaka, karpiowatych i okoniowatych; d) kilkadziesiąt fragmentów polepy, na ogół drobnych i średniej wielkości, ze średnią i dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej oraz kilka bez domieszki, które wydają się słabiej wypalone. Fragmenty ze śladami konstrukcyjnymi: 1 fragment z odciskiem belki o średnicy ok. 8 cm, 7 fragmentów z odciskami belek o średnicy większej niż 8 cm (dobrze dociśnięte do belek), 8 fragmentów o powierzchni płaskiej (niektóre z nich wygładzone lub dociśnięte do płaskiej powierzchni), 1 fragment o kształcie okrągłego „placka” o zaokrąglonej krawędzi, o grubości 1,7–1,8 cm i średnicy ok. 8–9 cm, 1 fragment z odciskiem patyczka o średnicy 2–3 cm. Polepa podobna do materiałów z warstwy 289.

ob. 426 – przebadana częściowo jama (południowa część poza granicą wykopu), o bardzo słabo wyróżniającym się zarysie, wkopana w warstwę 308. Jej wymiary w odkrytej części wynosiły ok. 0,9 × 0,8 m. Przekrój obiektu był nieckowaty, a głębokość dochodziła do 0,3 m. Główną część wypełnienia stanowił brunatnoczarny (10YR 2/1– 1,7/1) piasek (w. 425) o bardzo luźnej strukturze, słabo odróżnialny od warstwy 289. Zawierał on bardzo dużą liczbę różnej wielkości grudek polepy, kości zwierzęcych i łusek ryb oraz pojedyncze drobne węgle drzewne (z dębu, sosny, brzozy i olchy). Natomiast na wschodnim obrzeżu jamy znajdował się czarny (10YR 1,7/1), przepalony piasek (w. 422) o miąższości ok. 0,1 m, z dużą liczbą drobnych i średniej wielkości grudek polepy i węgla drzewnych (w tym jeden większy kawałek), podobny do warstw 331 i 288, ale z większą zawartością spalenizny. W stropie jamy widoczny był zarys obiektu 424. Funkcja – jama śmietniskowa (?). Faza IIIB.

Zawartość zabytkowa w. 422: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); b) 3 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących z owcy/kozy, dzika i kuny; c) kilka drobnych fragmentów polepy, z czego 1 ułamek z odciskiem płaskim i 1 fragment o powierzchni licowej lekko wklęsłej.

Zawartość zabytkowa w. 425: a) fragment obrobionego poroża jelenia – najprawdopodobniej część wycięta z pnia głównego, ze śladami rąbania z obu stron (ryc. VI.65; tabl. VI.25: 11). Z szerszej strony wygładzona podstawa oraz lekko wydrążona, na głębokość ok. 1 cm, istota gąbczasta, z drugiej strony dwa głębokie zacięcia. Na powierzchni zewnętrznej zatarte uperlenie. Wymiary: długość zachowana – 8,4 cm, wymiary przekroju (maksymalne) – 2,4 × 3,5 cm; b) 31 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 2 wylewy, 3 dna i 26 ułamków brzuśców. Jeden z wylewów, sklasyfi-

kowany jako typ XXXIA, pochodzi z garnka RF-III A, o średnicy 18 cm (tabl. VI.24: 1). Drugi fragment to niestarannie wykonane naczynie RF-IE, o wylewie typu IIA i średnicy ok. 17 cm (tabl. VI.24: 2). Dwa dna opisano jako wklęsłe z pierścieniem dookołnym (IIB). Jedno z nich wykonane zostało prawdopodobnie na podsypce kredy, a drugie tłucznia o granulacji 1,0–1,5 mm. Na powierzchni tego ostatniego widoczne są być może odciski nakładki na koło. Trzecie dno to egzemplarz płaski z pierścieniem (IB), o średnicy 9 cm (tabl. VI.24: 5). Ma ono wyodrębnioną stopkę, powstałą w wyniku doklejenia z boku dodatkowej porcji gliny. Na jego powierzchni zachowała się niewielka ilość podsypki tłucznia o granulacji do 1 mm oraz pozostałości kredy. Ornament stwierdzono na 23 spośród 27 fragmentów diagnostycznych. Tylko na jednym z nich występuje dekoracja dwuwątkowa – żłobki i umieszczona pomiędzy nimi pojedyncza linia falista (R1+R3). Pozostałe ułamki dekorowane są żłobkami o układzie ciągłym (R1). W jednym przypadku żłobki zostały zagładzone; b) 111 fragmentów kości zwierzęcych, należących głównie do owcy/kozy (w tym kozy), bydła, świni (w tym świni/dzika) i ptaków (głównie kura domowa i nieokreślone, ale też kaczka krzyżówka, głuszec i mały przedstawiciel wróblowych), w mniejszym stopniu do dzika, jelenia, sarny, łosia, tura, zająca i wiewiórki; c) 93 kości ryb, pochodzących m.in. z okonia i okoniowatych, szczupaka, karpowatych oraz pojedyncze z płoci i jazia, a także 148 łusek szczupaka, karpowatych i okoniowatych; d) kilkanaście fragmentów polepy, w tym 1 fragment z odciskiem belki o średnicy 5–6 cm i 2 fragmenty o powierzchni płaskiej lub lekko wypukłej.

- ob. 431** – drewniana konstrukcja o układzie północny zachód – południowy wschód, znajdująca się na wewnętrznym obrzeżu nasypu wału. Składały się na nią następujące spalone i nadpalone belki lub deski: 310, 333, 337–341, 351, 352, 358, 359, 361 i 362 i 416. Funkcja – konstrukcja zabezpieczająca wewnętrzną część nasypu wału. Faza IIA.
- w. 432** – mocno zbutwiałe drewno (belka/deska?), zachowane na długości ok. 1 m i szerokości do 0,05 m. Miało ono orientację południowy zachód – północny wschód i pod kątem prostym przylegało do deski 311. Funkcja – pozostałość południowo-wschodniej ściany budynku. Faza IIIB.
- w. 434** – jednolity szary (N 5/0–4/0) piasek (popiół?) o miąższości 0,05–0,1 m, wydzielony w południowo-zachodniej części wykopu, nad wypełniskiem obiektu 412 i warstwą 383, pod deską 405. Funkcja – warstwa być może związana z budową konstrukcji przekładkowej o niejasnym przeznaczeniu, znajdującej się w południowo-zachodnim narożniku wykopu (nad stropem jamy 412). Faza IB.
- w. 435** – cienka (ok. 0,01–0,02 m) warstwa czarnej (2,5Y 2/1) ziemi z dużą zawartością organiki i spalenizny, wyróżniona w spągu warstwy 393. Warstwa stanowić mogła kontynuację tego samego poziomu drewna, co deska 405. Funkcja – być może część spalonej konstrukcji przekładkowej o niejasnym przeznaczeniu (dolny poziom), znajdującej się w południowo-zachodnim narożniku wykopu (nad stropem jamy 412). Faza IB.

- ob. 438** – częściowo przebadana jama (?), o nieokreślonym kształcie i wymiarach, wychodząca poza południową granicę wykopu, wkopana w warstwę 321. W trakcie eksploracji była ona słabo wyróżnialna w planie (jej zarys zadokumentowano na południowym profilu wykopu). Granice obiektu były nieregularne i słabo dystynktywne, a jego głębokość sięgała ok. 0,6 m. Wypełniał go brunatny (10YR 3/2), bardzo lekko zgliniony piasek (w. 428), z pojedynczymi drobnymi plamkami jasnego piasku, podobny do warstwy 321, lecz o bardziej zwartej strukturze. Wypełnisko zawierało niewielkie grudki polepy i pojedyncze węgle drzewne. Funkcja – prawdopodobna jama o nieokreślonej bliżej funkcji. Faza IIIA (?).
- w. 443** – żółty (10YR 6/6) piasek z cienkimi poziomymi warstewkami i plamkami o brunatnej (10YR 3/2) barwie i być może drobnymi węgielkami drzewnymi. Miąższość warstwy wynosiła powyżej 0,3 m. Została ona zarejestrowana we wkopie sondażowym przy południowej granicy wykopu, pod warstwą 348. Funkcja – prawdopodobnie część nasypu wału. Faza IA.
- w. 445** – skupisko węgli drzewnych na północ od deski 405, układające się w pas o orientacji północny zachód – południowy wschód, będące zapewne pozostałością całkowicie spalonej deski, równoległej do deski 405 i prostopadłej do 394, 395 i 401. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji przekładkowej o niejasnym przeznaczeniu (dolny poziom), znajdującej się w południowo-zachodnim narożniku wykopu (nad stropem jamy 412). Faza IB.
- w. 447** – ciemnobrunatny (10YR 3/1–3/2) piasek z bardzo drobnymi ciemniejszymi i jaśniejszymi plamkami, wyróżniony nad warstwą 393, na zachodnim profilu wykopu. Jej strop był płaski, natomiast w spągu widoczne były trzy półkolisty zagłębienia. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,02–0,06 m. Funkcja – prawdopodobnie ślad po około trzech rozłożonych półokrągłakach, ułożonych płaską stroną ku górze, będących częścią konstrukcji składającej się z desek 394, 395, 401 i 405. Faza IB.

2. Późne średniowiecze i okres nowożytny

2.1. Wykop 1

w. 1 – ciemnoszara (10YR 3/1) piaszczysta ziemia o miąższości od 0,2 do 0,5 m. Funkcja – humus współczesny. Faza D.

Zawartość zabytkowa: a) 21 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym 20 pochodzących z naczyń całkowicie obtaczanych i 1 prawdopodobnie z naczynia częściowo obtaczanego; b) 16 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 59 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej; d) 9 fragmentów ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego; e) 49 fragmentów ceramiki nowożytnej; f) 7 ceramiki o nieokreślonej chronologii; g) 8 fragmentów kafli, w tym 5 ułamków z okazów wykonanych na kole i 2 z kafli płytowych, pokrytych zielonym szkliwem; h) kilkadzie-

siąt drobnych i średniej wielkości fragmentów polepy, niektóre zerodowane, pozostałe dobrze zachowane, w tym 1 fragment być może z odciskiem belki; i) materiały z XIX w. i współczesne, m.in. kilkadziesiąt fragmentów cegieł, 1 fragment dachówki, szkło, kości zwierzęce, ceramika, przedmioty żelazne, głównie gwoździe.

w. 2=5 – czarny (10YR 1,7/1) piasek ze spływami i plamami o beżowej barwie (10YR 5/2), w południowej części wykopu o strukturze błotnistej. W spągu (w środkowej części wykopu) zawierał prawdopodobnie warstewkę osadów rzecznych, o ciemnozielonej barwie. Miąższość warstwy wahała się od 0,2 m (w południowej części wykopu) do 0,75 m. Funkcja – górna część wypełniska fosy. Faza D.

Zawartość zabytkowa: a) 34 fragmenty całkowicie obtaczanej ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 9 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 35 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej; d) 14 fragmentów ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego; e) 126 fragmentów ceramiki nowożytnej; f) 6 ceramiki o nieokreślonej chronologii; g) 18 fragmentów kafli, z czego 9 ułamków z kafli wykonanych na kole, w tym 1 fragment o otworze w kształcie koniczyny, na obu powierzchniach pokryty szklivem, 1 fragment kafla płytowego bez szkliwa, 2 fragmenty kafli płytowych pokrytych zielonym szklivem (w tym 1 z ornamentem geometrycznym o kształcie kwadratów, tabl. VII.15: 1), 1 fragment z zielonym i białym szklivem oraz 1 fragment z niebieskim i białym szklivem; h) kilkanaście fragmentów polepy, drobnej i średniej wielkości. Polepa dobrze wypalona, słabo lub średnio zerodowana, ze średnią lub dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej. Nieliczne fragmenty konstrukcyjne, w tym: 1 fragment o długości 12 cm i kształcie klina, z odciskiem dużej belki; i) kilkadziesiąt fragmentów cegieł z okresu nowożytnego; j) gwoździe żelazny kuty, prawdopodobnie nowożytny; k) materiały z XIX–XX w., m.in. kilkadziesiąt fragmentów cegieł, szkło, głównie butelkowe, kości zwierzęce, przedmioty żelazne, w tym gwoździe, kafle, ceramika.

w. 11 – dość jednolity zgliniony piasek o szarobrązowej barwie (2,5Y 4/1–3/1), z bardzo drobnymi wtrętami jasnego piasku, wytrąceniami żelazistymi i grudkami polepy. Miąższość warstwy wynosiła 0,2–0,3 m. Funkcja – prawdopodobnie warstwa osuwiskowa z nasypu wału. Faza A (?).

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej – wylew typu XVIIIA-2, o średnicy ok. 22 cm, zdobiony żłobkami dookołnymi i pochodzący być może z naczynia RF-II (tabl. VI.4: 1); b) 24 fragmenty kości zwierzęcych, w większości należących do konia; c) kilka drobnych fragmentów polepy, mocno zerodowanych, z domieszką żwiru, bez lub z niewielką liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej.

ob. 13 – rowek o orientacji wschód – zachód, widoczny w zachodnim profilu wykopu. Wypełniony był żółtobeżowym (10YR 5/3) żwirem o spływowej strukturze (w. 13/1), przemieszany z czarną (10YR 1,7/1) ziemią (zwłaszcza w górnej części). Funkcja – wkop współczesny lub wyciek wód gruntowych. Faza D.

Zawartość zabytkowa: a) 3 fragmenty całkowicie obtaczanej ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej; d) 1 fragment nowożytnego pseudomajolikowego talerza (tabl. VII.14: 3); e) kilka średniej wielkości fragmentów polepy, średnio zerodowanej, z niewielką liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej i drobnymi kamykami, w tym 1 fragment z odciskiem patyczka o średnicy ok. 1 cm; f) materiały z XIX w. i współczesne, m.in. szkło butelkowe, fragmenty naczyń fajansowych, cegła.

w. 14/1 – lekko zgliniony ciemnoszary (2,5Y 3/1) piasek z wytrąceniami żelazistymi. Zawierał dużą liczbę drobnych bryłek polepy i niewielkich węgli drzewnych. Zachowana miąższość warstwy wynosiła od kilku centymetrów do 0,4 m. Funkcja – wypełnisko południowej części fosy. Faza B.

w. 14/2 – szary (10YR 4/1) zgliniony piasek z dużą liczbą drobnych płamek jasnego piasku i żółtej gliny, z drobnymi fragmentami polepy i węgli drzewnych, występujących jednak w wyraźnie mniejszej liczbie niż w warstwach 14/1 i 14/3. Na stropie warstwy znajdowało się kilkanaście luźno rozrzuconych kamieni. Jej miąższość wynosiła przeciętnie 0,1–0,3 m, w jednym miejscu sięgając 0,4 m. Funkcja – wypełnisko południowej części fosy. Faza B.

w. 14/3 – lekko zgliniony ciemnoszary (2,5Y 3/1–2/1) piasek z wytrąceniami żelazistymi oraz dużą liczbą węgli drzewnych i niewielkich grudek polepy. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,1–0,3 m, przeciętnie 0,2 m. Funkcja – wypełnisko południowej części fosy. Faza B.

w. 14/4 – żółty (10YR 6/6) żwir, przemieszany z ciemnoszarym (2,5Y 3/1) zglinionym piaskiem i być może mierzwą. Warstwa miała charakter spływowy. Jej miąższość wynosiła ok. 0,1–0,2 m. Funkcja – wypełnisko południowej części fosy. Faza B.

Zawartość zabytkowa w. 14/1, w. 14/2 i w. 14/3: a) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej GT-A i GT-C1; b) 1 fragment ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego; c) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii (pradzieje lub starsza faza wczesnego średniowiecza); d) 1 fragment kafla wykonanego na kole; e) kilkanaście fragmentów polepy, na ogół drobnych i średniej wielkości. Polepa dobrze wypalona, słabo lub średnio zerodowana, ze średnią lub dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej, w tym 1 fragment o długości ok. 12 cm, mający kształt klina, dobrze wypalony, niezzerodowany, 1 fragment z odciskiem patyczka o średnicy ok. 1,5 cm; f) 4 fragmenty cegieł (prawdopodobnie wtórna domieszka z obiektu 59); g) 54 fragmenty kości zwierzęcych, głównie konia, ale też bydła i owcy/kozy.

Ponadto z w. 14/1–14/4 lub w. 53: 1 fragment kafla wykonanego na kole, o czworokątnym otworze, ze szczątkowo zachowanym zielonym szkliwem.

w. 20=31 – czarna ziemia o odcieniu brązowym (10YR 2/1) i lekko torfiastej strukturze, na ogół jednolita, jedynie miejscami z plamkami i soczewkami beżowego piasku (10YR 5/2) oraz pojedynczymi kamieniami. Znalezione w niej fragmenty drewna sosny, m.in. martwicy korkowej, gałęzi i pędu o średnicy 2,4–2,9 cm ze śladami odcięcia jednego koń-

ca i odgałęzień bocznych, a także fragmenty pnia olchy. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,4–0,6 m. W górnej części zawierała ona również materiały z XIX i XX w. Funkcja – górna część wypełniska fosy. Faza C3.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej – niesklasyfikowany typologicznie wylew; b) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej (GT-A, GT-A/B, GT-C1); c) 4 fragmenty ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego, w tym ułamek niesklasyfikowanego dna GT-B lub GT-D, bez podsypki, fragment dna GT-C2 oraz fragment dna GT-C3, bez podsypki; d) 27 fragmentów ceramiki nowożytnej, w tym fragment wylewu typu XVIA o średnicy 17 cm, z garnka GT-C2 (tabl. VII.3: 1), fragment wylewu typu G-VII z garnka GT-C1, zdobionego żłobkami i pojedynczą linią falistą (tabl. VII.3: 5), fragment wylewu typu G-VIII B z garnka GT-C3 (tabl. VII.3: 4), fragment rączki patelni GT-C3, fragmenty naczynia GT-C2, o wylewie typu G-VII (tabl. VII.3: 3), ułamek talerza GT-C2 o polerowanej powierzchni wewnętrznej (tabl. VII.3: 2), fragment dna GT-C2, pochodzący z talerza lub miski, fragment dna typu IIA-S bez podsypki, pochodzący z naczynia GT-C2, fragment dna typu IA-S z naczynia GT-C1 (ze śladami odcinania, bez podsypki), 3 ułamki nieokreślonych den GT-C3, bez podsypki oraz fragment brzuśca naczynia pseudomajolikowego (talerza?); e) 9 fragmentów kafli, w tym 4 ułamki z okazów wykonanych na kole oraz 5 fragmentów pochodzących być może z jednego kafła z ornamentem roślinnym, pokrytego zielonym szkliwem (tabl. VII.14: 4); f) 1 fragment polepy, dobrze wypalony, średnio zerodowany, z niewielką liczbą śladów po siewce roślinnej; g) 11 fragmentów cegieł; h) klepka wiadra wykonana z pnia świerku, o wysokości 24,8 cm, szerokości 5,3–6,2 cm i grubości 1,1–1,2 cm, z nacięciem na osadzenie dna w odległości 2,5 cm od dolnej części (o głębokości 0,2 cm), na zewnętrznej powierzchni, w odległości 2,6 cm od góry i 3 cm od dołu, odciski po organicznych obręczach; i) materiały z XIX–XX w. (z górnej części warstwy), m.in. fragmenty naczyń fajansowych i szkła.

w. 26 – deska (opół), o długości ok. 1,3 m, szerokości 0,23 m i maksymalnej grubości 0,07 m, wykonana z grubego pnia sosny. Miała orientację w przybliżeniu wschód – zachód. Odkryta została w pobliżu północnej krawędzi obiektu 59, przy granicy z fosą podfazy C1. W wyniku analizy dendrochronologicznej ustalono, że drewno zostało ścięte wkrótce po połowie XV w. (por. rozdz. VII, tab. VII.3). Nie jest pewne, czy deska znajdowała się *in situ*. Funkcja – deska związana z konstrukcją fosy fazy C1 lub wtórnie przemieszczona w późniejszym okresie. Faza C1 lub D.

w. 30 – czarna (10YR 1,7/1–2/1) ziemia, błotnista, miejscami nieco zgliniona, z nieregularnymi plamami i soczewkami jasnego piasku, zawierająca pojedyncze grudki drobnej polepy oraz nieliczne kawałki rozłożonego drewna. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,3–0,4 m. W jej dolnej części znajdował się kamienny bruk (w. 50). Funkcja – wypełnisko środkowej części fosy. Faza C2.

Zawartość zabytkowa: a) 4 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 wylew typu XIVB-2 (tabl. VI.4: 6); b) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 6 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej

(GT-A, GT-B, GT-A/B i GT-C1); d) 2 fragmenty ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego; e) 10 fragmentów ceramiki nowożytnej (GT-C2, GT-C3, GT-E i GT-H), w tym fragment dna typu IA o średnicy 13 cm, bez podsypki, pochodzący z naczynia GT-C2, 2 fragmenty nieokreślonych den GT-C3, bez podsypki oraz fragment naczynia pseudomajolikowego; f) 3 fragmenty kafla wykonanych na kole, w tym 1 ułamek być może z zachowanym szczałkowo szklivem i 1 fragment z ciemnozielonym szklivem na powierzchni zewnętrznej, a także 1 fragment dachówki piecowej, pokrytej zielonym szklivem (tabl. VII.14: 6) oraz 1 fragment nieszkliwionego kafla płytowego, pokrytego prawdopodobnie ornamentem geometrycznym (tabl. VII.14: 5); g) 4 drobne fragmenty polepy; h) 7 fragmentów cegieł; i) 36 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła, w mniejszym stopniu z owcy/kozy, kozy, konia i psa.

ob. 37 – przebadany częściowo wkop nowożytny/współczesny o owalnym kształcie w planie i lejowatym przekroju, wychodzący poza północną granicę wykopu. Jego wymiary w obrębie wykopu wynosiły ok. 1,3 × 1,1 m, a głębokość sięgała 1 m. Wypełniony był czarną (10YR 1,7/1), błotnistą ziemią z dodatkiem żwiru oraz dużą liczbą różnej wielkości kamieni i cegieł oraz kawałkami dobrze zachowanego drewna i kory (w. 36). Funkcja – być może studnia lub poidło dla zwierząt. Faza D.

Zawartość zabytkowa: a) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, m.in. 1 ułamek wylewu typu G-IIA z garnka GT-B, RF-II, o średnicy ok. 15 cm, zdobionego żłobkami i pojedynczą linią falistą (tabl. VII.3: 6) oraz 1 fragment wylewu typu G-IIA z garnka GT-A, RF-II, o średnicy ok. 15 cm, zdobionego żłobkami (tabl. VII.3: 7); b) 1 fragment ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego; c) 1 fragment kafla płytowego z reliefowym ornamentem (herbowego?), pokrytego białym i żółtym (?) szklivem (tabl. VII.15: 2); d) materiały z XIX–XX w., m.in. cegły, kości zwierzęce, dobrze zachowane drewno.

w. 44 – beżowy piasek (10YR 5/2) o charakterze spływowym, z cienkimi warstewkami ciemnoszarego i szarego piasku (10YR 3/1; 10YR 4/1), w zachodniej części z wtrętami oliwkowej gliny. Znaleziono w nim kilkanaście fragmentów mocno zniszczonego drewna sosny, pochodzącego z jednego pnia. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,20–0,35 m. Funkcja – warstwa spływowa powyżej wypełniska fosy 73. Faza A.

Zawartość zabytkowa: a) gliniany ciężarek, służący do obciążania sieci rybackich (tzw. grzędzidło) lub pionowego warsztatu tkackiego (ryc. VI.81; tabl. VI.25: 1). Przedmiot ma kształt rozszerzającego się z jednej strony walca, z lekko decentrycznym, stożkowatym otworem. Jego górna część jest zaokrąglona, o powierzchni lekko zniszczonej, ze śladami szlifowania, wykonanego prawdopodobnie już po wypaleniu, natomiast dolna spłaszczona, o pogrubionej krawędzi zewnętrznej. Ciężarek wykonano z gliny żelazistej, schudzonej średnio- i gruboziarnistą domieszką piasku (?), i wypalono w atmosferze utleniającej (przełam wielobarwny). Na powierzchni zewnętrznej ciężarka oraz na powierzchni wewnętrznej otworu widoczne są ślady zagładzania i wyrównywania, zaś miejscami krótkie nacięcia wykonane ostrym narzędziem w świeżej glinie, wykonane na etapie jego formowania. Wymiary: wysokość – 5,1–5,6 cm, średnica – 3,9–5,2 cm, średnica otworu – 1,6–2,7 cm; b) 8 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej,

w tym ułamek niesklasyfikowanego typologicznie wylewu; c) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza – ułamek płaskiego dna bez pierścienia dookólnego (typ IA), z podsypką prawdopodobnie gruboziarnistego piasku; d) 105 fragmentów kości zwierzęcych, w większości pochodzących z konia (71 fragm.), w mniejszej liczbie z bydła, świni, owcy/kozy i tura (1 fragm.).

w. 50 – bruk składający się z luźno ułożonych, średniej wielkości kamieni, znajdujący się w dolnej części warstwy 30. Wśród kamieni znajdowały się fragmenty kilku cegieł oraz fragmenty drewna (sęki), pochodzące być może ze świerku. Bruk miał ok. 0,7–0,8 m szerokości i układ północny zachód – południowy wschód. Funkcja – być może bruk związany z osuszeniem fosy, służący jako trakt prowadzący w stronę rzeki. Faza C2.

w. 51=64 – czarny (10YR 1,7/1), błotnisty piasek w północnej i środkowej części wykopu, na odcinku południowym z dużą liczbą spływów beżowego (10YR 5/3) piasku i żwiru (w tej części podobny do warstwy 63). Znaleziono w nim m.in. fragmenty drewna z pni dębu i sosny oraz martwicy korkowej sosny. Miąższość warstwy wahała się od 0,2 do 0,5 m. Funkcja – wypełnisko północnej części fosy. Faza C1.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej – wylew typu XIXB (tabl. VI.4: 5); b) 18 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, w tym 1 fragment garnka GT-B, RF-VI, o niestandardowo ukształtowanym wylewie o średnicy ok. 18 cm (tabl. VII.3: 8), 1 ułamek naczynia GT-B, o niestandardowo ukształtowanej krawędzi (tabl. VII.3: 16), 1 fragment wylewu naczynia stołowego (dzbana lub kubka) GT-C1, o polerowanej powierzchni zewnętrznej (tabl. VII.3: 14), 1 fragment garnka GT-C1, o nietypowo ukształtowanym brzegu (tabl. VII.3: 13), 1 fragment wylewu typu G-IIA, pochodzący z garnka GT-B, RF-V (tabl. VII.3: 10), 1 fragment wylewu typu G-IIA z garnka RF-V, GT-A lub GT-B (tabl. VII.3: 11), 1 fragment krawędzi typu G-VA, pochodzący z garnka GT-B, RF-V (tabl. VII.3: 12), 1 fragment wylewu typu G-XIIIIB, pochodzący z naczynia GT-A lub GT-B (tabl. VII.3: 15), 2 fragmenty den GT-A, w tym 1 z podsypką tłucznią, 1 ułamek nieokreślonego dna GT-A lub GT-B; c) 1 fragment ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego – wylew typu G-XIIIIB, pochodzący z garnka GT-A, sklasyfikowanego jako RF-IV (tabl. VII.3: 9); d) 1 fragment ceramiki nowożytnej; e) 9 fragmentów cegieł; f) 73 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzące głównie z bydła, w mniejszym stopniu z owcy/kozy, świni i konia, a w pojedynczych przypadkach z kozy, psa i sarny.

w. 52 – beżowy (10YR 5/2) piasek z czarnymi warstewkami (10YR 1,7/1), wyróżniony w północnej i środkowej części wykopu. Miąższość warstwy wahała się od kilku centymetrów do 0,3 m. Znaleziono w niej m.in. fragmenty martwicy korkowej i pnia sosny. Funkcja – warstwa spływowa w północnej części fosy. Faza C2.

Zawartość zabytkowa: a) fragmenty buta skórzanego. Największy zachowany kawałek (tabl. VII.16: 2) pochodzi z podeszwy, z częścią śródstopia lub przedstopia. Ma on kształt trapezowaty, o długości 7,2 cm, szerokości ok. 5,5 cm i grubości 0,5 cm (zachowane są dwie dłuższe boczne krawędzie). Na dłuższych krawędziach widoczne są niewielkie otwor-

ki – ślady szycia (łączenia podeszwy z przyszwą). Na jednej z krawędzi fragment skóry z otworkami jest zawinięty i przylega ściśle do podeszwy. Drugi fragment, prawdopodobnie część przyszwy, ma kształt wydłużony i nieregularny, o długości ok. 6,7 m i szerokości ok. 5,0 cm, a jego krawędzie miejscami są zawinięte. Pozostałe 2 fragmenty to wąskie paski skóry, złożone na pół, o długości odpowiednio ok. 8,5 cm i 3,9 cm oraz szerokości 0,6 cm i 0,56 cm, prawdopodobnie lamówki cholewki. Na ich powierzchni widoczne są niewielkie otwory – ślady przesyć; b) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza – drobny ułamek wylewu typu XXIV-1, pochodzący być może z naczynia z cylindryczną szyjką (RF-IVA); c) 1 fragment cegły; d) 26 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła, ale też pojedyncze ze świni, owcy/kozy i gęsi.

w. 53 – czarna (10YR 1,7/1–2/1), błotnista ziemia z nieregularnymi plamami jasnego piasku i nielicznymi kawałkami niespalonego drewna, pochodzącymi m.in. z pnia sosny (martwica korkowa i biel). Jej miąższość wynosiła ok. 0,2–0,4 m. Funkcja – wypełniko środkowej i południowej części fosy, wyróżnione w zachodniej połowie wykopu. Faza C1.

Zawartość zabytkowa: a) podkowa kuta z żelaznej sztabki (ryc. VII: 57; tabl. VII.16: 4). Okaz z kapturkiem/zębcem i ramionami zakończonymi wywiniętymi z nich zaczepami. Prześwit w kształcie litery U. Bruzda wzdłuż całej długości ramion, w której tkwi siedem podkowiaków osadzonych w gniazdach. Wszystkie podkowiaki mają zachowane trzonki o prostokątnym przekroju. Ich główki mają kształt zbliżony do prostokątnego. Wymiary: długość – 13,1 cm, rozpiętość ramy – 11,9 cm, szerokość taśmy ramy – 4,2 cm, szerokość światła (maksymalna) – ok. 5,3 cm, grubość ramy – 0,70 cm. Wymiary podkowiaków: długość główki – od 1,05 do 1,07 cm, szerokość główki – od 0,2 do 0,5 cm, szerokość trzonek – od 0,36 do 0,54 cm, grubość trzonek – od ok. 0,17 do ok. 0,27 cm. Waga – 393 gramy. Typ VII/1, z zaczepem A/2 (Kaźmierczyk 1978, 104 n.); b) 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 wylew typu XIII B, zdobiony żłobkami dookołnymi (tabl. VI.4: 7); c) 9 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, w tym fragment wylewu typu G-XIB, o średnicy 16 cm, pochodzący z garnka GT-C1, sklasyfikowanego jako RF-VI (tabl. VII.4: 1), fragment dna typu IA-S, z zagładzoną stopką i śladami odcinania (bez podsypki), pochodzący z kubka lub pucharka GT-C1 (tabl. VII.4: 3), fragment dna typu IIA z podsypką tłucznią, pochodzący z naczynia GT-A; d) 1 fragment ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego – dno typu IIA, o średnicy 10 cm, z widocznymi śladami odcinania (bez podsypki), pochodzące z naczynia GT-C2 (tabl. VII.4: 5); e) 5 fragmentów ceramiki nowożytnej, w tym fragment górnej części kubka o średnicy ok. 10 cm, wykonanego z gliny białą wypalającej się i pokrytego na obu powierzchniach zielonym szkliwem (GT-F2) (tabl. VII.4: 2), fragment dna typu IA-S z zagładzoną stopką i śladami odcinania (bez podsypki), o średnicy 12 cm, pochodzącego z dzbanka (?) GT-E, ze śladami zielonego szkliwa na obu powierzchniach (tabl. VII.4: 4), fragment dna typu IA-S, o średnicy 13 cm, bez podsypki, ze śladami zagładzania (?), pochodzący z naczynia GT-C2 (?) (tabl. VII.4: 6), fragment nieokreślonego dna GT-C3; f) 5 fragmentów kafli, w tym 2 ułamki z okazów wykonanych na kole, 1 fragment kafla płytowego z zielonym szkliwem i 1 fragment kafla płytowego z zielonym szkliwem i prawdopodobnie ornamentem roślinnym (tabl. VII.15: 3); g) 1 fragment polepy, śred-

niej wielkości, zerodowany, dobrze wypalony, ze śladami po domieszce siewki roślinnej; h) 8 fragmentów cegieł; i) 46 fragmentów kości zwierzęcych, głównie konia (m.in. czaszka z fragmentami kręgosłupa) i bydła, ale też świni, owcy/kozy, kozy i jelenia (fragment poroża – wierzchołek pnia głównego ze śladami cięcia u podstawy).

w. 58=68 – por. w. 68.

ob. 59=75 – rów o orientacji wschód – zachód, zadokumentowany w południowej części wykopu. Powstał on prawdopodobnie częściowo w wyniku działalności ludzkiej, częściowo zaś naturalnie (wyciek wód gruntowych). Miał nieregularny przekrój, o szerokości w górnej części ok. 1,1–2,2 m. Głębokość obiektu we wschodniej części wykopu wynosiła ok. 0,6–0,7 m, natomiast w zachodniej trudno było ją określić ze względu na działanie wody – mogła sięgać nawet ok. 1,2 m. Rów wypełniony był żółtobrazowym (10YR 4/4–4/6) żwirem (w. 21=74) z różnej wielkości kamieniami, w górnej części bardziej przemieszanym, z plamami czarnej (10YR 1,7/1) ziemi, ciemnoszarego (2,5Y 3/1) zglinionego piasku i żółtobrazowej (7,5YR 5/4) gliny. Wzdłuż południowego obrzeża obiektu, w jego górnej części, leżała drewniana deska (w. 26). Natomiast przy wschodnim profilu wykopu w stropie rowu znajdował się duży kamień. Funkcja – rów odprowadzający prawdopodobnie wodę w kierunku Narwi, powstały w miejscu naturalnego wycieku wód gruntowych. Faza D.

Zawartość zabytkowa: a) 4 fragmenty całkowicie obtaczanej ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym fragment wylewu typu IVB, zdobiony wielokrotną linią falistą (tabl. VI.4: 2) i fragment brzuśca o ornamentcie O4c (tabl. VI.4: 3); b) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej; d) 5 fragmentów ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego; e) 21 fragmentów ceramiki nowożytnej; f) 3 ceramiki o nieokreślonej chronologii; g) 3 fragmenty kafla, w tym 2 ułamki z okazów wykonanych na kole i 1 fragment kafla płytowego z ciemnozielonym szkliwem i nieokreślonym ornamentem; h) hak (?) żelazny; i) nieokreślony przedmiot żelazny; j) materiały z XIX–XX w., m.in. szkło, kości, ceramika.

w. 60 – ułożone poziomymi warstwami drewno (wióry i większe kawałki, małe deski) oraz kora (sosnowa), przemieszane ze spływami beżowego (10YR 5/3) piasku i żwiru. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,1–0,2 m. Funkcja – odpady po obróbce drewna, wykorzystane być może wtórnie do osuszenia fosy. Faza C2.

w. 62 – oliwkowa (2,5Y 4/2) glina ze spływami i plamami ciemnoszarego (10YR 3/1, 10YR 4/1) piasku oraz wtrętami mierzwy (?), zalegająca w spągu fosy w południowo-zachodniej części wykopu. Funkcja – warstwa spływowa. Faza B.

w. 63 – żółtobeżowy żwir (10YR 5/3) przemieszany z czarną (10YR 1,7/1), błotnistą ziemią, o miąższości ok. 0,2 m. W warstwie znaleziono fragmenty drewna, pochodzące głównie z pni dębu i sosny, rzadziej jesionu wyniosłego, fragmenty gałęzi lub młodych pędów wiązu i jesionu wyniosłego, fragment korowiny sosny oraz fragment obrobionego dREW-

na świerku, o przekroju poprzecznym w kształcie prostokąta o wymiarach $2,2 \times 1,8$ cm. Funkcja – warstwa na dnie środkowej części fosy. Faza C1.

Zawartość zabytkowa: a) fragment granatu z wypalanej gliny (tabl. VII.16: 1). Wykonano go z gliny żelazistej z domieszką średnioziarnistego tłucznia lub piasku i wypalono w atmosferze redukcyjnej. Powierzchnia zewnętrzna jest częściowo polerowana, o czarnej barwie, powierzchnia wewnętrzna ciemnoszara, zaś przełam dwubarwny. Wymiary: średnica zewnętrzna – ponad 8,1 cm, grubość ścianki – 1,7–2,1 cm; b) 4 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej, całkowicie obtaczanej, w tym 3 brzuśce i 1 wylew typu IIIA, zdobiony R1+R3; c) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzuśce); d) 69 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, m.in. ułamki zdobionych żłobkami garnków GT-A, RF-IIB, o krawędzi G-VI (tabl. VII.5: 2) i G-XIB (tabl. VII.5: 1), wylew typu XIII-B, z garnka GT-B (tabl. VII.5: 4), fragment garnka GT-B, RF-I lub RF-II, o krawędzi G-VA (tabl. VII.5: 9), brzeg typu G-XIB, z garnka GT-B, sklasyfikowanego jako RF-IIB (tabl. VII.6: 1), fragment wylewu G-IIA, pochodzący z garnka GT-C1 (tabl. VII.5: 5), fragment wylewu G-XIB o średnicy 16 cm, z garnka GT-C1, RF-I lub RF-II (tabl. VII.5: 8), wylew typu G-VII, o średnicy ok. 16 cm, z garnka GT-C1 (tabl. VII.5: 6), ułamek wylewu typu G-XIV, z garnka GT-C1 (tabl. VII.5: 10), 2 fragmenty wylewów z naczyń stołowych GT-C1, w tym jeden być może ze zdobionej żłobkami miski, płaskie (typ IA) dno GT-A, o średnicy ok. 11 cm, z podsypką tłucznia o granulacji do 1,5 mm (tabl. VII.5: 3), fragment płaskiego dna ze stopką (IIA-S), o średnicy 6 cm, pochodzącego z kubka lub pucharaka, bez podsypki, fragment taśmowego ucha dzbana GT-C1, o powierzchni prawdopodobnie zdobionej polerowaniem, fragment brzuśca i ucha, prawdopodobnie z dzbana GT-C1, o powierzchni zdobionej żłobkami i wzorem polerowanym (tabl. VII.6: 2); e) 18 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej lub z okresu nowożytnego, w tym wylew garnka GT-C1, sklasyfikowany jako RF-V, o krawędzi typu G-IIA i średnicy 17 cm (tabl. VII.5: 7), taśmowe ucho dzbana GT-C3, fragment brzuśca naczynia GT-B lub GT-D, zdobionego wzorem malowanym (tabl. VII.14: 1), fragment płaskiego (typ IA) dna GT-B, o średnicy 8 cm, bez podsypki, ułamek płaskiego dna (być może o kształcie rozety), ze śladami odcinania, zdobionego polerowaniem, fragment płaskiego dna GT-C1, ze stopką (typ IA-S), o polerowanej powierzchni, fragment lekko wklęsłego (typ IIA) dna GT-C3, o średnicy 8,5 cm, bez podsypki, fragment niesklasyfikowanego dna GT-C3, o średnicy ok. 20 cm, pochodzącego prawdopodobnie z miski, ułamek nieokreślonego technologicznie płaskiego dna (typ IA), o średnicy ok. 8,5 cm; f) 5 fragmentów ceramiki nowożytnej, w tym 1 brzusiec GT-E i 4 ułamki GT-C2, z czego 3 zdobione pojedynczą linią falistą; g) 1 fragment kafla płytowego, zdobionego ornamentem roślinnym i pokrytego zielonym szkliwem (tabl. VII.15: 4); h) 2 drobne fragmenty polepy, dobrze wypalone, średnio zerodowane; i) 9 fragmentów cegieł; j) 76 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła, konia, świni, owcy/kozy (w tym z kozy), a także pojedyncze z jelenia i zająca.

Ponadto z w. 63 lub w. 68=58: a) 3 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej, całkowicie obtaczanej (brzuśce), w tym 1 zdobiony R1+R3; b) 3 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzuśce); c) 31 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, m.in. 3 wylewy typu G-IIA (tabl. VII.6: 3, 5, 6), w tym 2 o średnicy ok. 16 i 17

cm, pochodzące z garnków GT-A (RF-I i RF-II), 2 krawędzie typu G-IX z naczyń GT-A lub GT-B (tabl. VII.6: 7, 8), wylew typu G-IX, o średnicy 16 cm, z naczyń GT-C1 (tabl. VII.6: 9), ułamek krawędzi typu G-XIII, z naczyń GT-B (tabl. VII.6: 10), 1 fragment płaskiego (IA) dna GT-A, z podsypką piasku, 1 fragment wklęsłego (typ IIA) dna naczynia stołowego GT-F, o średnicy 6,3 cm, pokrytego wewnątrz zielonym szkliwem (tabl. VII.6: 4), 1 fragment płaskiego (IA) dna naczynia stołowego GT-C1; d) 22 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej lub z okresu nowożytnego, m.in. 1 fragment taśmowego ucha o polerowanej powierzchni; e) 19 fragmentów ceramiki nowożytnej, w tym ułamek wylewu typu G-XIII, z garnka GT-C1, RF-IV, zdobionego żłobkami (tabl. VII.6: 11), 1 fragment talerza GT-E, ornamentowanego wielokrotną linią falistą o ostrych załamach (tabl. VII.6: 12), 1 fragment brzuśca naczynia pseudomajolikowego (tabl. VII.14: 2) oraz 2 fragmenty lekko wklęsłych (typ IIA) den GT-C2, o średnicach 11,5 i 13 cm; f) 1 fragment kafla wykonanego na kole i 1 fragment kafla płytowego; g) 1 fragment polepy, średniej wielkości, dobrze wypalony, niezerodowany, ze śladami po domieszce siewki roślinnej; h) nieokreślony przedmiot żelazny; i) 6 fragmentów cegieł; j) 68 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła, świni, owcy/kozy i konia, a także pojedyncze z jelenia i sarny.

- w. 68=58 – żółty (10YR 6/6) żwir z nielicznymi drobnymi i średniej wielkości kamieniami – warstwa o nieregularnych granicach i miąższości ok. 0,1–0,3 m, znajdująca się w spągu środkowej części fosy. Zawierała kawałek drewna cisu, fragmenty drewna z pni dębu i sosny zwyczajnej oraz korowiny sosny. Faza C1.

Zawartość zabytkowa: a) 9 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej, całkowicie obtaczanej, w tym 2 wylewy z garnków RF-IVA (typy XXIV-1 i XXIV-2), wylew typu IIIC oraz 6 ułamków brzuśców; b) 3 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza, w tym 2 brzuśce i 1 mało charakterystyczny ułamek dna; c) 63 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, w tym 1 fragment garnka GT-B, RF-IIB, o krawędzi typu G-XIB i średnicy ok. 15 cm (tabl. VII.7: 8), 1 fragment garnka GT-B, o krawędzi typu G-VII (tabl. VII.7: 6), 1 fragment wylewu naczynia stołowego (dzbana) GT-C1, zdobionego wzorem polerowanym o kształcie linii falistej (tabl. VII.3: 18), duże ucho taśmowe dzbana GT-C1 (tabl. VII.3: 17), ułamek wylewu dzbana GT-C1, zdobiony wzorem polerowanym o kształcie poziomych i pionowych linii (tabl. VII.6: 14); 2 fragmenty płaskich (typ IA) den GT-A, o podsypce tłuczni do 1,0 i 1,5 mm, w tym 1 o średnicy 11 cm (tabl. VII.7: 7), wklęsłe dno z niewielką stopką (typ IIA-S), pochodzące z naczyń GT-B, o średnicy 13 cm (tabl. VII.7: 4), 1 fragment lekko wklęsłego (typ IIA) dna naczynia GT-B, o średnicy 8 cm, ze śladami odcinania, 1 fragment płaskiego dna ze stopką (typ IA-S), o średnicy ok. 12 cm, pochodzącego z naczyń GT-C1; d) 9 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej lub z okresu nowożytnego, m.in. wylew dzbana lub kubka GT-E, ornamentowany żłobkami i pokryty od wewnątrz brązowym szkliwem (tabl. VII.6: 13), fragment wklęsłego (typ IIA-S) dna naczynia GT-E, o średnicy 8 cm, z pozostałościami zielonego szkliwa na powierzchni wewnętrznej (tabl. VII.7: 2), wylew typu G-VII z naczyń GT-C1 (tabl. VII.7: 5), fragment lekko wklęsłego (typ IIA-S) dna naczynia GT-C3, o średnicy 9 cm, zdobionego żłobkami (tabl. VII.7: 1); e) 7 fragmentów ceramiki

nowożytniej, w tym 3 ułamki niesklasyfikowanych den GT-C3 i 1 fragment talerza GT-E, o powierzchni wewnętrznej pokrytej zielonym szkliwem i zdobionej na kołnierzu wzorem wielokrotnej linii falistej o ostrych załamach (tabl. VII.7: 3); f) 2 fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii; g) 3 fragmenty kafla, w tym 1 ułamek okazu wykonanego na kole oraz 1 fragment dachówki piecowej, pokrytej zielonym szkliwem (tabl. VII.14: 7); h) kilkanaście fragmentów polepy, drobnych i średniej wielkości, w różnym stopniu zerodowanych, bez śladów po domieszce organicznej, w tym 1 fragment z odciskiem deski (?); i) 16 fragmentów cegieł; j) 82 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących głównie z konia (m.in. fragmenty czaszki), bydła, owcy/kozy i świni, z udziałem pojedynczych szczątków kozy, psa i jelenia.

w. 70 – oliwkowa (2,5Y 4/2) glina z warstewkami ciemnoszarego (10YR 3/1) piasku – warstwa o charakterze spływowym w północnej części wykopu. Znaleziono w niej kilka kawałków niespalonego drewna, m.in. dębowy palik i kilka drzazg. Miąższość warstwy wahała się od 0,1 do 0,4 m. Funkcja – prawdopodobnie spągowa część wypełniska fosy (w części północnej). Faza B (?).

Zawartość zabytkowa: a) 7 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej (GT-A, GT-B? i GT-C1), w tym 2 fragmenty garnków GT-C1 – RF-IIA o wylewie typu G-VA i średnicy ok. 19 cm, zdobiony żłobkami dookólnymi (tabl. VII.8: 1) oraz wylew typu G-IIA, o średnicy ok. 20 cm lub nieco większej (tabl. VII.8: 2); b) 1 drobny fragment polepy; c) 1 fragment cegły; d) 7 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących z bydła, świni, kozy, jelenia oraz tura lub żubra.

ob. 72 – jama w południowo-zachodniej części wykopu, o owalnym kształcie w planie i nieckowatym przekroju, przylegająca do rowu 73. Jej wymiary wynosiły ok. 1,0 × 0,7 m, a głębokość ok. 0,3 m. Obiekt wypełniony był ciemnoszarym (10YR 3/1) piaskiem, przemieszany z oliwkowoszarą (2,5Y 4/2) gliną (w. 71). Funkcja – jama o nieokreślonej funkcji. Faza A.

Zawartość zabytkowa: a) 3 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczonej, w tym 1 wylew typu XIA (tabl. VI.4: 8); b) 25 fragmentów kości zwierzęcych, m.in. bydła, konia i świni.

ob. 73 – przebadany częściowo rów o orientacji wschód – zachód, ciągnący się wzdłuż południowej granicy wykopu. W odkrytej części (na szerokości ok. 0,7 m) jego głębokość wynosiła ok. 0,3 m, a dno miało kształt nieckowaty. Obiekt wypełniony był spływowym szarym (10YR 4/1) piaskiem z cienkimi warstewkami i plamami o beżowej (10YR 5/2) i ciemnoszarej (10YR 3/1) barwie (w. 44/1). W zachodniej części zawierał on wtręty oliwkowej gliny. Funkcja – fosa. Faza A.

Zawartość zabytkowa: a) 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczonej, w tym brzusiec oraz ułamek trudnego do klasyfikacji, prawdopodobnie bardzo lekko wklęsłego dna, bez pierścienia dookólnego, o średnicy 7,5 cm i podsypce piasku (tabl. VI.4: 4); b) 1 fragment ceramiki z przełomu wczesnego i późnego średniowiecza – brzusiec.

2.2. Wykop 2

w. 1 – ciemnoszara (10YR 3/1) piaszczysta ziemia z plamkami jasnego piasku. Na południowym profilu wykopu widoczne gdzieś tam bardzo drobne fragmenty polepy. Funkcja – humus współczesny. Faza 5.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 95 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej; c) 5 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; d) 206 fragmentów ceramiki nowożytniej; e) 4 fragmenty ceramiki o chronologii nieokreślonej; f) 1 mało charakterystyczny fragment kafla; g) materiały z XIX–XX w., m.in. fragmenty ceramiki, kafla piecowych, szkła i kości zwierzęcych.

w. 7 – przemieszany piasek – ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1) z dużą liczbą żółtych plamek (10YR 5/4). Miąższość warstwy wahała się od 0,15 do 0,55 m. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału lub narzucona na nasyp w okresie współczesnym. Faza 5.

Zawartość zabytkowa: a) ucięty z dwóch stron fragment poroża lub rogu, z wygładzoną powierzchnią odcięcia, częściowo uszkodzoną (tabl. VIII.1: 1). Wymiary: wysokość – ok. 3,6 cm, średnica – 1,79–2,25 cm; b) fragment przedmiotu żelaznego o nieokreślonej funkcji, być może grotu bełtu do kuszy (tabl. VIII.1: 2); c) nowożytna lub współczesna żelazna podkówka buta; d) gwóźdź żelazny kuty; e) fragment kutego gwoźdźca żelaznego z okresu nowożytnego lub współczesnego; f) gwóźdź żelazny, prawdopodobnie współczesny; g) 2 fragmenty ceramiki pradziejowej; h) 7 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej; i) 48 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej; j) 21 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; k) 83 fragmenty ceramiki nowożytniej; l) 11 fragmentów ceramiki o chronologii nieokreślonej; m) 1 drobny fragment polepy z niewielką liczbą śladów po domieszce szezki.

w. 8/1 – jednolity brunatny (10YR 4/3) piasek – cienka warstwa o miąższości 0,1–0,2 m, znajdująca się między warstwami spalenizny 8/2 i 8/3. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału, zalegająca na jego zewnętrznym stoku. Faza 4.

Zawartość zabytkowa w. 8/1, w. 8/2 i w. 8/3: a) fragment przedmiotu żelaznego o nieokreślonej funkcji, prawdopodobnie wygiętego noża (tabl. VIII.1: 3); b) nowożytny lub współczesny gwóźdź żelazny, kuty; c) fragment przedmiotu żelaznego o nieokreślonej funkcji; d) 7 fragmentów ceramiki pradziejowej; e) 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej; f) 55 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej; g) 468 fragmentów ceramiki nowożytniej; h) 4 drobne fragmenty polepy, w tym 1 ułamek z dużą liczbą śladów po domieszce szezki, z wapnistym nalotem, niezerodowany; i) 5 fragmentów cegieł; j) 50 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z owcy/kozy, w mniejszym stopniu z bydła, konia i psa oraz pojedyncze ze świni i nieokreślonego gatunkowo ptaka.

w. 8/2 – czarny (N 1,5/0), przepalony piasek, zawierający bardzo dużą liczbę węgla drzewnych i popiołu oraz drobne kamienie. Bardzo podobny do warstwy 8/3, zalegający pod warstwą 8/1. Miąższość warstwy wahała się od ok. 0,1 do ok. 0,35 m. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału, zalegająca na jego zewnętrznym stoku. Faza 4.

w. 8/3 – czarny (N 1,5/0), przepalony piasek z dużą ilością węgla drzewnego i popiołu oraz pojedynczymi drobnymi kamieniami. Bardzo podobny do warstwy 8/2, zalegający nad 8/1. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,15–0,30 m. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału, zalegająca na jego zewnętrznym stoku. Faza 4.

Zawartość zabytkowa: 9 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. ze świni, bydła, owcy/kozy (w tym z owcy) oraz z dzika.

Ponadto z w. 8/3 lub w. 86: a) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej; b) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytnej; c) 37 fragmentów ceramiki nowożytnej.

ob. 10 – wkop współczesny, znajdujący się w środkowej części wykopu. Jego głębokość wynosiła ok. 0,5 m. Wypełniony był przez jednolicie czarną (10YR 2/1), piaszczystą ziemię, zbliżoną do humusu współczesnego (w. 87=6=9), zawierającą dużą liczbę materiałów z 1. połowy XX w. Nad nią znajdowała się cienka (do 0,1 m miąższości) warstewka brązowej (7,5YR 4/4) gliny (w. 1/1). Funkcja – współczesny dół na śmieci. Faza 5.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki pradziejowej; b) 2 fragmenty ceramiki wczesno- lub późnośredniowiecznej; c) 26 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej; d) 17 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytnej; e) 72 fragmenty ceramiki nowożytnej; f) 4 fragmenty ceramiki o chronologii nieokreślonej; g) 1 fragment kafla wykonanego na kole oraz 1 fragment kafla płytowego pokrytego zielonym szkliwem; h) nowożytny lub współczesny gwóźdź żelazny, kuty; i) materiały z XX w., m.in. ceramika, kafle, szkło, przedmioty żelazne, kości zwierzęce.

Uwaga: Część znalezisk może pochodzić z warstw 18 i 86.

w. 12 – warstwa średniej wielkości kamieni (największe o średnicy ok. 0,3 m, wyróżniona w warstwie 18, przy północnej krawędzi wykopu. Funkcja – luźny bruk (?) o nieokreślonej funkcji. Faza 4.

w. 15 – warstwa o charakterze spływowym, wydzielona pod warstwami 8/2 i 77, składająca się z beżowoszarego (10YR 4/1–4/2) piasku z cienkimi warstewkami o ciemnoszarobrunatnej (10YR 3/1) i oliwkowej (2,5Y 4/2–3/2) barwie, w ostatnim przypadku z domieszką mierzwy lub osadów rzecznych. Jej miąższość wynosiła 0,2–0,3 m. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału, zalegająca na jego zewnętrznym stoku. Faza 4.

Zawartość zabytkowa: a) 6 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 1 fragment ceramiki wczesno- lub późnośredniowiecznej; c) 9 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej; d) 66 fragmentów ceramiki nowożytnej; e) 3 fragmenty ceramiki o chronologii nieokreślonej; f) 3 fragmenty kafla wykonanych na kole i 1 fragment kafla płytowego (?), pokrytego zielonym szkliwem; g) kilkadziesiąt fragmentów polepy, w większości drobne, o różnym stopniu zerodowania oraz 1 bryła nieregularna z dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej, słabo zerodowana; h) fragment nieokreślonego przedmiotu żelaznego (o kształcie niewielkiej sztabki); i) 5 fragmentów cegieł; j) 92 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących głównie z konia, bydła, owcy/kozy (w tym z kozy) i świni, z pojedynczymi szczątkami psa i wilka.

w. 16=29 – luźne skupisko kamieni we wschodniej części warstw 8/2 i 15, na zachód od zachodniej ściany konstrukcji nr II. Składało się z co najmniej dwóch warstw. Na części kamieni widoczne były ślady przepalenia. Funkcja – prawdopodobnie kamienie pochodzące z rozwaliska nieokreślonej konstrukcji znajdującej się w wyższej części nasypu wału. Faza 4.

w. 17=19 – luźne skupisko kamieni w warstwie 8/3 i w stropie warstwy 23, znajdujące się na wschód od kamieni 16=29, na wschód od zachodniej ściany konstrukcji nr II. Na części kamieni widoczne były ślady przepalenia. Funkcja – prawdopodobnie kamienie pochodzące z rozwaliska nieokreślonej konstrukcji znajdującej się w wyższej części nasypu wału. Faza 4.

w. 18 – brunatnoczarny (10YR 2/1), lekko błotnisty piasek, miejscami z drobnymi ciemnoszarobrunatnymi (10YR 3/1) plamkami. Zawierał niewielką liczbę drobnych węgli drzewnych, kawałki rozłożonego drewna (m.in. z wiązu, pni i gałęzi topoli oraz pni i korzenia sosny), a także różnej wielkości otoczaki, z których największe miały ok. 0,3 m średnicy. Kamienie skupiały się zwłaszcza przy północnej granicy wykopu, tworząc w tym miejscu luźny bruk (w. 12). Miąższość warstwy wahała się od 0,3 do 0,6 m. Funkcja – warstwa zalegająca pomiędzy ścianami konstrukcji nr II (powyżej warstwy 22), a także prawdopodobnie na północ i wschód od niej.

Zawartość zabytkowa: a) 4 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 51 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej c) 13 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; d) 197 fragmentów ceramiki nowożytniej; e) 2 fragmenty ceramiki o chronologii nieokreślonej; f) 1 fragment kafla wykonanego na kole; g) 1 niewielki fragment polepy, o jednej powierzchni płaskiej (licowej?), na przyległej powierzchni być może odcisk belki; h) nowożytne lub współczesne przedmioty żelazne: 6 kutych gwoździ lub ich fragmentów, drut, zagięty kawałek drutu (być może haczyk na ryby); i) 11 kości zwierzęcych, pochodzących głównie z owcy/kozy, rzadziej z psa i dzika; j) materiały z 1. połowy XX w., m.in. szkło.

w. 19=17 – por. w. 17.

w. 22 – brunatnoczarny (10YR 2/1), lekko błotnisty piasek, miejscami ze sphywami jasnego piasku, zawierający dużą liczbę różnej wielkości kamieni, drobne węgle drzewne i kawałki zbutwiałego drewna. Funkcja – wypełnisko wewnętrznej części drewnianej konstrukcji nr II, wydzielone pod warstwą 18. Faza 3b.

Zawartość zabytkowa: a) 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 18 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, pochodzących z naczyń GT-A, GT-B i GT-C1, w tym 1 fragment garnka RF-IIB o wylewie typu G-IIA, zdobionego żłobkami (tabl. VIII.2: 1), 1 ułamek garnka RF-V o wylewie typu G-IX, ornamentowanego żłobami (tabl. VIII.2: 3), 1 fragment wylewu typu G-IIB (tabl. VIII.2: 2), 1 ułamek brzegu dzbana (?), zdobionego dwoma rzędami pojedynczej linii falistej (tabl. VIII.2: 5), 5 fragmentów den, z czego 2 sklasyfikowane jako typ IIA, o średnicy 9,5 cm i 11 cm (tabl. VIII.2: 4, 6), a dwa jako typ

IA-S, w tym 1 o średnicy 12 cm; c) 9 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; d) 28 fragmentów ceramiki nowożytniej, głównie GT-C-2, ale też GT-F2 i GT-E, m.in. płaskie dno bez pierścienia dookólnego, z zagładzoną stopką (typ IA-S), pochodzące z kubka lub pucharka (tabl. VIII.2: 7); e) 2 fragmenty kafla, w tym dno kafla wykonanego na kole oraz fragment prawdopodobnie trójdzielnego, narożnego kafla z wklęsłą ścianką środkową, ornamentowanego stylizowanymi łodygami i pokrytego zielonym szkliwem (tabl. VIII.6: 3); f) 2 mocno zerodowane fragmenty polepy; g) żelazny gwóźdź budowlany, nowożytny lub współczesny; h) ok. 37 fragmentów kości zwierzęcych, należących m.in. do bydła i świni (większość nieokreślona gatunkowo); i) materiały współczesne, m.in. szkło, łuski nabożów, podeszwy butów.

w. 23 – brunatnoczarny (10YR 1,7/1–2/1) piasek z dużą ilością węgla drzewnego i drobnymi fragmentami polepy, wydzielony w zachodniej części konstrukcji nr II, pod i między kamieniami 17. Funkcja – prawdopodobnie warstwa osuwiskowa z nasypu wału. Faza 4.

Zawartość zabytkowa: a) 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej; c) 6 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; d) 74 fragmenty ceramiki nowożytniej; e) 3 fragmenty polepy, drobne i średniej wielkości, mocno zerodowane, w tym 1 fragment o gładkich powierzchniach, z czego jedna płaska, a druga wypukła; f) 6 fragmentów cegieł; g) 7 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. ze świni i bydła.

w. 24 – warstwa o charakterze spływowym lub akumulacyjnym (podobna do warstwy 27), składająca się z beżowego (10YR 5/2) piasku z soczewkami o ciemnoszarej (10YR 3/1) barwie. Zawierała dużą liczbę kawałków drewna, często ułożonych poziomymi warstewkami. Znaleziono w niej m.in. dębowy kołek (z konara lub pnia) o przekroju zbliżonym do kwadratu (wymiary 3,5 × 3,6 cm) i jednym końcu czworobocznie zaokrąglonym. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,3 m. Funkcja – warstwa powstała zapewne w wyniku działalności rzeki, wydzielona przy północnej granicy wykopu, na zewnątrz ścian konstrukcji nr II. Faza 3b.

Zawartość zabytkowa: a) 13 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 73 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, pochodzące głównie z naczyń GT-A, GT-B i GT-C1, w tym 1 fragment garnka RF-IIA o wylewie typu G-VIIIA, mierzącym ok. 18 cm (tabl. VIII.3: 1), 1 ułamek garnka RF-IIIA o krawędzi typu G-X (1 fragm., tabl. VIII.3: 5), 1 fragment garnka RF-IIIA o wylewie typu G-XIB (tabl. VIII.3: 4), 1 fragment garnka o niesklasyfikowanym wylewie, o średnicy ok. 17 cm (tabl. VIII.3: 2), 2 brzegi typów G-IIA (tabl. VIII.3: 12, 13), pojedyncze ułamki wylewów typu G-I (tabl. VIII.3: 8), G-IIIA (tabl. VIII.3: 6) i G-VIIIB (tabl. VIII.3: 7), 2 ułamki wylewów dzbanów lub kubków (tabl. VIII.3: 10, 11), 1 fragment brzegu naczynia stołowego zdobionego wzorem polerowanym (tabl. VIII.2: 9), 2 fragmenty pokrywek, należące do GT-A (tabl. VIII.3: 14) i GT-C1 (tabl. VIII.2: 10), dno naczynia stołowego z zagładzoną stopką, o średnicy 9 cm (tabl. VIII.2: 11), dno typu IIB, o średnicy 11 cm (tabl. VIII.2: 8); c) 7 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; d) 48 fragmentów ceramiki nowożytniej, pochodzące głównie z egzemplarzy GT-C2 i GT-C3, a wyjątkowo z naczynia GT-D, m.in. fragment garnka

RF-III A, o średnicy wylewu ok. 18 cm, zaopatrzony w odchodzące od krawędzi taśmowate ucho o szerokości 2,5 cm (tabl. VIII.3: 3) i inny drobny fragment brzegu (tabl. VIII.3: 9); e) 1 fragment kafla, zapewne wykonanego na kole, ze śladami jasnobrązowego szkliwa na powierzchni wewnętrznej; f) kilkadziesiąt fragmentów polepy o różnej wielkości, ze stosunkowo dużą liczbą niewielkich kamyków oraz śladów po domieszce siewczki roślinnej, zerodowane, dość dobrze wypalone (podobne do materiału z warstwy 69), w tym 2 fragmenty z odciskami belek o średnicy ok. 8–10 cm; g) 7 fragmentów cegieł; h) 47 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła i owcy/kozy, ale też pojedyncze szczątki świni, jelenia i bobra oraz ryb jesiotrowatych.

w. 25 – brunatnoczarny (10YR 2/1) piasek z ciemnobrązowymi (7,5YR 2/2) plamami (rozłożone drewno) oraz kawałkami zbutwiałego i dobrze zachowanego drewna. Drewno znajdowało się głównie w spągu warstwy, gdzie tworzyło poziomą warstewkę. Miąższość warstwy dochodziła do ok. 0,6 m. Funkcja – warstwa osuwiskowa lub spływowa z nasypu wału, bardzo podobna do warstwy 25/1. Faza 3b.

Zawartość zabytkowa w. 25 i w. 25/1: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 11 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, pochodzących z wyrobów GT-A, GT-B i GT-C1, w tym 1 fragment niesklasyfikowanego typologicznie wylewu i 1 ułamek nieokreślonego dna; c) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; d) 2 fragmenty ceramiki nowożytniej (GT-C2); e) 2 fragmenty kafla, wykonanych prawdopodobnie na kole; f) kilkanaście fragmentów polepy, drobnych i średniej wielkości, dobrze wypalonych, na ogół niezerodowanych, z widocznym na niektórych wapnistym nalotem, z dużą liczbą śladów po domieszce siewczki roślinnej; g) 7 fragmentów cegieł; h) 59 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła i świni, w mniejszym stopniu z konia, owcy/kozy i psa.

Ponadto z w. 25, w. 27 lub w. 28: a) 8 fragmentów naczyń późnośredniowiecznych GT-A, GT-B i GT-C1, m.in. ułamek wylewu typu G-XIB, o średnicy 17 cm (tabl. VIII.4: 2) i fragment brzegu typu G-XIC; b) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; c) 5 fragmentów naczyń nowożytnych, w tym 1 ułamek z wyrobu GT-E, a pozostałe GT-C2; d) 5 fragmentów polepy; e) 8 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie ze świni, owcy i bydła.

w. 25/1 – brunatnoczarny (10YR 2/1) piasek z ciemnobrązowymi (7,5YR 2/2) plamami (rozłożone drewno) oraz kawałkami zbutwiałego i dobrze zachowanego drewna. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,15–0,20 m. Funkcja – warstwa osuwiskowa lub spływowa z nasypu wału, bardzo podobna do warstwy 25. Faza 3b.

Zawartość zabytkowa: por. w. 25.

w. 27 – beżowy (10YR 5/2) piasek z warstewkami o ciemnoszarej barwie – warstwa o charakterze spływowym, bardzo podobna do warstwy 27/1. Zalegała pod warstwami 25 i 27/1, a nad warstwą 67. Jej miąższość wynosiła ok. 0,2 m. Funkcja – warstwa spływowa z nasypu wału lub powstała w wyniku akumulacyjnej działalności rzeki, bardzo podobna do warstwy 27/1. Faza 3b.

Zawartość zabytkowa: por. w. 25.

w. 27/1 – beżowy (10YR 5/2) piasek z warstewkami o ciemnoszarej barwie – warstwa o charakterze spływowym, bardzo podobna do warstwy 27. Zalegała pod warstwą 25/1, a nad warstwami 25 i 27. Jej miąższość wynosiła ok. 0,2–0,3 m. Funkcja – warstwa spływowa z nasypu wału lub powstała w wyniku akumulacyjnej działalności rzeki, bardzo podobna do warstwy 27. Faza 3b.

w. 28 – beżowy (10YR 5/2) żwir z cienkimi warstewkami ciemnoszarego piasku i brązowej próchnicy oraz nielicznymi fragmentami zbutwiałego drewna, m.in. kawałkiem pędu sosny. Warstwa została wydzielona w południowo-zachodnim narożniku wykopu, pod warstwą 25, nad warstwą 65. Jej miąższość dochodziła do 0,2 m. Funkcja – warstwa o charakterze spływowym (spływ ze skarpy lub nasypu wału grodziska?). Faza 3b.

Zawartość zabytkowa: a) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, m.in. ułamek garnka GT-A, RF-VI o wylewie typu G-I i średnicy 16 cm (tabl. VIII.4. 1); b) 1 fragment polepy z odciskiem belki o średnicy ok. 15 cm; c) 4 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących z bydła i owcy/kozy. Por. też w. 25.

w. 29=16 – por. w. 16.

w. 38 – deska dębowa o układzie wschód zachód, znajdująca się w północno-wschodnim narożniku wykopu, na granicy warstw 22 i 24. Funkcja – być może część północnej ściany konstrukcji nr II. Faza 3a (?).

w. 39 – deska sosnowa (z pnia). Funkcja – prawdopodobnie część południowej ściany konstrukcji nr II (górny poziom). Faza 3a.

w. 40 – deska sosnowa. Funkcja – prawdopodobnie część zachodniej ściany konstrukcji nr II (górny poziom). Faza 3a.

w. 41/1 – drewniany kołek na północ od deski 48, wbity między deski 46 i 47 konstrukcji nr I. Funkcja – prawdopodobnie część konstrukcji nr II. Faza 3a.

w. 41/2 – drewniany kołek na północ od deski 48, wbity przy desce 57 konstrukcji nr I. Funkcja – prawdopodobnie część konstrukcji nr II. Faza 3a.

w. 42/1 – drewniany kołek przy północnej granicy wykopu. Funkcja – prawdopodobnie część konstrukcji nr II. Faza 3a.

w. 42/2 – drewniany kołek przy północnej granicy wykopu. Funkcja – prawdopodobnie część konstrukcji nr II. Faza 3a.

- w. 43 – zaostzony palik lub gałązka sosnowa, znaleziona w warstwie 25. Funkcja – nieokreślona. Faza 3b.
- w. 45 – wschodnia deska konstrukcji nr I, o układzie północny wschód – południowy zachód. Funkcja – część prawdopodobnego pomostu. Faza 2.
- w. 46 – środkowa deska konstrukcji nr I, o układzie północny wschód – południowy zachód. Funkcja – część prawdopodobnego pomostu. Faza 2.
- w. 47 – zachodnia deska konstrukcji nr I, o układzie północny wschód – południowy zachód. Funkcja – część prawdopodobnego pomostu. Faza 2.
- w. 48 – belka o układzie wschód – zachód. Funkcja – południowa ściana konstrukcji nr II (podwalina). Faza 3a.
- w. 49 – belka o układzie północ – południe. Funkcja – zachodnia ściana konstrukcji nr II (podwalina). Faza 3a.
- w. 57 – deska sosnowa, znajdująca się pod deskami 45–47, ułożona prostopadle do nich (zorientowana z północnego zachodu na południowy wschód). Funkcja – prawdopodobnie deska stabilizująca konstrukcję nr I. Faza 2.
- w. 65 – żółtokremowy (10YR 5/4) żwir o miąższości do 0,22 m, dosyć jednolity, z nielicznymi spływami czarnej ziemi. Warstwa została wydzielona w południowo-zachodnim narożniku wykopu, pod warstwą 28, nad warstwą 66. Jej miąższość dochodziła do 0,22 m. Funkcja – warstwa o charakterze spływowym (spływ ze skarpy lub nasypu wału grodziska?). Faza 3b.

Zawartość zabytkowa: por. w. 66.

- w. 66 – ciemnoszara (10YR 3/1) glina z dużymi kawałkami dobrze zachowanego oraz na wpół zbutwiałego drewna, głównie wiórów, tworzących zwartą warstwę. Drewno pochodziło głównie z sosny i dębu, zwykle z pni (w tym grubych), ale też z gałązek i martwicy korkowej. W mniejszym stopniu wystąpiły fragmenty drewna z pni i gałęzi jesionu wyniosłego, grabu zwyczajnego, olchy, topoli oraz topoli lub wierzby. Warstwa została wydzielona w południowo-zachodnim narożniku wykopu, pod warstwą 65, nad warstwą 67. Jej miąższość wynosiła ok. 0,1 m. Funkcja – warstwa związana prawdopodobnie z budową konstrukcji nr II. Faza 3a.

Zawartość zabytkowa: a) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, m.in. 2 fragmenty brzuśców z naczyń stołowych GT-C1, zdobionych polerowaniem, żłobkami i wzorem wykonanym radełkiem (tabl. VIII.6: 1, 2); b) kilkanaście fragmentów polepy, w tym kilka dużych kawałków z zawartością żwiru, prawie bez śladów po domieszce organicznej; c) 3 fragmenty kości konia i 1 kość bydła; d) 3 niewielkie paliki/kliny wykonane z pni dębu, w tym jeden o długości 24 cm i czworokątnym przekroju, o wymiarach ok. 1,8 × 1,7 cm,

w górnej części rozszerzający się do ok. $3,6 \times 3,0$ cm (tabl. VIII.1: 6), oraz drugi, o długości 29 cm i czworokątnym przekroju, w górnej partii o wymiarach ok. $7,5 \times 6,5$ cm, a ku dołowi ostro zwężający się w szpic (tabl. VIII.1: 7).

Ponadto z w. 65, w. 66 lub w. 67: a) 3 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej; b) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, m.in. fragment garnka GT-C1, RF-III A o wylewie typu G-XIC i średnicy 11 cm (tabl. VIII.4: 3) oraz ułamek dna typu IA-S, o średnicy 7 cm, pochodzący być może z tego samego naczynia (tabl. VIII.4: 5); c) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; d) ok. 20 fragmentów polepy, średnio zerodowanej, z zawartością żwiru i śladami po domieszce siewki roślinnej, w tym 3 lub 4 fragmenty z wyraźnymi (gładkimi) odciskami belek o średnicy ok. 11–12 cm; e) 3 kości zwierzęce, pochodzące m.in. z sarny i sroki.

w. 67 – jednolity beżowoszary (10YR 4/2) błotnisty piasek, pod warstwami 25, 27 i 66. W jego niższej części znajdowała się horyzontalna warstewka niewielkich kawałków drewna, zapewne faszyny. Miąższość warstwy dochodziła do 0,35 m. Funkcja – warstwa związana prawdopodobnie z budową konstrukcji nr II. Faza 3a.

Zawartość zabytkowa: por. w. 66.

w. 69 – beżowożółty (10YR 5/3) żwir, o miąższości powyżej 0,20–0,35 m, przechodzący w naturalne osady rzeczne. Warstwa zawierała dużą ilość polepy oraz drewna, głównie patyków (gałęzi), ale też obrobionego, m.in. dębową kijankę, fragmenty desek dębowej i sosnowej, klin sosnowy o zwęglonych powierzchniach, kawałki korowiny sosnowej, kawałek drewna z pnia sosny, o częściowo zwęglonej powierzchni, kawałki drewna z pnia dębu, niektóre przypuszczalnie ze śladami obróbki, kołek dębowy o długości 82 cm i obu końcach zaokrąglonych, fragmenty drewna z pnia sosny o obrobionej powierzchni, w tym jeden o obu zaokrąglonych końcach (palik?), fragmenty martwicy korkowej brzozy. Faza – warstwa powstała prawdopodobnie w wyniku akumulacji rzecznej. Faza 1.

Zawartość zabytkowa: a) kijanka wykonana z pnia dębu, z trzonkiem o prostokątnym przekroju poprzecznym (tabl. VIII.1: 5). Wymiary: długość – ok. 40 cm (w tym długość trzonka ok. 14 cm), szerokość – 8–9 cm, grubość – ok. 2 cm, przekrój poprzeczny trzonka – $2,8 \times 2,0$ cm; b) 23 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej; c) 4 fragmenty ceramiki wczesno- lub późnośredniowiecznej; d) 91 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, pochodzących głównie z wyrobów GT-C1, w mniejszym stopniu z naczyń GT-A i GT-B, m.in. fragment garnka GT-C1, RF-III A o wylewie typu G-VIII B i średnicy ok. 17 cm (tabl. VIII.5: 3), ułamek garnka GT-C1, RF-III A o wylewie typu G-XIB i średnicy ok. 14 cm (tabl. VIII.5: 4), 2 fragmenty garnków GT-C1 o wylewach typu G-VIII A (tabl. VIII.5: 1, 6), ułamek garnka GT-A o brzegu typu G-VIII B i średnicy ok. 18 cm (tabl. VIII.5: 2), fragmenty wylewów typu G-VA (tabl. VIII.5: 9), G-VIII B (tabl. VIII.5: 7) i G-IX (tabl. VIII.5: 8), ułamek dna garnka typu IIA, o średnicy ok. 10 cm (tabl. VIII.5: 5), fragment dna garnka typu IIB, o średnicy 12 cm (tabl. VIII.4: 7), fragment wylewu dzbanu GT-B, z taśmowatym uchem (tabl. VIII.5: 11), fragmenty brzuśców pochodzące z naczyń stołowych GT-C1 (dzbanów?), zdobionych żłobkami i wzorem radełkowym, w jednym przypadku o polerowanej powierzchni (tabl. VIII.4: 4, 6), dno naczynia stołowego GT-C1,

typu IA-S (VIII.5: 10); e) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytniej; f) 1 fragment ceramiki o chronologii nieokreślonej; g) 235 fragmentów polepy, w tym ok. 20 fragmentów bardzo dużych i dużych, o średnicy ok. 10–16 cm, pozostałe średniej wielkości i drobne, średnia ilość żwiru, niewielka lub średnia liczba śladów po domieszce siewki roślinnej, w tym odciski patyczków o średnicy 1–2 cm, dobrze wypalone, zerodowane. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment o prawdopodobnie płaskiej powierzchni, 1 fragment z odciskiem belki o średnicy ok. 10 cm; 1 fragment z odciskiem półokrągłym, o średnicy powyżej 20 cm; 1 fragment z odciskami okrągłych belek o średnicy ok. 20 cm lub większej; h) nieokreślony przedmiot żelazny; i) 14 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła, w mniejszym stopniu z owcy/kozy, konia i świni.

w. 76 – pionowo wbity w grunt (w warstwy 25 i 27) kołek z pnia sosny, o średnicy ok. 6,5–7,5 cm, z jednego końca zaciosany czworobocznie. Odkryty w zachodniej części wykopu. Funkcja – nieokreślona. Faza 3a (?).

w. 77 – szara (10YR 4/1) glina, przechodząca w przepaloną, pomarańczowobrazową (7,5YR 4/3), zawierająca drobne kawałki węgla drzewnego. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,1 m. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału. Faza 4.

w. 86 – ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1) piasek, przemieszany z żółtym piaskiem (10YR 6/6), gdzieniegdzie z plamami gliny, zawierający dużą liczbę węgla drzewnych. Miąższość warstwy dochodziła do 0,7 m. Funkcja – prawdopodobnie warstwa osuwiskowa z nasypu wału grodziska. Faza 5.

Zawartość zabytkowa: fragment metalowego przedmiotu, odlanego prawdopodobnie z ołowiu (tabl. VIII.1: 4). Na jego powierzchni widoczne są nadlewy (?) oraz ślady obróbki. Zachowany jest kolec i dolna część trzpienia, o prostokątnym przekroju poprzecznym, natomiast górna część trzpienia została odłamana. Wymiary: długość zachowana – 3,07 cm, wymiary przekroju trzpienia – 0,35 × 0,62 cm. Por. też w. 8/3.

ob. 89 – wkop współczesny w południowo-zachodniej części wykopu, wypełniony ciemnoszarobrunatną (10YR 3/1), piaszczystą ziemią, przemieszaną z żółtobrazową (10YR 5/4) gliną i żwirem (w. 88). Funkcja – współczesne zniszczenie. Faza 5.

2.3. Wykop 3

w. 1 – ciemnoszara (10YR 3/1) piaszczysta ziemia. Funkcja – humus współczesny. Faza D.

Zawartość zabytkowa: a) 6 fragmentów brzuśców z naczyń wczesnośredniowiecznych całkowicie obtaczanych, w tym 1 zdobiony pojedynczą linią falistą (R3); b) 4 fragmenty ceramiki wczesno- lub późnośredniowiecznej; c) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej; d) 7 fragmentów ceramiki nowożytniej; e) 10 fragmentów polepy; f) 1 fragment cegły.

w. 32=34 – jednolity ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1) piasek z drobnymi fragmentami polepy i cegły, miejscami zawierający plamki jasnego piasku i drobne węgle drzewne. Miąższość warstwy wahała się od kilku centymetrów do ok. 0,7 m. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału. Faza nieokreślona.

Zawartość zabytkowa: a) 15 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym wylewy sklasyfikowane jako typy XI (2 fragm.) i XIII (1 fragm.) oraz brzusiec zdobiony pojedynczą linią falistą (R3), a ponadto 1 fragment brzuśca pochodzący prawdopodobnie z naczynia wykonanego techniką taśmowo-ślizgową; b) 12 mało charakterystycznych fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 17 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej (GT-A, GT-B, GT-C1), w tym 1 fragment wylewu typu G-IIA z garnka GT-C1, zdobionego pojedynczą linią falistą (tabl. VII.8: 5) oraz 1 fragment nieokreślonego dna GT-C3, pochodzącego z naczynia stołowego zdobionego wzorem polerowanym; d) 8 fragmentów ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego, w tym fragment wylewu naczynia stołowego (dzbana lub kubka) GT-C3; e) 14 fragmentów ceramiki nowożytnej oraz z XIX–XX w. (głównie GT-E, rzadziej GT-C2 i GT-D), w tym 1 fragment nieokreślonego dna GT-D, bez podsypki; f) 3 fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii; g) 2 fragmenty kafla wykonanych na kole, o czworokątnym otworze, pochodzące być może z tego samego okazu; h) 67 fragmentów polepy, na ogół drobne i średniej wielkości fragmenty, w większości mocno zerodowana, ale też kilka mniej zniszczonych (ostrokrawędzistych), lepiej wypalonych, m.in. 3 fragmenty z dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej, z zawartością żwiru. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 2 fragmenty z odciskiem patyczka o średnicy ok. 1,5 cm, 2 fragmenty z odciskiem płaskiej powierzchni, 1 fragment z odciskiem dużej belki, 2 fragmenty z odciskami kołków/belek o średnicy ok. 8 cm; i) ok. 20 niewielkich fragmentów cegieł; j) nowożytny gwóźdź żelazny, kuty; k) łuski pocisku.

w. 33 – brunatny (10YR 4/2) piasek z ciemnoszarymi (10YR 3/1) plamami, a także z wtrętami żółtego piasku i szarej gliny oraz niewielką liczbą bryłek polepy. Miąższość warstwy dochodziła do 0,5 m. Funkcja – prawdopodobnie warstwa osuwiskowa z nasypu wału. Faza nieokreślona.

Zawartość zabytkowa: a) 4 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 brzusiec zdobiony żłobkami dookołnymi i wielokrotną linią falistą (R1+R4); b) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytnej GT-C3, w tym 1 dno nieklasyfikowane typologicznie, bez pozostałości podsypki, być może ze śladami odcinania; c) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; d) 18 fragmentów polepy, na ogół drobnych, w różnym stopniu zerodowanych, z odciskami po domieszce siewki roślinnej. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment z odciskiem kołka o średnicy ok. 5–6 cm, 1 fragment o powierzchni wypukłej, o szerokości ok. 2 cm.

w. 33/1 – brunatny (10YR 4/2–4/3) piasek, jednolity, zawierający dużą liczbę drobnych węgielków drzewnych. Miąższość warstwy wynosiła 0,1–0,2 m. Funkcja – pozostałość humusu pierwotnego (?). Faza nieokreślona.

w. 35 – beżowy (10YR 5/2) piasek z warstewkami ciemnoszarego i czarnego (10YR 3/1, 10YR 2/1) piasku, o łącznej miąższości sięgającej ok. 0,6–0,7 m. Funkcja – warstwa powstała w wyniku aluwialnego działania rzeki oraz osadzania się u podstawy skarpy warstw osuwiskowych z nasypu wału. Faza B lub C1. W jej obrębie wydzielono kilka warstewek:

w. 35/1 – warstwa przemieszana, składająca się z plamek, w mniejszym stopniu z soczewek beżowego (10YR 5/2), ciemnoszarego (10YR 3/1) i czarnego (10YR 2/1) piasku. Ciemny piasek występował głównie w jej wschodniej części;

w. 35/2 – ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1), lekko zgliniony piasek ze spływami i plamami beżowego piasku oraz niewielką liczbą drobnych fragmentów polepy i węgla drzewnego (głównie w części przyspągowej);

w. 35/3 – beżowy (10 YR 5/2) piasek z warstewkami ciemnoszarego (10YR 3/1) i czarnego (10YR 2/1) piasku, w spągu części zachodniej (w pobliżu stropu wypełniska obiektu 61) nieco zgliniony i ciemniejszy (10YR 3/1), z niewielką liczbą fragmentów drobnej polepy i węgli drzewnych;

w. 35/4 – beżowożółty (10YR 5/3) żwir z niewielką liczbą spływów i plamek szarego piasku.

Zawartość zabytkowa w. 35/1–35/4: a) 11 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusce) oraz 1 ułamek wylewu typu XXIIIB, o średnicy 15 cm, pochodzący zapewne z naczynia wykonanego techniką taśmowo-ślizgową (tabl. VI.5: 5); b) 15 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 10 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej GT-A, GT-B i GT-C1, w tym 2 wylewy GT-C1 – typu G-XIB o średnicy 13 cm (tabl. VII.8: 6) i typu IIIA, o średnicy 14 cm, z garnka RF-V (tabl. VII.8: 7); d) 4 fragmenty ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego; e) 3 fragmenty kafli wykonanych na kole; f) 38 fragmentów polepy, drobnych i średniej wielkości, w większości mocno zerodowanych (ale kilka lepiej zachowanych, ostrokrawędzistych), ze śladami po domieszce organicznej. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment z odciskiem plecionki – 2 patyczki prostopadłe do siebie, o średnicy ok. 2,0–2,5 cm, 3 fragmenty o płaskich powierzchniach – odciski desek (?), 1 fragment być może licowy, o nierównej powierzchni, 1 fragment z odciskiem większej powierzchni półkolistej; g) 44 drobne i bardzo drobne fragmenty cegieł; h) 71 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła, w mniejszym stopniu z owcy/kozy, konia i świni, a w pojedynczych przypadkach z owcy, psa, kota oraz tura.

Ponadto ze spągu w. 35 lub stropu ob. 61, w. 56: a) gwóźdź żelazny kuty, o prostokątnej, obustronnie wyodrębnionej główce i trzpieniu o prostokątnym przekroju poprzecznym (tabl. VII.16: 3). Wymiary: długość całkowita – 6,85 cm, długość trzpienia – 6,4 cm, wymiary przekroju trzpienia (maksymalne) – ok. 0,4 × 0,6 cm, wymiary główki – 0,63 × 1,47 cm; b) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); c) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; d) 8 fragmentów, na ogół drobnych, bardzo mocno zerodowanych, ale dobrze wypalonych, z niewielką do średniej liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej; e) 7 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących z bydła, świni i psa.

ob. 61 – wkopany w calec rów lub jama o szerokości ok. 4 m i głębokości ok. 1 m, o bardzo nierównym dnie, składającym się z kilku kolistych i owalnych zagłębień. Obiekt wypeł-

niony był lekko zglinionym ciemnoszarobrunatnym (10YR 3/1) piaskiem (w. 56), przemieszany z oliwkową (5Y 5/2–4/2) gliną (warstewki i plamy), zawierającą dużą liczbę drobnych bryłek polepy i niewielkich węgli drzewnych (głównie w zachodniej i górnej części). W niższej części (od poziomu 119,4 m n.p.m.) warstwa była ciemniejsza (10YR 3/1–2/1) i bardziej zgliniona. Funkcja – rów lub jama powstała w wyniku pozyskiwania gliny na budowę nasypu wału, ewentualnie wykopana w celu ustromienia naturalnej skarpy. Faza B (?).

Zawartość zabytkowa: a) 10 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 wylew typu IVC; b) 8 mało charakterystycznych fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej – brzuśce GT-A i GT-B, zdobione żłobkami; d) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; e) 72 fragmenty polepy, na ogół drobne i średniej wielkości, bardzo mocno zerodowane, ale dobrze wypalone, z niewielką lub średnią liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej, w niektórych fragmentach drobne kamyki. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 2 fragmenty z odciskiem patyczka o średnicy ok. 1,5 cm, 1 fragm. z płaskim odciskiem o nierównej krawędzi bocznej (półkolistej) – deski (?), 1 fragment o powierzchni płaskiej; f) 32 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z bydła, owcy/kozy, świni, a także pojedyncze z konia i jelenia.

ob. 79 – domniemany obiekt wydzielony w południowym profilu wykopu, wypełniony brunatnym (10YR 4/2–4/3) piaskiem (w. 78) z plamami ciemnoszarobrunatnego (10YR 3/1) i żółtego piasku oraz niewielką liczbą bardzo drobnych węgli drzewnych. Funkcja – dół postłupowy (?). Faza nieokreślona.

ob. 81 – domniemany obiekt wydzielony w północnym profilu wykopu, wypełniony brunatnym (10YR 4/2–4/3) piaskiem (w. 80) z drobnymi węgielkami drzewnymi. Funkcja – dół postłupowy (?). Faza nieokreślona.

w. 82 – przemieszany, brunatny (10YR 4/3) i ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1) piasek, z plamami jasnego piasku calcowego oraz szarej i jasnobrązowożółtej gliny. Na północnym profilu wykopu w warstwie widoczna była niewielka liczba bardzo drobnych fragmentów polepy i węgli drzewnych (?). Miąższość warstwy wynosiła 0,10–0,25 m. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału (?). Faza nieokreślona.

w. 83 – przemieszana, szara (10YR 4/1) i jasnobrązowożółta (10YR 5/4) glina – warstwa wydzielona na południowym profilu wykopu, w obrębie warstwy 33. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału, ewentualnie wypełnisko nieokreślonej jamy. Faza nieokreślona.

w. 84 – przemieszana, szara (10YR 4/1) i jasnobrązowożółta (10YR 5/4) glina – warstwa wydzielona na zachodnim profilu wykopu, w obrębie warstwy 33. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału, ewentualnie wypełnisko nieokreślonej jamy. Faza nieokreślona.

w. 85 – szarobrunatny (10YR 4/1–3/2), lekko zgliniony piasek, zawierający dużą liczbę plam żółtego piasku calcowego oraz wtręty torfu, wydzielony przy północnym profilu wykopu, na zachód od warstwy 56. Funkcja – warstwa osuwiskowa z nasypu wału, ewentualnie wypełniska zachodniej części obiektu 61. Faza nieokreślona.

2.4. Wykop 4

w. 1 – czarna (10YR 1,7/1) i ciemnoszarobrunatna (10YR 3/1) ziemia. Funkcja – humus współczesny z darnią. Po fazie VIII B.

Zawartość zabytkowa: a) fragment wygiętego łukowato drutu brązowego, być może środkowa część kabłączka skroniowego, przywarty do kawałka kamienia (tabl. VI.26: 3). Jeden koniec drutu jest ścieniony, drugi złamany. Wymiary: średnica – powyżej 5,0 cm, długość zachowana drutu – ok. 5,5 cm, średnica drutu – 0,17 cm; b) 22 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym 21 ułamków z naczyń całkowicie obtaczanych (3 wylewy, 2 dna i 16 brzuśców) i 1 fragment naczynia wykonanego prawdopodobnie techniką taśmowo-ślizgową (brzusiec). Do pierwszej grupy wyrobów należy m.in. fragment garnka RF-III A o brzegu typu XXXIA, wylew typu XXVIA2 o średnicy 22 cm, wylew typu IVC, fragment wklęsłego dna o podsypce tłucznią grupy o granulacji do 1,5 mm oraz brzusce zdobione R1+N2, R1+O3a i R3; c) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, w tym wylew garnka GT-A, określony jako typu G-IV (tabl. VII.9: 1) oraz 2 ułamki brzuśców (GT-C1 i GT-A lub GT-B); d) 2 fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii; e) 1 fragment cegły o wysokości 6,7 cm oraz 4 mniejsze kawałki, wszystkie ze śladami okopcenia i przepalenia (analogiczne do cegieł z warstwy 99).

w. 95 – warstwa pomarańczowej (5YR 5/6) polepy, miejscami zwartej, miejscami gruzelkowej, przemieszanej z ciemnobrązowym (7,5YR 2/1) piaskiem, zawierającym fragmenty węgla drzewnego i niespalonego drewna, wydzielona w południowej części wykopu, nad drewnianymi elementami budynku 114. Na jej północno-zachodnim obrzeżu znajdował się biały przeprażony gruz gliniany oraz węgiel drzewny (z sosny i dębu) oraz kawałki niespalonego drewna sosny. Miąższość warstwy wahała się od ok. 0,2 do 0,3 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna związana z budynkiem 114. Faza VIII B.

Zawartość zabytkowa: kilkaset fragmentów polepy o barwie pomarańczowo-szarej i pomarańczowo-białej, z wapnistymi osadami. Polepa twarda i ostrokrawędzista, bardzo mocno wypalona, być może wtórnie, niektóre fragmenty całkowicie przepalone (białe). Większość to fragmenty drobne i średnie, ze średnią liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej (na ogół drobno pociętej) glina słabo wygnieciona (z pustymi przestrzeniami). Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 16 fragmentów płaskich lub bardzo lekko wklęsłych, o powierzchni licowej oraz dociśniętej być może do belek, niekiedy z wapnistym nalotem (pobiałą?), 1 fragment o powierzchni lekko wypukłej, 1 o powierzchni licowej nierównej, ze śladami wciskania, 5 fragmentów z wklęsłymi odciskami belek o średnicy nieokreślonej, 3 fragmenty płaskie, o powierzchni nierównej.

w. 96=97 – górna część nasypu wału we wschodniej części wykopu, znajdująca się pod współczesnym humusem, najprawdopodobniej tożsama z warstwą 97. Składał się na nią ciemnoszary (10YR 3/2), miejscami zgliniony piasek, przechodzący w czarny, z plamami szarozielonkawej (5Y 6/3–5/3) gliny i niewielką liczbą plamek brązowej (7,5YR 4/4) gliny. W pobliżu warstwy 95 wystąpiły w nim drobne bryłki polepy i węgle drzewne. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 do 0,12 m. Funkcja – górna część nasypu wału, być może warstwa wzmacniająca jego szczyt. Faza VII (?).

Zawartość zabytkowa: a) żelazny grot bełtu do kuszy (ryc. VI.70; tabl. VII.17: 1), z trzpieniem, typu I według Andrzeja Nadolskiego (Nadolski 1954, 65). Ostrze ma przekrój kwadratowy, a trzpień owalny. Wymiary: długość całkowita – 6,62 cm, długość ostrza – 3,7 cm, wymiary przekroju ostrza (maksymalne) – 1,3 × 1,3 cm, średnica trzpienia (maksymalna) – 0,6 cm, waga – 31 gramów; b) 11 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym ułamki wylewów typów IXB, XIB i XXIV-2 (RF-IVA?), fragment niesklasyfikowanego dna z podsypką tłuczni i ułamek brzusca zdobiony R1+N1/N2+R3, a także 1 fragment brzusca, pochodzący prawdopodobnie z naczynia wykonane techniką taśmowo-ślizgową; c) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; d) 1 mało charakterystyczny fragment ceramiki późnośredniowiecznej, GT-A lub GT-B; e) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii.

w. 97=96 – górna część nasypu wału w północno-wschodniej części wykopu, najprawdopodobniej tożsama z warstwą 96 – czarny piasek (10YR 1,7/1) z plamami szarozielonkawej (5Y 6/3–5/3) i jasnobrązowej (7,5YR 4/4) gliny, podobny do warstwy 96, lecz ciemniejszy i z mniejszą zawartością gliny. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 do 0,12 m. Funkcja – górna część nasypu wału, być może warstwa wzmacniająca jego szczyt. Faza VII (?).

Zawartość zabytkowa: por. w. 107.

w. 98 – żółty (10YR 6/6–5/6), żwirowaty piasek, z dużą liczbą bardzo drobnych plamek ciemnobrunatnego (10YR 3/3–2/3) i czarnego (10YR 2/1) piasku (spalenizna?), zawierający niewielkie kamyki, a w pobliżu granicy z warstwą 95 także drobne węgle drzewne – warstwa wydzielona w środkowej części wykopu, na szczycie nasypu wału, być może tożsama z warstwą 145. Jej miąższość wynosiła od 0,1 do 0,2 m. Funkcja – nieokreślona, być może warstwa niwelacyjna (podsypka pod budynek 114). Faza VIII (?).

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej – wylew typu XXXIA, o średnicy 13 cm, pochodzący z garnka RF-IVB, zdobionego żłobkami dookólnymi; b) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej GT-A, w tym 1 brzusiec zdobiony pojedynczą linią falistą.

w. 99 – czarny (10YR 1,7/1) piasek z niewielką liczbą drobnych plamek jasnobrązowej gliny, zawierający bardzo dużą ilość gruzu ceglanego i polepy, drobny zżużlony gruz o białej barwie, drobne przepalone kamienie oraz węgle drzewne z dębu i sosny. Warstwa znajdowała się w południowej części wykopu, nad pozostałościami budynku 114. Jej miąższość dochodziła do 0,25 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna związana z budynkiem 114. Faza VIII B.

Zawartość zabytkowa: a) 7 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 wylew typu VIB i 1 niesklasyfikowany, 1 fragment niesklasyfikowanego dna i 4 ułamki brzuśców; b) 3 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego- lub późnego średniowiecza; c) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, w tym 1 wylew typu G-IV z garnka GT-A (tabl. VII.9: 2) oraz brzusiec naczynia stołowego GT-C1 (?), o polerowanej powierzchni zewnętrznej, zdobionej żłobkami dookólnymi; d) 2 fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii; e) kilkadziesiąt fragmentów polepy, w tym liczne z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment o krawędzi zaokrąglonej, o grubości ok. 3 cm, 3 fragmenty o powierzchni płaskiej lub bardzo lekko wypukłej, 6 fragmentów o jednej powierzchni płaskiej, miejscami być może zagładzonej, z odciskami patyczków lub słomy (?), z czego ewentualnie 2 zagładzane wiechciem, 1 fragment być może dociśnięty do płaskiej powierzchni, 1 fragment z odciskiem belki o średnicy ok. 10 cm, 2 fragmenty (pochodzące z jednego większego kawałka) o powierzchni płaskiej, gładzonej wiechciem, z drugiej strony pozostałości żwiru (jakby ślad przyklejenia do podłoża – być może polepa podłogowa), 5 fragmentów z wyraźnymi odciskami równoległych słoików drewna, z czego 2 płaskie, 1 fragment z odciskiem prostokątnej krawędzi deski, 1 fragment ze śladami wciskania w niewielką przestrzeń; f) kilkanaście fragmentów dobrze wypalonych cegieł, w tym 1 fragment cegły o szerokości 11,1 cm i wysokości 6,2 cm, ze śladami zaprawy (?) na jednej ze ścian, 1 fragment z odciskiem patyka, 2 fragmenty z wypukłą jedną ścianką, 1 fragment z zaokrąglonymi narożnikami. Na większości fragmentów widoczne są rowki i inne ślady wygładzania palcami. Na wszystkich ceglach stwierdzono ślady okopcenia i przepalenia, wskazujące na wykorzystanie ich w piecu lub palenisku.

ob. 101=103 – rów na szczycie nasypu wału (w północno-zachodniej części wykopu), o orientacji północny wschód – południowy zachód. Miał wydłużony kształt w planie i czworokątny lub trapezowaty przekrój. Długość rowu wynosiła powyżej 3,9 m (jego południowo-zachodnia część została zniszczona przez wkop 176), a szerokość wahała się od 0,5 do 0,8 m. Głębokość obiektu była zróżnicowana i wynosiła od ok. 0,15 m na północno-wschodnim końcu do ok. 1,1 m w środkowej części. Wypełniony był on brunatnoczarnym (10YR 3/1–2/1) przemieszanym piaskiem, w górnej części zbliżonym do humusu współczesnego (w. 100=102), z dużą liczbą fragmentów polepy, pochodzącej najprawdopodobniej z warstwy 121. W spągu środkowej części rowu odkryto ślad słupa (ob. 168, por. dalej), a we wschodniej być może związane z nim kawałki drewna sosnowego (w. 191, 198, por. dalej). Funkcja – rów równoległy do obiektów 128, 130, 144 i 440, tworzący wraz z nimi część nieokreślonej konstrukcji obronnej, znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment brzuśca zdobionego plastycznymi bruzdami (P11), pochodzący z naczynia wczesnośredniowiecznego całkowicie obtaczanego; b) 4 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego- lub późnego średniowiecza; c) 6 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, w tym 4 ułamki z naczyń GT-A i 2 fragmenty GT-A lub GT-B; d) duża liczba kości zwierzęcych; e) kilkadziesiąt fragmentów polepy (tabl. VII.18), w tym duża liczba z odciskami konstrukcyjnymi: 1 bryła o grubości 11 cm, o jednej powierzchni płaskiej licowej (chropowatej), z widocznymi po drugiej stronie dwoma prostokątami

do siebie odciskami kołków/patyków, o średnicy ok. 5 cm i ok. 2,5 cm (odległość od lica – ok. 7 cm), 1 fragment o części licowej (?) chropowatej, po drugiej stronie odcisk kołka o średnicy ok. 4 cm, grubość fragmentu i odległości lica od kołka – 6 cm, 1 fragment z odciskami dwóch kołków/patyków, prostopadłych do siebie, o średnicy ok. 4,5 i ok. 1,5–2,0 cm, 1 fragment z odciskiem patyka o średnicy 1,5 cm, 1 fragment z trzema niewielkimi, równoległymi odciskami patyków, o średnicy 0,5–1,0 cm oraz prostopadłym do nich, znajdującym się na przeciwległej ścianie, odciskiem kołeczka o średnicy ok. 4 cm, 1 fragment z odciskiem patyczka o średnicy 1,5 cm, ustawiony lekko skośnie/prostopadle w stosunku do odciska kołka o średnicy ok. 3,5–4,0 cm, znajdującego się na przylegającej ścianie, 1 fragment o powierzchni licowej chropowatej i nierównej, ze znajdującym się po przeciwległej stronie, w odległości ok. 4 cm, ustawionym równoległe do niej (pod lekkim skosem) odciskiem kołka o średnicy ok. 6–7 cm, 1 fragment z odciskiem patyczka o średnicy 1,0–1,5 cm i odciskiem liścia, 1 fragment o powierzchni licowej nierównej (chropowatej), lekko wypukłej, z dwoma odciskami po przeciwległej stronie, z których szerszy, o średnicy ok. 5 cm, znajduje się w odległości ok. 4 cm od lica, a mniejszy, o średnicy 1,5–2,0 cm, jest prostopadły/lekko ukośny do niego, 1 fragment o powierzchni licowej płaskiej, z odciskami słoju drewna, 1 fragment o powierzchni licowej lekko wypukłej, ze śladami obmazywania, 1 fragment o powierzchni licowej nierównej, o grubości > 8 cm, 2 fragmenty licowe, lekko wypukłe, dociskane do belek (?), 5 fragmentów z odciskami kołków o średnicy 4,5–6,0 cm, 2 duże bryły o powierzchni licowej wypukłej, nierównej, z odciskami patyków lub śladami zagładzania, na przykład miotłą, 1 podłużna bryła o długości ok. 10 cm i nieregularnie owalnym przekroju o wymiarach 6 × 6 cm, z rozmieszczonymi po czterech stronach odciskami patyczków o średnicy 1,0–1,5 cm (w jednym przypadku dwa patyczki znajdowały się obok siebie), 1 podłużna bryła o długość 11 cm i nieregularnie owalnym przekroju o wymiarach 8 × 6 cm, z rozmieszczonymi po obwodzie odciskami pięciu patyków o średnicy 1,0–1,5 cm, 1 bryła z równoległymi dwoma lub trzema odciskami o szerokości ok. 1 cm – ślady przylegających do siebie patyczków lub nierównej krawędzi deski.

w. 107 – mocno zhumusowana, jednolicie czarna (10YR 1,7/1) ziemia, wyróżniona w północnej części wykopu, pod warstwą 97. Jej miąższość wynosiła od 0,05 do 0,2 m. Funkcja – być może warstwa humusu, wykształcona na szczycie nasypu wału. Faza VI lub VII.

Zawartość zabytkowa (z domieszką materiału z w. 97): a) fragment oselki lub płyty szlifierskiej, o jednej powierzchni mocno wygładzonej w wyniku użytkowania, wykonanej z krzemionkowego piaskowca kwarcowego z muskowitem, pochodzącego z Wołynia lub mezozoicznych utworów Gór Świętokrzyskich. Na przedmiocie widoczne są ślady przepalenia; b) 31 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, m.in. 3 wylewy typu XXVI (w tym 1 podtypu XXVIB-1 i 2 podtypu XXVI-1), pojedyncze brzegi typów XVIIIA-1, XVIIIB-2, XXIIIB, XXXIB, 1 wylew niestandardowy oraz 1 niesklasyfikowany, a także 2 niesklasyfikowane dna, w tym jedno z podsypką tłucznią, 1 fragment brzuśca zdobiony R1+R4, 1 ułamek brzuśca o ornamentcie nieokreślonym oraz 1 fragment brzuśca pochodzący prawdopodobnie z naczynia wykonanego techniką taśmowo-ślizgową; c) 19 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średnio-

wieczna; d) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej GT-A, GT-B i GT-C1 (brzuśce); e) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; f) 3 fragmenty żuźla żelaznego o dość zwartej strukturze.

w. 108 – jasnobrązowa (2,5YR 4/4) glina z dużą liczbą plam pomarańczowej (5YR 5/6), wypalanej gliny oraz grudkami polepy i drobnymi plamkami brunatnego (10YR 3/2) piasku, miejscami zawierająca drobne fragmenty węgla drzewnych – warstwa wydzielona w północno-zachodniej części wykopu, pod warstwą 107. Jej miąższość wynosiła od ok. 0,05 do 0,2 m, przeciętnie ok. 0,1 m. Funkcja – prawdopodobnie glina stanowiąca wylepienie górnej części nasypu wału podfazy VIA, częściowo wypalona (w fazie VIB?). Faza VIA.

Zawartość zabytkowa: por. w. 125/2.

w. 109 – brunatnoczarny (10YR 2/1), przepalony piasek z brązowymi plamkami (10YR 3/3) oraz z pojedynczymi fragmentami polepy, drobnymi węglami drzewnymi i kilkoma kałkami niespalonego drewna, wyróżniony na północ od warstwy 95. Funkcja – warstwa spalenizny na szczycie nasypu wału, prawdopodobnie związana z budynkiem 114. Faza VIII (?).

Zawartość zabytkowa: a) fragment glinianego ciężarka, prawdopodobnie grzędziła do obciążania sieci rybackiej (zachowana ok. 1/3 część przedmiotu). Ciężarek miał kształt owalny, z kolistym otworem. Wykonano go z gliny żelazistej schudzonej domieszką tłuczni i wypalono w atmosferze utleniającej (przełam trójbarwny). Wymiary: wysokość – ok. 4,45 cm, średnica (po rekonstrukcji) – ok. 3,0 cm, średnica kanalika (po rekonstrukcji) – ok. 1,3 cm; b) 4 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce).

w. 110 – czarna (10YR 1,7/1) ziemia o strukturze zbliżonej do współczesnego humusu, jednolita, na większości obszaru sypka, ale miejscami zbita i twarda, zawierająca niewielką ilość polepy lub rozkruszonej cegły. Znajdowała się w południowo-zachodnim narożniku wykopu i wypełniała zagłębienie w nasypie wału, powstałe po zniszczeniu znajdującego się tu budynku (ob. 233). Miąższość warstwy dochodziła do 0,6 m. Funkcja – warstwa humusu wytworzona u wewnętrznej podstawy nasypu wału, na obszarze zniszczonego budynku 233. Po fazie VIIIB.

Zawartość zabytkowa: a) fragment żelaznego drutu lub trzpienia gwoźdźca, o prostokątnym przekroju poprzecznym (tabl. VII.17: 2). Wymiary: długość zachowana – 5,66 cm, wymiary przekroju (maksymalne) – 0,23 × 0,27 cm; b) 13 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 wylew typu XI i 12 brzuśców; c) 16 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego- lub późnego średniowiecza; d) 8 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, w tym 1 ułamek dna typu IA-S, ze śladami odcinania (bez podsypki), o średnicy ok. 14 cm, pochodzącego z naczynia (dzbana?) GT-B, zdobionego prawdopodobnie żłobkami (tabl. VII.9: 4), 2 fragmenty pokrywek – GT-A (tabl. VII.9: 5) i GT-A lub GT-B, 1 fragment brzuśca GT-A, dekorowanego żłobkami i pojedynczą linią falistą oraz ułamek brzuśca naczynia GT-C1, zdobionego żłobkami; e) 3 frag-

menty ceramiki o nieokreślonej chronologii; f) 1 drobny fragment cegły (analogiczny do cegieł z warstwy 99).

ob. 112 – jama znajdująca się na szczycie nasypu wału, wypełniona jednolitą czarną (10YR 1,7/1) ziemią, o strukturze zbliżonej do humusu (w. 111). Obiekt miał owalny kształt w planie i nieckowaty przekrój. Jego wymiary wynosiły ok. $0,90 \times 0,75$ m, a głębokość ok. $0,20$ – $0,25$ m. Funkcja – współczesny wkop (zniszczenie), ewentualnie nora zwierzęca. Po fazie VIII B.

ob. 114 – spalona konstrukcja drewniana – budynek stojący na szczycie nasypu wału, o orientacji północny wschód – południowy zachód, przebadany na powierzchni ok. $2,9 \times 1,4$ m (północny narożnik). Został wzniesiony prawdopodobnie w konstrukcji zrębowej, na warstwie niwelacyjnej o miąższości ok. $0,2$ m (w. 113), składającej się z jasnobrązowej (10YR 5/4) gliny, która w pobliżu ścian wypaliła się na pomarańczowo. Zachowały się całkowicie zwęglone ślady dolnych desek/belek (w. 131, 132), o szerokości ok. $0,2$ m oraz fragmenty spalonego drewna (w. 116). W północnym narożniku budynku znajdowała się warstwa bardzo mocno przepalonego, zżużonego gruzu glinianego (cegła/polepa?) o białoszarej (10YR 7/1, 6/1) i różowobeżowej (10YR 7/3) barwie, przemieszanego z popiołem, o miąższości ok. $0,15$ – $0,2$ m (w. 141). Zarówno jej skład, jak i zawartość dużej ilości polepy w zalegających powyżej warstwach destrukcyjnych 95 i 99 wskazują, że drewniane ściany budynku były oblepione gliną. Nieliczne fragmenty cegieł ze śladami przepalenia, znalezione głównie w warstwie 99, mogą pochodzić ze ścian lub usytuowanego wewnątrz budowli pieca. Funkcja – budynek na szczycie nasypu wału, związany zapewne z systemem obronnym grodu. Faza VIII A.

Zawartość zabytkowa w. 113 (znaleziska przemieszane z materiałem z w. 136, w większości pochodzące z w. 136): a) 5 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej – niesklasyfikowane dno z podsypką tłucznią oraz 4 ułamki brzuśców, z czego jeden zdobiony R1+R4; b) 3 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) kilkadziesiąt fragmentów polepy, m.in. kilka bardzo dużych i średniej wielkości brył, z niewielką liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej, w tym jedna o wymiarach ok. $18 \times 12 \times 6$ cm i półkolistej powierzchni licowej, zagładzonej, białej (być może pobielonej), 1 duży fragment z odciskiem belki (?), 1 duży fragment o wymiarach ok. $17 \times 17 \times 11$ cm, ze słabo wyrobionej gliny. Część polepy pochodzi prawdopodobnie z zalegającej niżej warstwy 140.

Zawartość zabytkowa w. 132: a) przedmiot żelazny kuty, najprawdopodobniej gwóźdź (tabl. VII.17: 3). Główka jest prostokątna, jednostronnie wyodrębniona, powstała poprzez zagięcie górnej części trzpienia. Trzpień ma prostokątny przekrój poprzeczny, zaś w dolnej części jest odłamany. Wymiary: długość zachowana – 4 cm, długość trzpienia – $3,4$ cm, wymiary przekroju trzpienia (maksymalne) – $0,9 \times 0,4$ cm, wymiary przekroju główki – $1,3 \times 1,0$ cm; b) 2 drobne fragmenty polepy, z dużą liczbą śladów po domieszce organicznej.

- w. 115 – niespalona deska sosnowa o orientacji północny wschód – południowy zachód leżąca na północ od konstrukcji 114, na przedłużeniu drewna 131. Poziom stropu: 130,77 m n.p.m. Funkcja – deska pochodząca prawdopodobnie z konstrukcji 114. Faza VIIIA.
- w. 116 – spalona belka/deska sosnowa o orientacji północny zachód – południowy wschód, leżąca na wschód od drewna 132. Poziom stropu: od 130,41 do 130,63 m n.p.m. Funkcja – wschodnia część północno-wschodniej ściany budynku 114. Faza VIIIA.
- w. 117/1 – spalona deska/belka dębowa o orientacji północny zachód – południowy wschód, leżąca na północ od drewna 132, w warstwie 113, na zachód od drewna 117/2. Poziom stropu: od 130,68 do 130,77 m n.p.m. Wokół drewna widoczna warstewka czarnego przepalonego piasku. Funkcja – deska pochodząca prawdopodobnie z konstrukcji 114. Faza VIIIA.
- w. 117/2 – spalona deska/belka sosnowa o orientacji północny zachód – południowy wschód, leżąca na północ od drewna 132, w warstwie 113, na wschód od drewna 117/1. Poziom stropu: od 130,68 do 130,77 m n.p.m. Funkcja – deska pochodząca prawdopodobnie z konstrukcji 114. Faza VIIIA.
- w. 118 – jasnobrunatny (10YR 5/4), sypki piasek, zawierający pojedyncze drobne węgielki drzewne oraz kilka bardzo drobnych bryłek polepy, znajdujący się w górnej części nasypu wału, na północ od konstrukcji 114. Miąższość warstwy wynosiła od ok. 0,05 do 0,15 m. Funkcja – część nasypu wału lub warstwa związana z budynkiem 114. Faza VIII (?).
- ob. 120 – owalna jama o wymiarach ok. 1,15 × 1,00 m i nieckowatym przekroju, o miąższości ok. 0,2 m. Wypełniona była jednolitą czarną (10YR 1,7/1) ziemią (w. 119) o strukturze zbliżonej do humusu. Funkcja – lisia nora lub powierzchniowe zniszczenie na szczycie nasypu wału. Po fazie VIIIB.
- Zawartość zabytkowa:** a) oślepka kamienna o czterech powierzchniach mocno wygładzonych na skutek użytkowania, wykonana z krzemionkowego piaskowca kwarcowego z muskowitem. Surowiec pochodzi z Wołynia lub mezozoicznych utworów Gór Świętokrzyskich; b) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec).
- w. 121=122=123 – warstwa rozkruszonej, dobrze wypalanej gliny z licznymi bryłkami polepy (niektóre kawałki bardzo duże), o pomarańczowoceglastej (10YR 5/6) barwie. Na obrzeżu warstwy i pod nią znajdowały się węgle drzewne z sosny i dębu oraz niewielkie kawałki desek lub belek, głównie dębowych (w. 149–155, por. dalej). Miąższość warstwy dochodziła do 0,45 m. Przecięta ona została przez rowy fazy VII: 101, 128, 130 i prawdopodobnie 440. Funkcja – warstwa destrukcyjna, powstała ze zniszczenia wylepionej gliną drewnianej konstrukcji, stojącej na szczycie nasypu wału, tożsama z warstwą 140. Faza VIB.
- Zawartość zabytkowa:** a) 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusce); b) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza;

c) kilkaset fragmentów polepy, bardzo jednolitej technologicznie, średnio i słabo wypalanej (dość kruchej). Fragmenty ostrokrawędziste, z dużą liczbą śladów po domieszce siewki roślinnej oraz obecnością kamyków o średnicy kilku centymetrów (tabl. VII.20: 1–3). Barwa w większości intensywnie pomarańczowoceglasta, tylko niektóre bryłki beżowobrazowe, czasami z czarnym środkiem. Duża liczba fragmentów z wapnistym nalotem widocznym na przełamanych ściankach. Fragmenty z odciskami konstrukcyjnymi: 2 fragmenty z odciskami dwóch równoległych patyczków o średnicy 1,2 cm i 1,3 cm, 5 fragmentów z odciskami patyków o grubości ok. 1 cm, 1 fragment z odciskiem patyka o średnicy 2 cm, 1 fragment z odciskiem patyka o średnicy ok. 2,5 cm, 3 fragmenty z odciskami nierównych, być może płaskich patyków o szerokości ok. 2 cm, albo krawędzi desek, 6 fragmentów z odciskami kołków o średnicy 5–7 cm, 2 fragmenty z odciskami o dużych średnicach, 1 fragment z odciskiem deski (?), o rozwartokątym przekroju krawędzi, 1 fragment o powierzchni płaskiej, mocno wygładzonej, 2 fragmenty o powierzchni płaskiej nierównej, 2 fragmenty o powierzchni prawdopodobnie wypukłej, 1 fragment o powierzchni licowej płaskiej, nierównej, w ściance – w odległości ok. 2,5 cm od lica – odcisk kołka o średnicy 5,5 cm, 1 bryła o grubości > 11 cm, z odciskiem kołka o średnicy ok. 5 cm oraz prawie prostopadłym do niego odciskiem patyka o średnicy 1,5 cm, 1 bryła o grubości > 20 cm, z odciskiem kołka o średnicy ok. 5,5 cm (w odległości co najmniej 13 cm od powierzchni), bryła o grubości > 12 cm, w odległości > 11 cm od powierzchni odcisk kołka o średnicy ok. 5 cm i być może ukośny do niego odcisk patyka o średnicy 1,5 cm, 1 fragment płaski, lekko zagładzony, o grubości > 9 cm, z drugiej strony, w odległości ok. 4 cm, wyraźny odcisk kołka o średnicy 4,2 cm i prostopadły do niego odcisk patyka o średnicy ok. 2 cm, a pomiędzy nimi być może jeszcze jeden odcisk mniejszego patyka, o średnicy do 1 cm (w odległości 2–3 cm od lica), 1 fragment z odciskiem patyczka o średnicy 2 cm, bez powierzchni licowych, o grubości > 7 cm, 3 fragmenty płaskie, o grubości > 5–6 cm, 4 fragmenty lekko wypukłe, ze śladami wyrównywania, o grubości co najmniej 9,5 cm, 3 fragmenty, pochodzące być może z jednego kawałka, z odciskiem płaskim z podniesionym brzegiem – płaskiej belki lub deski, z równoległymi odciskami słoików drzewa, o grubości > 8 cm, 2 fragmenty z odciskami wklęsłymi o średnicy 3,8 cm (być może pochodzące z jednego kawałka), 1 bryła o grubości > 10 cm, z odciskiem wklęsłym o średnicy ok. 5 cm, o powierzchni przeciwległej licowej, nierównej, 1 fragment wklęsły o średnicy 3 cm, 1 fragment o jednej powierzchni nierównej, pofałdowanej, o grubości > 10 cm, z przeciwnej strony odcisk belki o średnicy 5 cm (w odległości 5,5 cm od lica), 4 fragmenty płaskie lub lekko wypukłe, 1 fragment o powierzchni płaskiej, dociskanej, z delikatnymi śladami równoległych słoików, 1 fragment o powierzchni licowej nierównej, lekko zagładzanej, 1 fragment wypukły, dociśnięty do jakiejś lekko wklęsłej powierzchni, 1 fragment z odciskiem dużej belki, 1 bardzo duża bryła o wymiarach 23 × 15 × 12 cm, z jedną powierzchnią prawdopodobnie licową, nierówną i chropowatą, 1 fragment o grubości 10 cm, z odciskiem patyka o średnicy 1,5 cm, 2 fragmenty dużej bryły z nieregularnym odciskiem o szerokości ok. 3,5 cm, 1 fragment z odciskiem wklęsłym o dużej średnicy, 5 fragmentów licowych o powierzchni płaskiej, 2 mocniej wypalane bryły, pomarańczowo-czarne, czego na jednej odcisk kołka o średnicy 6 cm, 1 duża bryła z odciskiem kołka o średnicy ok. 4,5 cm, 1 fragment z odciskami liści drzewa.

w. 124=106 – zielonkawoszara (5Y 6/3–5/3) i jasnobrązowa (10YR 5/4) glina, z drobnymi plamami i warstewkami ciemnoszarego (10YR 3/1) piasku i pojedynczymi kamieniami. Gdzieśgdzie znajdowały się w niej fragmenty niespalonego drewna sosnowego, w tym cienka warstewka wiórów (w. 207), jak również pojedyncze węgle z sosny i dębu. W strobie warstwy widoczne były plamki pomarańczowej przepalanej gliny i drobne węgielki drzewne. Całkowita miąższość warstwy sięgała 1,9 m. W jej obrębie wydzielone dwie strefy – górną (w. 124/1), o miąższości od 0,3 do 0,7 m, zbudowaną głównie z naturalnej gliny, jedynie z niewielkim dodatkiem zhumusowanego piasku tworzącego nieregularne plamy, oraz dolną, o miąższości od 0,4 do 1,0–1,3 m (w. 124/2), która charakteryzowała się obecnością warstewek zhumusowanego piasku o układzie zbliżonym do horyzontalnego. Funkcja – nasyp wału. Faza VA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki pradziejowej – wylew pochodzący prawdopodobnie z naczynia z okresu przedrzymskiego lub wpływów rzymskich; b) 43 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, m.in. 2 wylewy typu IIIB, 2 wylewy typu XXIV-2, pochodzące z naczyń RF-IVA, w tym jeden o średnicy 22 cm, zdobiony R1+N1 (tabl. VI.5: 6), fragment garnka RF-IA o wylewie typu XIC, fragment wylewu ukształtowanego w niestandardowy sposób, fragment krawędzi pochodzący prawdopodobnie z pokrywki o średnicy ok. 16 m, 2 fragmenty den typu IIB, z podsypką tłucznią, w tym jedno o średnicy 8 cm, a także fragment brzuśca zdobionego R1+O3a; c) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; d) 70 fragmentów kości zwierzęcych; e) 4 fragmenty żużli żelaznych. Por. też ob. 130 (w. 129).

w. 125/2 – szarobrunatny (10YR 3/2), sypki piasek z plamkami i soczewkami o jasnoszarej barwie. Miąższość warstwy wynosiła od 0,1 do 0,55 m. Funkcja – część nasypu wału. Faza VIA.

Zawartość zabytkowa (materiał przemieszany z w. 108): a) 9 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 wylew typu XXXIA i 1 fragment brzuśca zdobiony P11+O1d?; b) 6 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 5 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej – GT-A (4 fragm., w tym 2 niesklasyfikowane dna) i GT-C1 (1 fragm. brzuśca naczynia stołowego o polerowanej powierzchni); d) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; e) 1 fragment żużla żelaznego, o kształcie niecki i średnicy ok. 7 cm; f) 1 duży fragment polepy (podobny do polepy z w. 121–123), z odciskiem kołka o średnicy > 6 cm (najprawdopodobniej 8–10 cm).

ob. 128 – rów na szczycie nasypu wału, znajdujący się w środkowej części wykopu, między obiektami 101 i 130. Miał wydłużony kształt w planie (układ południowy zachód – północny wschód), zachowaną długość ok. 3,6 m (południowo-zachodnia część obiektu została prawdopodobnie przecięta przez wkop 176) i szerokość 0,4–0,6 m. Przekrój rowu był czworokątny lub trapezowaty, a jego głębokość w środkowej części dochodziła do ok. 0,75 m (we wschodniej części obiekt wypłycał się do 0,05 m). Wypełnisko stanowił brunatnoczarny (10YR 3/1–2/1) piasek o luźnej strukturze, w górnej części zbliżony do humusu (w. 127), przemieszany z dużą liczbą fragmentów polepy i kości zwierzęcych.

Funkcja – rów równoległy do obiektów 101, 130, 144 i 440, tworzący wraz z nimi część nieokreślonej konstrukcji obronnej, znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII.

Zawartość zabytkowa: a) fragment kutego pręta żelaznego o półkolistym przekroju poprzecznym (od wewnątrz lekko wklęsłym), o obu końcach odłamanych (tabl. VII.17: 6). W połowie swej długości pręt jest lekko zagięty, a jego końce tworzą kąt ok. 130°. Wymiary: długość zachowana – 10,7 cm, wymiary przekroju – 0,2 × 0,5 cm; b) 5 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej GT-A; d) 6 kości zwierzęcych (w tym jedna przepalona), m.in. ząb konia i fragment czaszki świni; e) 1 drobny fragment żuźla żelaznego; f) kilkadziesiąt fragmentów polepy, w tym niektóre z odciskami konstrukcyjnymi (tabl. VII.19: 1): 1 fragment o powierzchni licowej nierównej, po przeciwnej stronie (w odległości 6 cm) najprawdopodobniej odcisk kołka o średnicy 6 cm, 1 fragment z dwoma równoległymi odciskami patyków o średnicy ok. 4 cm, znajdujących się w odległości ok. 1 cm od siebie, 2 fragmenty z odciskiem patyka o średnicy ok. 4,5–5,0 cm, 1 fragment o powierzchni licowej płaskiej, ale nierównej, 1 fragment z odciskiem dużej belki, o średnicy powyżej 20 cm (?).

ob. 130 – rów na szczycie nasypu wału, znajdujący się na południe od rowu 128, o orientacji południowy zachód – północny wschód. Miał on wydłużony kształt w planie, o długości powyżej 5,4 m (w południowo-zachodniej części obiekt wychodził poza granicę wykopu) i szerokości ok. 0,5–0,6 m. Jego przekrój miał kształt zbliżony do czworokątnego i trapezowatego, a głębokość wahała się od ok. 0,3 do ok. 0,8 m. Na spągu obiektu, w jego środkowej części, leżała drewniana deska o szerokości 0,22 m i grubości ok. 0,05 m, zachowana na długości 1,8 m (w. 170). Na zachód od niej, w odległości ok. 0,2 m, znajdował się pionowo wbity, rozwarstwiony na dwie części drewniany słup lub stojące obok siebie dwa słupy (w. 169), zachowany do wysokości ok. 0,5 m. Główną część wypełniska obiektu tworzyła warstwa 129 – przemieszany, brunatnoczarny (10YR 3/1–2/1) piasek o luźnej strukturze, z drobnymi plamkami jasnobrazowej gliny. Zawierał on dużą liczbę różnej wielkości bryłek polepy (w tym także bardzo duże kawałki, występujące głównie w zachodniej i środkowej części rowu) i kości zwierzęcych oraz kilka kamieni. Miąższość warstwy wahała się od 0,31 do 0,70 m. W zachodniej części obiektu w stropie warstwy 129 wystąpiła miejscowo cienka (miąższości do 0,08 m) soczewka słabo wypalanej polepy (5YR 5/6), przemieszanej z ciemnobrazowym (7,5YR 3/1–3/2), lekko zglinionym piaskiem (w. 171). Górną część wypełniska rowu w jego zachodniej i środkowej części stanowił ciemnobrazowy (7,5YR 3/1–2/1), syplki piasek, w bardzo dużym stopniu nasycony próchnicą (w. 138=163). Zawierał on drobne węgielki i kawałki spróchniałego drewna, kilka dużych brył polepy oraz kilka luźno ułożonych kamieni (w. 165). Miąższość tej warstwy wahała się od 0,1 do 0,4 m. Funkcja – rów równoległy do obiektów 101, 128, 144 i 440, tworzący wraz z nimi część nieokreślonej konstrukcji obronnej, znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII.

Zawartość zabytkowa w. 129: a) 13 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym wylew typu XXIV-2, pochodzący prawdopodobnie z garnka RF-I-VA, 1 wylew typu XI oraz 1 fragmenty wylewu nieokreślonego typologicznie; b) 11 małych

charakterystycznych fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej – brzusiec GT-A zdobiony żłobkami; d) 15 kości zwierzęcych, pochodzących głównie ze świni (w tym 1 ze świni lub dzika), a także pojedyncze z konia i owcy/kozy. Na 2 fragmentach widoczne są ślady rąbania; e) kilkaset fragmentów polepy w tym liczne z odciskami konstrukcyjnymi (tabl. VII.19: 2–5): 1 bardzo duża bryła o wymiarach ok. $28 \times 15 \times 14$ cm, na jednej powierzchni ślad kołka o średnicy 6 cm, prostopadle do niego (na innej powierzchni) odciski dwóch patyków o średnicy do 1 cm oraz deski (?) o przekroju prostokątnym i szerokości do 2,5 cm, ponadto 2 odciski opuszków palców, 1 bryła o wymiarach ok. $20 \times 16 \times 11$ cm, o dwóch przylegających do siebie powierzchniach licowych wypukłych (płynnie przechodzących w siebie), nierównych, z licznymi odciskami sieczki, na jednej powierzchni odcisk kołka o średnicy ok. 4–5 cm, 1 fragment z odciskiem nieregularnego patyka o szerokości ok. 2,5 cm, 1 fragment płaski licowy, chropowaty i nierówny, ze śladami przecierania i pociągnięciami palców, 1 fragment licowy płaski, ze śladami obmazywania, 2 fragmenty z odciskiem kołka o średnicy 4 cm, 9 fragmentów z odciskami kołków o średnicy 4,5–5,5 cm, 1 fragment z odciskiem kołka o średnicy 4–5 cm, 1 fragment z odciskiem patyka o średnicy 1 cm, 1 fragment z odciskiem patyka o średnicy 2,5–3,0 cm, 1 fragment z odciskami dwóch równoległych patyków o średnicy 0,5–0,6 cm i 1,5 cm, 2 fragmenty o powierzchniach płaskich, być może lekko wklęsłych, 1 fragment z odciskiem liścia oraz trzech patyków o średnicy 1 cm i jednego o średnicy 2 cm, znajdujących się na różnych płaszczyznach, prawie równolegle lub ukośnie do siebie, 1 fragment o grubości 2 cm, o powierzchni licowej wypukłej ze śladami gładzenia twardym narzędziem, po drugiej stronie odcisk patyka o średnicy 2,5 cm, 1 fragment z odciskiem patyka o średnicy 2 cm, 1 fragment z odciskami dwóch patyków o średnicy 2 cm i 1 cm, układających się w literę X, 1 fragment z odciskami dwóch patyków o średnicy 1 cm, układających się w literę X, 1 fragment z odciskami liści i równoległych patyków o średnicy do 1 cm, 1 fragment z równoległymi odciskami stykających się patyków o średnicy 1 cm, 1 fragment płaski z odciskiem deski ze śladami słoju, 10 fragmentów licowych płaskich, lekko wypukłych, nierównych, w tym 1 ze śladami wciskania palcami, 1 fragment o powierzchni gładkiej – równiej lub bardzo lekko wklęsłej, 1 fragment o powierzchni gładkiej, nierównej lub płaskiej z odciskiem nieokreślonego przedmiotu, 1 fragment z odciskiem liścia, 1 fragment z odciskiem dłoni, 1 fragment licowy płaski, z równoległymi śladami słoju lub obmazywania.

Zawartość zabytkowa w. 138=163: a) fragment przedmiotu żelaznego o kształcie prostokątnej blaszki (tabl. VII.17: 4). Jedna z krótszych krawędzi jest złamana, a druga lekko zaokrąglona i nieznacznie zagięta. Wymiary: długość zachowana – 2,4 cm, szerokość – 1,51 cm, grubość (maksymalna) – 0,21 cm; b) 18 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 2 wylewy typów XXXIA i XXXIB, 1 wylew typu IIIA, 1 wylew niesklasyfikowany typologicznie, 1 fragment dna typu IIB o średnicy 10 cm, z podsypką tłucznia, fragmenty brzuśców zdobione R1+ O3a i Pl2?+R4 oraz 1 fragment brzuśca pochodzący prawdopodobnie z naczynia wykonanego techniką taśmowo-ślizgową; c) 23 mało charakterystyczne fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza, w tym 1 być może z warstwy 145; d) 63 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej.

dniowiecznej (głównie GT-A i pojedyncze GT-B, GT-B1 i GT-F1), m.in. fragment wylewu naczynia stołowego (misy lub dzbana) GT-C1 (tabl. VII.9: 17), 4 fragmenty wylewów pochodzące z garnków GT-A, w tym jeden typu G-IV (tabl. VII.9: 13), fragment wylewu typu G-IIA z garnka GT-B (tabl. VII.9: 10), 2 fragmenty wylewów garnków GT-A lub GT-B, fragment krawędzi pokrywki (?) GT-A (tabl. VII.9: 14), 8 fragmentów den z naczyń GT-A, w tym pojedyncze sklasyfikowane jako typy IA, IIA (średnica ok. 9–11 cm), IIB-S (średnica ok. 8 cm, tabl. VII.9: 16) i IIB (średnica ok. 12–13 cm). Spośród sześciu den diagnostycznych na dwóch obecna była podsypka tłucznia o granulacji do 1,5 mm, na trzech prawdopodobnie podsypka kredy, a na jednym podsypki nie stwierdzono. Na 13 fragmentach ceramiki wystąpił ornament żłobków dookolnych, na 6 ułamkach pojedyncza linia falista, a na 3 żłobki i pojedyncza linia falista; e) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; f) 57 fragmentów kości zwierzęcych, głównie bydła, świni i owcy/kozy, a także pojedyncze konia, łosia, kury domowej oraz ptaka nieokreślonego gatunku. Kilka fragmentów jest przepalonych, a na jednej kości bydła widoczne są ślady rąbania; g) 1 kość szczupaka; h) kilkadziesiąt dużych i średnich kawałków polepy, w tym fragmenty ze śladami konstrukcyjnymi (tabl. VII.19: 6): 1 fragment o powierzchni płaskiej – odcisniętej (?) od czegoś, 1 fragment z odciskiem patyka o średnicy ok. 1,5 cm i przylegającą do niego powierzchnią bardzo lekko wklęsłą lub płaską nierówną, 1 fragment o wymiarach ok. 12 × 11 × 10 cm, z zachowanym w całości odciskiem patyka o średnicy 1 cm, 2 fragmenty o powierzchni licowej płaskiej, być może lekko wypukłej (?), w tym na jednym po przeciwległej stronie (w odległości ok. 2 cm od lica) odcisk kołka o średnicy 5 cm, 1 fragment z odciskiem kołka o średnicy 4,5–5,0 cm, z widocznymi śladami słojów, 1 fragment z płaskim odciskiem deski ze śladami równoległych słojów drewna, na przyległej ścianie odciski dwóch równoległych patyków o średnicy 1,0–1,5 cm, ułożone prostopadle do słojów, 2 fragmenty o powierzchni płaskiej, w tym 1 z odciskami słojów drewna, 1 fragment o powierzchni lekko wypukłej, z odciskiem krawędzi belki/deski, 2 fragmenty o powierzchni wypukłej, w tym 1 z odciskiem jednej lub dwóch przylegających do siebie desek.

Ponadto z w. 129 lub w. 124: 3 fragmenty brzuśców z naczyń wczesnośredniowiecznych, w tym 1 zdobiony wzorem nacinanym N1.

w. 131 – intensywnie czarny (2,5Y 2/1), przepalony piasek z dużą liczbą węgla drzewnych i fragmentami niespalonego drewna, zawierający pojedyncze drobne bryłki polepy. Miąższość warstwy wynosiła od 0,05 do 0,1 m. Funkcja – ślad po spalonej desce/belce z dolnej części budynku 114, tworzącej prawdopodobnie jego podwalinę. Faza VIIIA.

w. 132 – intensywnie czarny (2,5Y 2/1), przepalony piasek z dużą liczbą węgla dębowych i fragmentami niespalonego drewna, zawierający pojedyncze drobne grudki polepy. Miąższość warstwy wynosiła od 0,05 do 0,1 m. Funkcja – ślad po spalonej desce/belce z dolnej części budynku 114, tworzącej prawdopodobnie jego podwalinę. Faza VIIIA.

Zawartość zabytkowa: por. ob. 114, w. 113.

w. 133 – jednolity brunatnoczarny (10YR 2/2–1,7/1) piasek z niewielką liczbą drobnych fragmentów węgla drzewnych i polepy, znajdujący się w południowo-wschodnim narożniku

wykopu, pod warstwą 99 (zewnątrzny stok nasypu wału). Miąższość warstwy wynosiła do 0,45 m. W jej stropie odnotowano belkę 116, związaną z budynkiem 114. Funkcja – górna część nasypu wału. Warstwa została najprawdopodobniej nasypiana w okresie kopania rowu 144 fazy VII. Jej górna część mogła zostać przekształcona w fazie VIII, stąd obecność węgla drzewnych. Faza VII (?).

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza.

w. 136=137=139 – szarobrunatny (10YR 3/2), bardzo sypki piasek, miejscami (zwłaszcza w dolnej części) z dużą liczbą drobnych plamek i soczewek jasnoszarego i beżowego (10YR 6/1, 6/3, 5/2) piasku rzeczno (?). Miąższość warstwy wahała się od 0,1 do 0,6 m. Funkcja – część nasypu wału. Faza VIA.

Zawartość zabytkowa: a) fragment topora żelaznego – zachowana osada i fragment żelźca (ryc. VI.82; tabl. VI.26: 4). Osada z kapturkiem, bez wąsów, obuch zaokrąglony. Światło osady kolistę. Wymiary: długość zachowana – 9,4 cm, wysokość obucha – 6,1 cm, wysokość osady – ok. 3,2 cm, średnica osady (wewnętrzna) – 3,4 cm. Typ Vb według Andrzeja Nadolskiego (Nadolski 1954, 45, tabl. 17: 6); b) 56 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym 2 ułamki naczyń wykonanych prawdopodobnie techniką taśmowo-ślizgową (mało charakterystyczne brzuśce) i 54 ułamków całkowicie obtaczanych: 3 wylewy, określone jako typy XIVB, XXVI-2 i niesklasyfikowany, 4 wklęsłe dna z pierścieniem dookołnym (typ IIB), w tym 2 o średnicy 8 cm, o podsypce tłuczni (granulacja do 0,5 i do 1 mm) i piasku oraz 47 ułamków brzuśców, w tym większość ornamentowana żłobkami dookołnymi, a pojedynczy wzorem R12; c) 43 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (mało charakterystyczne brzuśce); d) 14 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, w tym pojedyncze GT-B (brzusiec zdobiony żłobkami) i GT-C1 (wylew garnka) oraz 12 ułamków GT-A: wylew typu G-IV, płaskie dno (typ IA) o średnicy 10 cm i podsypce tłuczni o granulacji do 2 mm, 2 dna niesklasyfikowane typologicznie i 8 ułamków brzuśców, z czego 4 zdobione żłobkami dookołnymi oraz pojedyncze ornamentowane żłobkami i pojedynczą linią falistą oraz żłobkami, pojedynczą linią falistą i wzorem nacinanym umieszczonym na listwie plastycznej (tabl. VII.9: 7); e) 4 fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii. Por. też w. 113.

w. 137 – por. w. 136.

w. 139 – por. w. 136.

w. 140 – pomarańczowa (10YR 5/6), słabo wypalona glina z różnej wielkości fragmentami polepy, wydzielona przy południowej granicy wykopu, pod warstwą 113 i konstrukcją 114. Miąższość warstwy wahała się od 0,1 do 0,2 m, a w zachodniej części miejscami wynosiła do ok. 0,35 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna, powstała ze zniszczenia wylepionej gliną drewnianej konstrukcji, stojącej na szczycie nasypu wału, tożsama z warstwą 121=122=123. Faza VIB.

Zawartość zabytkowa: kilkanaście fragmentów polepy, w tym z odciskami konstrukcyjnymi: 1 fragment z odciskiem prawdopodobnie prostokątnej belki, 3 fragmenty płaskie o powierzchni nierównej, z bruzdami po domieszce lub odbiciami małych patyków, ewentualnie gładzenia, 1 fragment o powierzchni licowej płaskiej, bardzo nieregularnej, 3 fragmenty być może z odciskami dużych belek, 3 fragmenty z odciskami patyków o średnicy 1,3–1,5 cm, 1 fragment z odciskami patyków o średnicy 0,7–0,8 cm, 1 fragment z odciskami patyków o średnicy ok. 1 cm, 1 fragment z odciskami patyczków o średnicy ok. 2 cm.

ob. 144 – rów o orientacji południowy zachód – północny wschód, znajdujący się na południe od obiektu 130, w południowo-wschodniej części wykopu. Jego długość w obrębie przebadanego obszaru wynosiła ok. 1,7 m (oba końce obiektu wychodziły poza granice wykopu), a szerokość 0,4–0,5 m. Przekrój miał kształt czworokątny, a głębokość wynosiła od 0,40 do 0,45 m. Na dnie obiektu leżały fragmenty dębowej deski lub desek (w. 146), która pierwotnie znajdowała się zapewne na całej jego długości. Była ona słabo zachowana, na wpół zbutwiała, a we wschodniej części wykopu została prawdopodobnie spalona. Powyżej rów wypełniał przemieszany piasek (w. 143) – brunatnoczarny (10YR 3/1–2/1), z dużą liczbą plamek jasnobrązowej gliny, drobnymi grudkami polepy, kilkoma drobnymi kamieniami i pojedynczymi węgielkami drzewnymi. W spągu warstwa ta składała się w większym stopniu z jasnej gliny, natomiast w górnej części była bardziej przesycona organiczną i ciemniejsza. Funkcja – rów równoległy do obiektów 101, 128, 130 i 440, tworzący wraz z nimi część nieokreślonej konstrukcji obronnej, znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII.

Zawartość zabytkowa: a) 3 fragmenty brzuśców z wczesnośredniowiecznych naczyń całkowicie obtaczanym, w tym 1 zdobiony N1; b) 4 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; c) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej GT-A; d) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; e) 2 fragmenty kości bydła.

w. 145 – jednolity jasnobrązowy (10YR 6/4–6/6) żwir, miejscami lekko zgliniony, z dużą liczbą drobnych kamyków. W stropie drobne brunatnoczarne plamki (przemycia). Miąższość warstwy wahała się od 0,2 do 0,3 m. Funkcja – warstwa niwelacyjna na wewnętrznym stoku nasypu wału, związana z budynkiem 114 (por. ob. 114). Faza VIIIA.

w. 146 – zbutwiała dębowa deska (lub deski) na dnie rowu 144, zachowana w trzech fragmentach, z czego największy miał 0,4 m długości i 0,16 m szerokości. Fragment deski znajdujący się we wschodniej części rowu był prawdopodobnie spalony, na co wskazywała występująca tu warstwa węgla. Poziom stropu: ok. 129,81–129,90 m n.p.m. Funkcja – drewno tworzące prawdopodobnie część konstrukcji obronnej znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII.

w. 147 – niespalony, pionowo wbity słup dębowy, znajdujący się w warstwie 136, na południe od belki/deski 132 (wewnątrz konstrukcji 114). Drewno w znacznym stopniu zbutwiała.

- Poziom stropu: 130,31 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie element konstrukcyjny budynku 114. Faza VIIIA (?).
- w. 149 – spalona deska dębowa przy warstwie polepy 123, o grubości ok. 0,02 m. Funkcja – prawdopodobnie element spalonej drewnianej konstrukcji, stojącej na nasypie wału. Faza VIB.
- w. 150 – spalona belka dębowa pod warstwą polepy 121. Poziom stropu: 130,42 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie element spalonej drewnianej konstrukcji, stojącej na nasypie wału. Faza VIB.
- w. 151 – spalona belka dębowa pod warstwą polepy 122. Poziom stropu: od 130,35 do 130,37 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie element spalonej drewnianej konstrukcji, stojącej na nasypie wału. Faza VIB.
- w. 152 – spalona belka dębowa pod warstwą polepy 122. Poziom stropu: od 130,54 do 130,56 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie element spalonej drewnianej konstrukcji, stojącej na nasypie wału. Faza VIB.
- w. 153 – spalona deska (?) dębowa pod warstwą polepy 123. Poziom stropu: 130,33 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie element spalonej drewnianej konstrukcji, stojącej na nasypie wału. Faza VIB.
- w. 154 – spalone drewno sosnowe (deska/belka), leżące pod warstwą polepy 122. Poziom stropu: 130,43 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie element spalonej drewnianej konstrukcji, stojącej na nasypie wału. Faza VIB.
- w. 155 – spalona belka dębowa pod warstwą polepy 140, z jednego końca (od strony północnej) ukośnie ścięta. Poziom stropu: 130,34 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie element spalonej drewnianej konstrukcji, stojącej na nasypie wału. Faza VIB.
- w. 157 – cienka warstewka zielonkawoszarej (5Y 6/3–5/3) gliny, podobnej do warstwy 124, oddzielająca warstwy nasypu 125/2 i 137 (wydzielona w północno-zachodniej części wykopu). Miąższość warstwy wynosiła od 0,05 do 0,2 m. Funkcja – lokalna warstewka w nasypie wału, być może wyznaczająca dwa etapy jego budowy. Faza VIA.
- w. 158 – beżowy (10YR 6/3), sypki piasek rzeczny, przy północnym profilu wykopu – warstewka wydzielona w obrębie warstwy 137. Na jej południowym obrzeżu znajdowała się cienka warstewka węgla drzewnych. Miąższość warstwy wynosiła od 0,05 do 0,1 m. Funkcja – lokalna warstewka w nasypie wału, być może wyznaczająca dwa etapy jego budowy. Faza VIA.

w. 159 – pomarańczowa (5YR 5/6) wypalona glina, zawierająca duże kawałki spalonego drewna (belki/deski) i jego pozostałości (węgiel drzewny układający się cienkimi, nieregularnymi warstewkami) oraz ciemnobrązowe (5YR 3/2) i czarne (10YR 1,7/1) zaciemnienia – ślady po rozłożonym drewnie. Miąższość warstwy wahała się od 0,2 do 0,9 m. Funkcja – część nasypu wału (warstwa przy jego wewnętrznym stoku, przylegająca do konstrukcji 430, wypalona w trakcie pożaru w podfazie VC). Faza VA/C.

Zawartość zabytkowa: a) 4 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce); b) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej GT-A, m.in. 1 wylew typu G-IIIB.

w. 159/1 – pomarańczowa (5YR 5/6), rozkruszona polepa z kawałkami węgla drzewnych, o miąższości do 0,25 m. Funkcja – warstwa osypiskowa z górnej części nasypu wału, która odłożyła się na jego wewnętrznym stoku (w południowej części wykopu). Faza VC.

w. 160 – całkowicie lub częściowo przepalone drewno o grubości ok. 0,01–0,02 m, znajdujące się w północno-zachodnim narożniku wykopu, w obrębie warstwy 159. Funkcja – prawdopodobnie pozostałości po obróbce drewna użytego do budowy konstrukcji obronnych lub drewno wzmacniające nasyp wału. Faza VA.

w. 166 – słabo wypalona polepa (grudki o różnych rozmiarach – duże kawałki i bardzo drobny gruz) o pomarańczowej (5YR 5/6) barwie, przemieszana z ciemnobrązowym (7,5YR 3/1–3/2), lekko zglinionym piaskiem. Niektóre kawałki zżużłone. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,2 m. Funkcja – warstwa pochodząca prawdopodobnie ze zniszczenia konstrukcji 121=122=123=140, być może tożsama z warstwą 171 w rowie 130. Faza VI/VII.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; b) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej – brzusiec naczynia GT-A, zdobionego żłobkami i pojedynczą linią falistą.

ob. 168 – dół posłupowy (negatyw słupa) znajdujący się w zachodniej części rowu 101, wkopany w warstwę 137=139. W planie miał on kształt trapezu o zaokrąglonych rogach i wymiarach ok. 0,22 × 0,18 m. W przekroju był prawdopodobnie nieckowaty, o głębokości ok. 0,27 m. Obiekt wypełniał jednolity ciemnobrązowy (7,5YR 3/1) piasek (w. 167), z dużą ilością próchnicy. Zawierał on drobne grudki polepy, pojedyncze węgle drzewne, zaś na południowej i wschodniej krawędzi kawałki zbutwiałego drewna sosnowego, pochodzącego najprawdopodobniej ze słupa. Spąg obiektu uchwycono na głębokości 129,38 m n.p.m. Faza VII.

w. 169 – pionowo wbity, rozwarstwiony na dwie części drewniany słup (ewentualnie dwa stojące obok siebie słupy), znajdujący się w rowie 130, na zachód od deski 170. Zachował się do wysokości ok. 0,5 m. Funkcja – drewno tworzące prawdopodobnie część konstrukcji obronnej znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII.

w. 170 – zbutwiała deska dębowa, leżąca na dnie rowu 130. Zachowana na długości ok. 1,8 m, szerokości ok. 0,25–0,30 m i grubości ok. 0,05 m. Poziom stropu: ok. 129,85 m n.p.m. Funkcja – drewno tworzące prawdopodobnie część konstrukcji obronnej znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII.

w. 174 – spalone drewno brzoźowe w spągu warstwy 136, na stropie warstwy 175, pochodzące prawdopodobnie z dwóch desek, przecięte przez obiekt 130. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,08 m. Funkcja – nieokreślona. Faza VIA.

w. 175 – szarobrunatny (10YR 3/2) piasek, sypki, bardzo podobny do warstwy 136, ale nieco ciemniejszy i przewarstwiona cienkimi soczewkami jasnoszarego piasku, z płatami kory i brązowymi plamami całkowicie zbutwiałego drewna. W warstwie znaleziono też kilka dużych kawałków polepy. Drewno i kora znajdowały się w zachodniej części warstwy (na zachód od słupa 203) i przechodziły w drewno z warstwy 179. Granice z warstwami 136, 179 i 180 były mało wyraźne. Miąższość warstwy wynosiła od 0,2 do 0,4 m. Funkcja – część nasypu wału. Faza VIA.

Zawartość zabytkowa: a) fragment głowni żelaznego noża (?) o prostym tylcu i lekko łukowato wygiętym ostrzu (tabl. VII.17: 5). Wymiary: długość zachowana – ok. 12 cm, zachowana szerokość głowni – 2,5 cm, grubość głowni – 0,32 cm; b) mocno skorodowany przedmiot żelazny o nieokreślonej funkcji, zachowany w kilku fragmentach; c) 5 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce); d) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; e) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej – brzuśce naczyń GT-A, zdobionych żłobkami dookólnymi.

ob. 176 – jama wychodząca za zachodnią granicę wykopu, o wymiarach przebadanej części ok. 2,4 × 0,9 m (granica wschodnia mało wyraźna). W przekroju obiekt miał kształt niecki o płaskim dnie i miejscami ukośnych, miejscami zaś prawie pionowych ścianach. Wkopany był w nasyp wału fazy VI na głębokość ok. 1,7 m. Wypełniony był przemieszanym piaskiem (w. 161=172) o ciemnobrunatnej barwie (10YR 3/1), miejscami, w pobliżu spalonego drewna budynku 233, przechodzącym w ciemnobrązowy (7,5YR 3/1). Zawierał on plamki zielonkawoszarej i jasnobrązowej gliny, drobne grudki polepy i cegły (?), pojedyncze kamienie oraz bardzo drobne węgielki i kawałki niespalonego drewna. Miąższość warstwy wahała się od 1,25 do 1,35 m. Poniżej niej, w spągu obiektu, wyróżniono cienką (kilka centymetrów miąższości) warstewkę czarnego (10YR 1,7/1), przepalonego piasku (w. 233/1). Funkcja – wkop pod wschodnią część budynku 233. Faza VIIIA.

Zawartość zabytkowa w. 161=172: a) 1 fragment ceramiki, pochodzący prawdopodobnie z naczynia pradziejowego o bliżej nieokreślonej chronologii; b) 20 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 wylew typu XIB, 1 wylew ukształtowany niestandardowo i 1 dno typu IIB, z podsypką piasku; c) 5 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza; d) 13 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej (głównie GT-A), w tym 1 wylew typu G-III A o średnicy ok. 15 cm, pochodzący z naczynia GT-A, RF-II A, zdobionego żłobkami (tabl. VII.9: 8), 2 dna GT-A, w tym jedno typu IIB z podsypką tłucznią o granulacji do 1 mm, dno typu IA-S, bez pod-

sypki, pochodzące z naczynia stołowego GT-C1 (tabl. VII.9: 6), 3 brzuśce z naczyń GT-A, w tym 2 zdobione pojedynczą linią falistą, a 1 żłobkami i pojedynczą linią falistą; e) 31 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie ze świni, ale też z bydła, bydła/tura, świni/dzika, owcy/kozy, sarny i głuszcza, w tym kilka ze śladami rąbania i rozłupania; f) kilkadziesiąt fragmentów polepy, materiał zróżnicowany, głównie średniej wielkości fragmenty (tabl. VII.20: 4). Wyraźnie wyróżniają się dwie grupy – dobrze wypalona polepa o beżowo-jasnobrązowej barwie, pochodząca prawdopodobnie z warstwy 217, oraz mniej liczna grupa polepy z warstwy 121=123. Na niektórych fragmentach odciski konstrukcyjne: 1 fragment z dwoma odciskami płaskich belek o zaokrąglonych krawędziach, znajdujących się na przeciwległych powierzchniach (odległość między belkami – 4,3 cm), 6 fragmentów z odciskami kołków o średnicy 4–5 cm, 2 fragmenty o powierzchni wypukłej, 1 fragment o powierzchni płaskiej.

Zawartość zabytkowa w. 233/1: 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej – brzusiec naczynia GT-A.

ob. 178 – dół postłupowy o owalnym kształcie w planie i prostokątnym przekroju, wykopany z poziomu stropu warstwy 181. Jego długość wynosiła prawdopodobnie ok. 1 m (południowa część obiektu znajdowała się poza południową granicą wykopu), szerokość 0,7 m, a głębokość ok. 1,4 m. Główną część wypełnienia obiektu tworzyła przemieszana warstwa o luźnej strukturze, składająca się z mocno rozdrobnionej, słabo wypalanej pomarańczowej (5YR 5/6) polepy oraz ciemnobrunatnego (10YR 3/2), lekko zglinionego piasku (w. 211). Zawierała ona drobne grudki nieco lepiej wypalanej polepy, pojedyncze węgle drzewne i kilka kamieni. W obiekcie, na różnych jego poziomach, znajdowały się kawałki słabo zachowanego drewna sosnowego, pochodzące zapewne z jednego słupa (w. 203 i 219). Zarejestrowano je począwszy od dna dołu aż do poziomu kilkunastu centymetrów powyżej jego stropu (ogółem na wysokości ok. 1,55 m). Na dnie obiektu widoczny był zarys negatywu słupa o średnicy ok. 0,40–0,45 m. W górnej części obiektu (powyżej warstwy 211) wokół zbutwiałych resztek słupa wytworzyła się warstwa 177, wypełniająca negatyw po rozłożonym drewnie. Miała ona ok. 0,7 m miąższości i składała się z poziomych i lekko ukośnych soczewek szarobrunatnego (10YR 4/2) i ciemnoszarobrunatnego (10YR 3/2), sypkiego piasku, podobnego do warstwy 175. Funkcja – dół postłupowy związany z konstrukcją słupową ustawioną wzdłuż wewnętrznej części nasypu wału. Faza VIA.

Zawartość zabytkowa w. 177: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); b) 1 fragment czaszki łosia.

Zawartość zabytkowa w. 211: a) 1 fragment ceramiki, pochodzący prawdopodobnie z naczynia pradziejowego o bliżej nieokreślonej chronologii; b) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzuśce); c) 3 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej – brzuśce naczyń GT-A; d) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; e) 25 kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z bydła, świni, owcy/kozy, konia, łosia i jelenia, w tym kilka ze śladami przepalenia i cięcia lub rąbania.

w. 179 – spływowy piasek o ciemnobrązowoczarnej (7,5YR 3/1–2/1) barwie, miejscami przechodzący w brązowy (7,5YR 4/3–3/3) i brunatny (10YR 4/2–3/2), zawierający bardzo

dużą ilość przepalonego, w mniejszym stopniu częściowo przepalonego drewna brzozy i grabu (por. dalej, w. 182–189, 194–197). Były to głównie krótkie i wąskie deski oraz nierówne kawałki (gałęzie), częściowo z zachowaną korą, a także płyty kory, układające się w warstewki opadające w kierunku południowo-zachodnim. Miąższość warstwy wynosiła ok. 1 m lub więcej (w części północno-zachodniej była ona zniszczona przez wkop 176). Funkcja – część nasypu wału znajdująca się na jego wewnętrznym stoku, prawdopodobnie częściowo osunięta, zawierająca drewniane elementy wzmacniające lico wału. Faza VIA.

Zawartość zabytkowa: a) 7 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 2 niesklasyfikowane dna o podsypce tłuczni (o granulacji do 0,5 i 1 mm) oraz brzusiec zdobiony nieokreślonym typem ornamentu; b) 5 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza, w tym 1 dno i 4 brzuśce; c) 4 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej (brzuśce), w tym 1 ułamek naczynia stołowego GT-C1, o polerowanej powierzchni i 3 fragmenty GT-A, z czego pojedyncze zdobione żłobkami oraz żłobkami i pojedynczą linią falistą.

w. 180 – sypki jasnoszary (10YR 5/2) piasek z warstewkami i drobnymi plamkami ciemnobrunatnego (10YR 3/2) piasku, być może częściowo przepalony (popiół?). Zawierał płyty kory brzozy i cienkie kawałki niespalonego drewna (deski?). Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,2 m. Funkcja – część nasypu wału znajdująca się na jego wewnętrznym stoku, prawdopodobnie częściowo osunięta. Faza VIA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzusiec); b) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzusiec i dno); c) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej – wylew GT-A, o niestandardowo ukształtowanej krawędzi (tabl. VII.9: 9); d) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii (brzusiec); e) żużel lub spiek mineralny bez zawartości żelaza.

w. 181 – ciemnobrązowy (7,5YR 3/2) lekko zgliniony piasek, mocno przemieszany, gruzowaty, zawierający bardzo dużą liczbę mocno rozdrobnionych bryłek polepy (jedynie pojedyncze grudki nieco większe) i drobnych węgli drzewnych, a gdzieś tam również niewielkich kawałków niespalonego drewna. W części południowej warstwa była przewarstwiona ciemnoszarym (10YR 4/1–3/1) piaskiem, co nadawało jej spływowego charakteru. Jej miąższość wahała się od 0,05 do 0,3 m, przeciętnie wynosząc ok. 0,1 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna pochodząca prawdopodobnie ze zniszczenia konstrukcji znajdujących się na szczycie nasypu wału, mocno przekształcona. Faza VC.

Zawartość zabytkowa: a) 9 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, m.in. wylew typu XXVIIIIC-2 oraz brzuśce zdobione wzorami R1+R3, R1+R4 i ornamentem niesklasyfikowanym (R3/R4); b) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza, w tym 1 brzusiec i 1 mało charakterystyczny wylew; c) 11 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, w tym 1 dno GT-A, bardzo lekko wklęsłe (typ IIB), o średnicy 10 cm, być może z pozostałościami podsypki kredy (tabl. VII.10: 9), 7 brzuśców GT-A, w tym pojedyncze zdobione żłobkami, pojedynczą linią falistą oraz żłobkami w powiązaniu z pojedynczą linią falistą, 1 fragment brzuśca z naczynia stołowego

wego GT-B, o polerowanej powierzchni, 2 ułamki brzuśców z naczyń GT-C1, w tym 1 o polerowanej powierzchni.

- w. 182 – spalone drewno (deska?) z grabu, znajdujące się w warstwie 179. Poziom stropu: 129,37–129,44 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 183 – spalone drewno (deska?) z grabu, znajdujące się w warstwie 179. Poziom stropu: 129,46–129,56 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 184 – spalone drewno z korą w warstwie 179. Poziom stropu: 129,50 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 185 – spalone drewno brzożowe z korą, znajdujące się w warstwie 179. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 186 – spalone drewno brzożowe w warstwie 179. Poziom stropu: 129,45–129,57 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 187 – spalona deska/gałąź brzożowa w warstwie 179. Poziom stropu: 129,57–129,55 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 188 – spalona deska/gałąź brzożowa w warstwie 179. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 189 – spalona deska/gałąź brzożowa w warstwie 179. Poziom stropu: 129,43 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 190 – jednolita brązowa (10YR 4/2–5/3) glina, zawierająca drobne węgle drzewne (oraz kilka większych kawałów, o średnicy do 2 cm) i bardzo drobne grudki polepy, wydzielona w stropie warstwy 181 na wewnętrznym stoku nasypu wału, w północno-zachodniej części wykopu. Miąższość warstwy wynosiła do 0,1 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna, prawdopodobnie spływ z wyższej części nasypu wału. Faza VC.
- w. 191 – fragmentarycznie zachowana niespalona deska sosnowa w warstwie 124, znajdująca się przy południowo-wschodniej krawędzi rowu 101 (w tym miejscu granice rowu mało wyraźne). Poziom stropu: od 130,03 do 130,09 m n.p.m. Funkcja – drewno tworzące być może część konstrukcji obronnej znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII (?).

- w. 192 – fragmentarycznie zachowana niespalona deska sosnowa w warstwie 124, znajdująca się przy południowo-wschodniej krawędzi rowu 128 (w tym miejscu granice rowu mało wyraźne). Poziom stropu: od 129,83 do 129,96 m n.p.m. Funkcja – drewno tworzące być może część konstrukcji obronnej znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII (?).
- w. 193 – jednolita jasnobrązowa (10YR 5/4) glina wyróżniona w północno-zachodnim narożniku wykopu, w spągu warstwy 159, trudno odróżnialna od niej. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,05–0,06 m. Funkcja – lokalna warstewka w obrębie nasypu wału. Faza VA.
- w. 194 – spalone drewno (deska?) brzożowe w warstwie 179. Poziom stropu: 129,35–129,39 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 195 – spalona belka brzożowa w warstwie 179. Poziom stropu: 129,37 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 196 – spalona belka z korą, pochodząca z grabu, znajdująca się w warstwie 179. Poziom stropu: 129,42–129,48 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 197 – spalone drewno z grabu (deska/belka), znajdujące się w warstwie 179. Funkcja – prawdopodobnie część spalonej konstrukcji u wewnętrznego podnóża nasypu wału. Faza. VIA.
- w. 198 – niepalone drewno sosnowe (deska?) na granicy warstw 124 i 159, być może związane z rowem 101. Poziom stropu: od 130,08 do 130,15 m. Funkcja – drewno tworzące być może część konstrukcji obronnej znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII (?).
- w. 199 – kawałek niespalonego drewna sosnowego w warstwie 124. Funkcja – prawdopodobnie pozostałości po obróbce drewna użytego do budowy konstrukcji obronnych. Faza VA.
- w. 200 – niespalone, słabo zachowane drewno (deska?) o układzie północ – południe, znajdujące się w warstwie 318. Poziom stropu: 129,11 m n.p.m. Funkcja – prawdopodobnie pozostałości po obróbce drewna użytego do budowy konstrukcji obronnych. Faza VIA.
- ob. 201 – dół posłupowy wkopany z poziomu stropu warstwy 281=289, na głębokość ok. 2,1 m. W planie miał on kształt owalny, prawdopodobnie o wymiarach ok. 1,2 × 1,05 m (północna część znajdowała się poza granicą wykopu), zaś w przekroju był prostokątny – o płaskim dnie i bardzo lekko nachylonych ściankach. Na większości powierzchni dół wypełniał przemieszany piasek o miąższości ok. 2 m – żółty (10YR 6/6) z plamkami i soczewkami o brzożowej (10YR 3/3) i ciemnobrunatnej (10YR 3/1) barwie, zawierający dużą liczbę bryłek polepy i pojedyncze węgle drzewne (w. 284). Warstwa ta miała charakter za-

sypiskowy i umacniała ustawiony w dole drewniany słup dębowy (w. 202). Słup ustawiony został mniej więcej na środku dołu, na wysokości ok. 0,15–0,20 m od jego dna i spągu warstwy 284 (126,81–126,86 m n.p.m.). Jego pozostałością był ślad o kolistym kształcie, który w dolnej części miał średnicę ok. 0,5 m, a na wysokości ok. 1 m od dna dołu zwężył się do 0,45 m. Wypełniał go ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1) piasek przemieszany z żółtozielonkawą (2,5Y 6/4), szarą (10YR 4/1) i pomarańczową (5YR 5/6), słabo wypaloną gliną, zawierający zbutwiałe drewno słupa (najlepiej zachowane w dolnej części obiektu), węgle drzewne i dużą ilość polepy (w. 300). Na obrzeżu warstwy znajdowała się wąska obwódka węgla drzewnych, wskazująca prawdopodobnie na opalenie słupa. Powyżej stropu dołu (ok. 128,6–128,72 m n.p.m.) słup został obsypany warstwami niwelacyjnymi (w. 182 i 260=275) oraz gliną tworzącą nasyp wału (w. 124). W nasypie w miejscu wygnitego drewna widoczny był pusty obszar o średnicy ok. 0,4 m. Pojawił się on na wysokości 129,91 m n.p.m. i ciągnął w dół na przestrzeni ponad 1 m. Na jego północnym obrzeżu widoczna była obwódka po wypalanej zewnętrznej części pnia. Jedynie na wysokości ok. 128,41–128,75 m n.p.m. przetrwało mocno rozłożone drewno. Wokół negatywu słupa, na obszarze o powierzchni ok. 0,8 × 0,6 m, widoczna była warstwa przemieszanej zielonkawoszarej (5Y 6/3–5/3) i pomarańczowej (5YR 5/6) gliny z plamkami ciemnoszarego (10YR 3/1) piasku (w. 208), będąca wynikiem przepalenia tej części nasypu. Funkcja – dół posłupowy związany z konstrukcją słupową ustawioną wzdłuż wewnętrznej części nasypu wału. Faza VA.

Zawartość zabytkowa w. 208: a) 3 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym fragment naczynia RF-IVA o wylewie typu XXIV-2 i ułamek niesklasyfikowanego dna z podsypką tłucznią o granulacji do 1,5 mm; b) 3 fragmenty kości bydła i świni.

Zawartość zabytkowa w. 284: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej pochodzący z naczynia wykonanego prawdopodobnie techniką taśmowo-ślizgową, oraz 47 fragmentów ceramiki całkowicie obtaczanej, w tym pojedyncze ułamki wylewów typu XXVIB-2 i XXXIB, dno typu IIA z podsypką tłucznią grupy D, dno typu IIB, o średnicy ok. 8–9 cm, wykonane prawdopodobnie na podsypce kredy oraz brzusiec zdobiony ornamentem R1+R3; b) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzusce); c) 1 fragment naczynia późnośredniowiecznego GT-A – dno typu IB (nierówne, miejscami lekko wypukłe), o średnicy 8 cm, bez pozostałości podsypki (tabl. VII.9: 18); d) 14 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z owcy/kozy, bydła, świni, kaczki krzyżówki oraz nieokreślonej gatunkowo ryby.

Zawartość zabytkowa w. 300: a) 9 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, m.in. pojedyncze ułamki wylewów typu VIB (tabl. VI.5: 7), XXVIB-2 i XXVIIIB oraz brzusiec zdobiony wzorem R3; b) 6 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z owcy/kozy i bydła; c) stopiony i zeszkliwiony fragment ceramiki (?) lub gliny.

w. 203 – fragment niespalonego słupa sosnowego w warstwie 177, w dole posłupowym 178 i powyżej jego stropu, najprawdopodobniej tożsamego ze słupem 219. Drewno słabo zachowane. Poziom stropu: 129,65 m n.p.m. Funkcja – pozostałości sosnowego słupa (gór-

na część) związanego z konstrukcją znajdującą się wzdłuż wewnętrznego stoku nasypu wału. Faza VIA.

w. 204 – cienkie warstewki i plamy ciemnobrązowej (7,5YR 2/1; 7,5YR 2/2; 7,5YR 3/4–4/4), mocno zglinonego piasku z dużą ilością organiki (rozłożone drewno) i pomarańczowej (5YR 5/6; 5YR 5/8–4/8) słabo wypalanej gliny, z niewielką liczbą grudek polepy. W stropie warstwa miała charakter plamisty, w profilu widoczne były cienkie warstewki. Zawierała dużą ilość spalonego drewna, leżącego wzdłuż wewnętrznego stoku wału. Miąższość warstwy dochodziła do ok. 1,1 m. Funkcja – warstwa powstała ze spalania drewnianych konstrukcji znajdujących się u wewnętrznej podstawy nasypu wału (ob. 430). Faza VC.

Zawartość zabytkowa: a) mocno skorodowany przedmiot wykonany z żelaznego drutu, być może haczyk (tabl. VII.17: 8). Drut zagięto w pół i sklepano, a oba jego końce symetrycznie łukowato wygięto i ścieniono. Wymiary: długość całkowita – ok. 3,13 cm, szerokość (maksymalna) – ok. 2,7 cm, wymiary przekroju środkowej części – 0,3 × 0,75 cm, średnica drutu (maksymalna) – 0,4 cm; b) 3 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym ułamek wylewu typu XXII oraz 2 brzuśce; c) 11 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, w tym niesklasyfikowany wylew garnka GT-A, 8 ułamków brzuśców naczyń GT-A, z czego 2 zdobione żłobkami dookołnymi, 1 fragment dna i 1 fragment brzuśca o polerowanej powierzchni, pochodzące prawdopodobnie z tego samego naczynia stołowego GT-C1.

Ponadto z w. 204 lub w. 216: a) fragment naczynia wczesnośredniowiecznego RF-IA o wylewie typu IIB, zdobionego żłobkami dookołnymi (R1) oraz 1 niepewny fragment brzuśca; b) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzusiec); c) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej – brzusiec pochodzący prawdopodobnie z naczynia GT-B.

w. 204/1 – zgliniony piasek o brązowej i ciemnobrązowej (7,5YR 2/1; 7,5YR 2/2; 7,5YR 3/4–4/4) oraz pomarańczowej (5YR 5/6; 5YR 5/8–4/8) barwie, z dużą ilością organiki i węgla drzewnych. Jej miąższość dochodziła do 0,1 m. Funkcja – warstwa spływowa, powstała w wyniku destrukcji drewnianych konstrukcji znajdujących się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VC.

ob. 206 – dół posłupowy wkopany z poziomu stropu warstwy 281=289, na głębokość ok. 1,65 m. Miał prawie kolisty kształt w planie (wymiały ok. 1,2 × 1,1 m) i prostokątny przekrój (płaskie dno i prawie pionowe ścianki boczne). Główną część wypełniska obiektu tworzyła warstwa o charakterze zasypiskowym (w. 290), na którą składał się żółty (10YR 6/6) piasek z plamkami i soczewkami o brązowej (10YR 3/3) i ciemnobrunatnej (10YR 3/1) barwie, o miąższości ok. 1,65 m. Zawierała ona dużą liczbę fragmentów polepy i drobne węgle drzewne. Warstwa otaczała negatyw słupa (w. 205), wypełniony przez przemieszany ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1) piasek z żółtymi (10YR 6/6) i brunatnymi (10YR 4/2) plamami, zawierający dużą ilość zbutwiałego drewna dębowego pochodzącego ze słupa, węgle drzewne i drobne bryłki polepy (w. 301). Jego kolisty zarys, o średnicy ok. 0,5 m, uwidocznił się na poziomie ok. 0,35 m od dna dołu posłupowego (na wysokości

127,00 m n.p.m.), w jego zachodniej części. Warstwa 301 ciągnęła się na wysokości ok. 0,77 m. Powyżej niej, w miejscu całkowicie wygnitego słupa, zachował się jego kolista negatyw o średnicy ok. 0,4 m, częściowo wypełniony przez zielonkawoszarą (5Y 6/3–5/3) glinę przemieszaną z brunatnym (10YR 3/2) i czarnym (10YR 2/1) piaskiem, która słabo wyróżniała się w nasypie wału. Pojawił się on na głębokości 129,35–129,41 m n.p.m. Funkcja – dół postłupowy związany z konstrukcją słupową ustawioną wzdłuż wewnętrznej części nasypu wału. Faza VA.

Zawartość zabytkowa w. 290: a) 3 fragmenty ceramiki wykonanej prawdopodobnie techniką taśmowo-ślizgową (mało charakterystyczne brzusce) i 177 fragmentów naczyń całkowicie obtaczanych, w tym 19 wylewów, 10 den i 148 brzuśców. W drugiej grupie znajduje się m.in. wklęsłe dno pucharka o średnicy 9 cm i podsypce tłucznia grupy B (tabl. VI.5: 14) oraz fragmenty garnków RF-IVA (2 fragm. o wylewach XXIV-2), być może RF-IVB, o niesklasyfikowanej krawędzi oraz RF-IC, o brzegu typu XXXIA (tabl. VI.5: 11). Inne ułamki wylewów określono jako typy: I (1 fragm., tabl. VI.5: 8), XVIIIB-1 (2 fragm.), IVA (tabl. VI.5: 9), XXVI (5 fragm., w tym po 2 ułamki podtypów XXVIA-2 i XXVIB-1 i 1 podtypu XXVIB-2, tabl. VI.5: 12), XXVIIIIC-2 (1 fragm.), XXXIA (2 fragm.) i ukształtowane niestandardowo (2 fragm., tabl. VI.5: 10). Spośród den 3 sklasyfikowano jako wklęsłe z pierścieniem dookolnym (IIB), z podsypką tłucznia o granulacji od 0,5 do 2 mm. Na jednym dnie nieokreślonym typologicznie występuje prawdopodobnie podsypka kredy, a być może również fragment znaku garncarskiego. Oprócz ułamków zdobionych żłobkami w warstwie znaleziono też brzusce dekorowane wzorami R1+N2 (1 fragm.), R3 (2 fragm.) i R4 (1 fragm.); b) 4 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, w tym 1 wylew garnka GT-A, o krawędzi typu G-I (tabl. VII.9: 19), 1 wylew niesklasyfikowany, o nieokreślonej technice wykonania (GT-A lub GT-B) oraz 2 brzusce naczyń GT-B; c) 90 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie ze świni, owcy/kozy i bydła, w mniejszej liczbie z konia, jelenia, dzika, tura, sarny i gęsi, w tym kilka ze śladami przepalenia oraz cięcia i rąbania.

Zawartość zabytkowa w. 301: a) 11 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym 1 niesklasyfikowany wylew; b) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej – brzusiec naczynia GT-B; c) 7 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących m.in. ze świni.

w. 207 – cienka warstewka wiórów i ścinków sosnowych w warstwie 124, o miąższości od 0,01 do 0,02 m. Funkcja – prawdopodobnie pozostałości po obróbce drewna użytego do budowy konstrukcji obronnych. Faza VA.

w. 209 – skupisko spalonego drewna w północno-zachodnim narożniku wykopu, na granicy warstw 124 i 216. Kilka niewielkich kawałków drewna sosny i brzozy, leżących w różnych kierunkach, głównie o orientacji wschód – zachód. Poziom stropu: ok. 129,85–129,91 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

w. 210 – jednolity ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1–3/2), sypki piasek, podobny do warstwy 175. Jego miąższość wynosiła 0,10–0,25 m. Funkcja – część nasypu wału znajdująca się na jego wewnętrznym stoku, prawdopodobnie częściowo osunięta. Faza VIA.

Zawartość zabytkowa: a) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzuśce); b) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej – brzusiec naczynia GT-A, zdobiony pojedynczą linią falistą.

ob. 213 – kolistą w planie i niekowatą w przekroju jamą, zapewne dół posłupowy, o średnicy ok. 1 m i głębokości dochodzącej do ok. 0,85 m, wkopana prawdopodobnie z poziomu warstwy 181. Jej wypełnisko (w. 212), o przemieszanym charakterze, składało się z jasnobrązowej (10YR 5/4) i pomarańczowej (5YR 5/6), słabo wypalanej gliny oraz ciemnobrunatnego (10YR 3/2) piasku. Zawierało ono dużą liczbę węgli drzewnych i grudki polepy (niektóre mocno rozdrobnione). W dolnej części obiektu przeważał ciemnobrunatny piasek z dużą ilością polepy. Funkcja – prawdopodobny dół posłupowy związany z konstrukcją słupową ustawioną wzdłuż wewnętrznej części nasypu wału. Faza VIA.

Zawartość zabytkowa: a) skobel (?) żelazny, kuty ze sztabki o prostokątnym przekroju (tabl. VII.17: 7). Środkowa część sztabki, która jest nieco węższa, została zgięta, przez co powstało owalne uszko. Pozostałe części sztabki przylegają do siebie, a jedynie końce ramion są nieco rozgięte na zewnątrz. Wymiary: długość zachowana – 5,72 cm, szerokość uszka (maksymalna) – 1,8 cm, szerokość światła uszka (maksymalna) – 0,75 cm, wymiary przekroju sztabki (maksymalne) – ok. 0,56 × 1,18 cm; b) 3 fragmenty brzuśców pochodzące z naczyń wczesnośredniowiecznych całkowicie obtaczanych, w tym 1 zdobiony wzorem R1+O1b?; c) 2 fragmenty ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzuśce); d) 4 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, w tym nietypowy wylew garnka lub dzbana GT-F1, o średnicy 16 cm (tabl. VII.12: 3), wylew garnka GT-A (RF-IIIB, krawędz typu G-IIB), zdobionego żłobkami dookólnymi (tabl. VII.12: 1), płaskie (typ IA) dno naczynia GT-A, o średnicy 13 cm, bez podsypki oraz fragment brzuśca naczynia stołowego GT-C1 o polerowanej powierzchni, zdobiony żłobkami dookólnymi i wzorem wykonanym radełkiem (tabl. VII.12: 2); e) 23 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących głównie z konia, ale także z owcy/kozy, świni, łosia, sarny i dzika, w tym kilka ze śladami rąbania i ogryzania.

w. 214=238=239 – kora nieokreślonego gatunku drzewa (ok. 3–4 poziome warstewki), przemieszana z mocno zglinionym brązowym (7,5YR 3/4) piaskiem, z pojedynczymi bardzo drobnymi węglami drzewnymi. Miąższość warstwy wahała się od 0,04 do 0,25 m. Funkcja – warstwa kory w przywałowej części majdanu, powstała w wyniku obróbki drewnianych elementów umocnień lub umyślnie zdeponowana w celach izolacyjnych. Faza VA.

Zawartość zabytkowa: a) fragment głowni noża (?) żelaznego, o zachowanej długości 3,7 cm i trójkątnym przekroju głowni, o maksymalnych wymiarach 1,30 × 0,34 cm (tabl. VII.17: 9); b) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej – brzusiec pochodzący z naczynia RF-IVB, zdobiony zagładzanymi żłobkami (R1); c) 7 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza – 6 brzuśców i drobny fragment wylewu, pochodzący być może z naczynia z cylindryczną szyjką i zdobiony R3; d) 88

fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, w tym 78 z naczyń GT-A, w tym 7 wylewów, pochodzących w większości z garnków, o krawędziach sklasyfikowanych jako typy G-IIA (2 fragm., z czego jeden zdobiony żłobkami, tabl. VII.10: 1, 4), G-IIIB (tabl. VII.10: 2), G-IV (zdobiony żłobkami, tabl. VII.10: 3), G-X (tabl. VII.10: 7) i nieokreślone, 5 den, z czego 1 to egzemplarz płaski z pierścieniem dookołnym (typ IB), o średnicy 12 cm i podsypce tłucznią o granulacji do 2 mm (tabl. VII.10: 5), 2 dna płaskie bez pierścienia (typ IA) i podsypki oraz 2 niesklasyfikowane, również bez podsypki oraz 66 ułamków brzuśców, w tym 1 o ostrym załomie (misa?), 16 ornamentowanych żłobkami, 7 pojedynczą linią falistą i 1 dekorowany żłobkami w powiązaniu z pojedynczą linią falistą, pojedyncze fragmenty dna i brzuśca, pochodzące z naczyń GT-A lub GT-B, 1 fragment nieokreślonego wylewu, pochodzący z garnka GT-F1, ornamentowanego żłobkami, 7 fragmentów z naczyń stołowych GT-C1: zdobiony listwą plastyczną i odciskami palcowymi fragment taśmowego ucha dzbana (tabl. VII.10: 6), 4 fragmenty brzuśców z naczyń o polerowanej powierzchni, zdobionych żłobkami oraz 2 fragmenty brzuśców z naczyń zdobionych plastycznym wałkiem; e) 1 fragment ceramiki z okresu późnego średniowiecza lub nowożytnego – drobny fragment dna, pochodzący być może z naczyń GT-D; f) 275 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła, owcy/kozy, świni i konia, w mniejszym stopniu z kozy, bydła/tura, psa, dzika, jelenia, wydry, bobra oraz kury domowej i nieokreślonych gatunkowo ptaków; na kilkudziesięciu fragmentach ślady rąbania, ogryzania i cięcia, a na kilku przepalenia; g) 152 kości ryb, głównie okonia i okoniowatych oraz karpowatych, w mniejszym stopniu szczupaka, płoci i leszcza, a także 1874 łuski, pochodzące najczęściej z karpowatych, z niewielkim udziałem okoniowatych i szczupaka.

w. 215 – warstwa o luźnej strukturze, składająca się z grudek słabo wypalanej polepy o pomarańczowej (7,5YR 5/6) barwie, od dużych fragmentów do bardzo drobnego, miękkiego gruzu, wydzielona w północno-zachodniej części wykopu. Na obrzeżu warstwy i w jej spągu znajdowały się fragmenty węgla drzewnych. Miąższość warstwy wahała się od 0,06 do 0,4 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna zalegająca u wewnętrznej podstawy nasypu wału, powstała zapewne ze zniszczenia drewnianych konstrukcji oblepionych gliną (znajdujących się na szczycie nasypu?), prawdopodobnie tożsama z warstwą 217. Faza VC.

Zawartość zabytkowa: kilkaset fragmentów polepy różnej wielkości, tylko nieliczne z odciskami konstrukcyjnymi (tabl. VII.20: 5, 6), m.in. 1 duży fragment o grubości > 8 cm, bez domieszki, dość słabo wypalony, mocno zerodowany, z odciskiem dwóch równoległych patyków o szerokości ok. 1 cm lub deski o nierównej krawędzi.

w. 216 – twarda glina wypalona na pomarańczowo (5YR 5/8–4/8), na większości powierzchni o zwartej litej strukturze, a tylko miejscowo gruzelkowata, zawierająca węgle drzewne i duże kawałki spalonego drewna (m.in. drewno 209). Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,8 m. Funkcja – część nasypu wału – warstwa spalenizny przy jego wewnętrznym stoku, przylegająca do konstrukcji 430. Faza VA/C.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment naczyń wczesnośredniowiecznego całkowicie obtaczanego (brzusiec); b) 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej – prawdopodobnie

płaskie dno (typ I?A) z garnka GT-A, o średnicy ok. 8 cm, zdobione żłobkami dookolnymi (tabl. VI.6: 4).

w. 217 – warstwa o luźnej strukturze, składająca się z grudek słabo wypalanej polepy o pomarańczowej (7,5YR 5/6) barwie, od dużych fragmentów do bardzo drobnego, miękkiego gruzu, wydzielona w południowo-zachodniej części wykopu. Miejscami znajdowały się w niej pojedyncze drobne fragmenty węgla drzewnych, koncentrujące się zwłaszcza w narożniku wykopu. Miąższość warstwy wahała się od 0,1 do 0,2 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna zalegająca u wewnętrznej podstawy nasypu wału, powstała zapewne ze zniszczenia drewnianych konstrukcji oblepionych gliną (znajdujących się na szczycie nasypu?), prawdopodobnie tożsama z warstwą 215. Faza VC.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment wylewu typu XVIIIB-2, pochodzący z całkowicie obtaczanego naczynia wczesnośredniowiecznego; b) 5 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej (GT-A), w tym fragment płaskiego (typ IA) dna o średnicy 10 cm, wykonanego na podsypce piasku i tłuczni o granulacji do 1,5 mm, fragment nieokreślonego dna bez podsypki oraz 3 ułamki brzuśców, z czego 1 zdobiony żłobkami (?) i pojedynczą linią falistą; c) 1 przepalona kość owcy/kozy.

w. 218 – intensywnie czarna (2,5Y 2/1; N1,5/0) spalenizna, zawierająca dużą ilość spalonego drewna (słabo zachowane przepalone deski/belki, kora?), pochodzącego z dębu, sosny, brzozy, leszczyny, wiązu i lipy. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,02 m. Funkcja – cienka warstwa spalenizny o nieokreślonej funkcji. Faza VC.

Zawartość zabytkowa: a) 27 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, w tym 24 ułamki z naczyń GT-A: fragment garnka RF-IIB, o wylewie typu G-IV i średnicy 15 cm, zdobionego żłobkami i pojedynczą linią falistą (tabl. VII.11: 9), fragment garnka RF-IIIB, o wylewie typu G-IV i średnicy ok. 16 cm, ornamentowanego żłobkami (?) i pojedynczą linią falistą (tabl. VII.11: 6), fragment garnka o krawędzi typu G-IIA i średnicy 16–18 cm (tabl. VII.11: 4), fragment wylewu typu G-IIB (tabl. VII.11: 5), fragment misy zdobionej żłobkami i wielokrotną linią falistą (tabl. VII.11: 3), fragment płaskiego dna (typ IA) o średnicy 9 cm i podsypce tłuczni (?) o granulacji do 1 mm, być może ze śladami nakładki na koło (tabl. VII.11: 7), fragment bardzo lekko wklęsłego dna (typ IIA) o średnicy 10,5 cm, wykonanego bez podsypki (tabl. VII.11: 1), 17 fragmentów brzuśców, w tym 5 zdobionych pojedynczą linią falistą, a 1 lub 2 żłobkami dookolnymi. W zbiorze znajdują się też 3 ułamki naczyń stołowych GT-C1: 1 fragment brzuśca zdobionego plastycznym wałkiem (tabl. VII.11: 2), 1 ułamek brzuśca o polerowanej powierzchni, ornamentowany żłobkami i wzorem wykonanym prawdopodobnie radełkiem (tabl. VII.11: 8) i 1 fragment brzuśca o polerowanej powierzchni, zdobionego prawdopodobnie plastycznym wałkiem; b) 20 kości zwierzęcych, pochodzących m.in. z bydła, świni i owcy/kozy, w tym 2 ze śladami zacięć i rąbania.

w. 219 – fragment niespalonego sosnowego słupa w dolnej części dołu postłupowego 178, w warstwie 211 (na środku obiektu), najprawdopodobniej tożsamego ze słupem 203. Drewno zachowało się na wysokości ok. 0,75 m. Funkcja – pozostałości sosnowego słupa

(dolna część) związanego z konstrukcją znajdującą się wzdłuż wewnętrznego stoku nasypu wału. Faza VIA.

- w. 221 – spalona belka z topoli lub wierzby, znajdująca się w warstwie 216, na granicy z warstwą 204. Poziom stropu: 129,31–129,76 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 222 – spalona belka brzoza w warstwie 216, na granicy z warstwą 204. Poziom stropu: 129,55 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 223 – spalona belka brzoza w warstwie 216, na granicy z warstwą 204. Poziom stropu: 129,39–129,41 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 224 – spalona belka z topoli lub wierzby, znajdująca się w warstwie 216, na granicy z warstwą 204. Poziom stropu: 129,54 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 225 – spalona belka dębowa w warstwie 204. Poziom stropu: 129,17–129,23 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 226 – spalona belka z topoli lub wierzby, znajdująca się w warstwie 216. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Poziom stropu: 129,55 m n.p.m. Faza VA.
- w. 227 – spalona belka brzoza w warstwie 216, poprzeczna do belek 221–224. Poziom stropu: 129,25 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 228 – żółty (10YR 6/6) żwir z bardzo drobnymi bryłkami polepy (podobnej do polepy z warstw 215 i 217) – warstwa wydzielona w południowo-zachodnim narożniku wykopu (w obrębie warstwy 179). Jej miąższość wynosiła ok. 0,2 m. Funkcja – nieokreślona. Faza VIA?.
- w. 229 – jednolity ciemnoszary (10YR 3/1) piasek – warstwa wydzielona w południowo-zachodnim narożniku wykopu, pod warstwą 179, nad warstwą 181. Jej miąższość wynosiła ok. 0,1 m. Funkcja – część nasypu wału znajdująca się na jego wewnętrznym stoku, prawdopodobnie częściowo osunięta. Faza VIA.
- ob. 231 – rowek o orientacji południowy zachód – północny wschód, prostopadły do nasypu wału, widoczny w warstwie 124. W obrębie wykopu jego długość wynosiła ok. 3 m

– wschodni koniec obiektu wychodził poza granicę przebadanego obszaru, a zachodni przylegał prawdopodobnie do słupa 205 w dole posłupowym 206. Przekrój rowka był prostokątny, jego szerokość wynosiła przeciętnie ok. 0,1 m (miejscami do ok. 0,2 m), a głębokość dochodziła do ok. 0,35 m. Jego wypełnisko stanowił jednolity ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1) piasek (w. 230), miejscami zawierający niewielką liczbę drobnych węgli drzewnych, pochodzących z kory nieokreślonego gatunku drzewa. Funkcja – negatyw po prawdopodobnie drewnianej przegrodzie, oddzielającej dwa odcinki budowy nasypu wału w jego niższej części, na poziomie warstwy 124/2. Faza VA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczonej (brzusiec); b) 3 fragmenty kości świni.

w. 232 – ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1) piasek z drobnymi plamkami jasnobrązowej (10YR 5/4) i zielonkawej (2,5Y 5/3–6/3) gliny, zarejestrowany w północno-zachodnim narożniku wykopu, pod spalonymi belkami konstrukcji 430 i warstwą 216. Miąższość warstwy wahała się od 0,05 do 0,1 m. Funkcja – część nasypu wału (prawdopodobnie lokalna warstewka w obrębie warstwy 124/2). Faza VA.

Zawartość zabytkowa: 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzusiec).

ob. 233 – częściowo przebadany spalony budynek drewniany, przylegający do wewnętrznej podstawy nasypu wału. W obrębie wykopu odsłonięto wschodni narożnik konstrukcji, o wymiarach ok. 1,15 × 0,80 m, posadowiony w jamie o płaskim dnie (ob. 176, por. wyżej), wykopanej w stoku nasypu. Na dnie jamy znajdowała się warstwa podsypki o miąższości ok. 0,1 m, w postaci żółtego (10YR 6/6) żwiru (w. 427). Ułożony na niej bruk składający się z jednej warstwy średniej wielkości kamieni, ściśle przylegających do siebie (w. 235), na którym spoczywały ściany budowli. Budynek wzniesiony został w konstrukcji zrębowej, z belek o zachowanej średnicy ok. 0,1–0,2 m (w. 126, 148 i 234). Wykonane one zostały głównie z drewna sosny, a tylko jedna z jodły. W jedną z belek (w. 126) wbity był żelazny gwóźdź. Ściany budynku przetrwały do wysokości ok. 1,25 m. W jego wewnętrznym narożniku znajdował się ustawiony pionowo słup sosnowy o średnicy ok. 0,20–0,22 m (w. 135), zachowany do wysokości ok. 1,1 m, prawdopodobnie z dwóch boków był ociosany. W wewnętrznej części budynku znajdowało się mocno przepalone rumowisko, pochodzące zapewne z wylepienia jego ścian gliną (w. 134). Składało się ono z białoszarowego (10YR 7/1, 6/1) i różowobeżowego (10YR 7/3), przeprażonego gruzu, glinianego lub ceglanego, przemieszanego z popiołem. Miąższość tej warstwy wynosiła ok. 1,25 m. Funkcja – drewniany budynek znajdujący się u wewnętrznej podstawy nasypu wału, w północno-wschodniej części majdanu. Faza VIIIA.

Zawartość zabytkowa: gwóźdź żelazny kuty, o obustronnie wyodrębnionej owalnej główce (wbity w belkę 126).

ob. 237 – dół posłupowy o słabo widocznych granicach, wkopany z poziomu warstw 181 i 214=238=239. Miał on prawdopodobnie owalny kształt w planie, o wymiarach ok. 1,0 × 0,85 m. Przekrój obiektu był lekko trapezowaty (zawężający się ku dołowi), z prawie

kolistym zagłębieniem o wymiarach ok. 0,40 × 0,35 m w dnie, a jego całkowita głębokość wynosiła ok. 1,2 m. Główną część wypełniska obiektu stanowił ciemnobrunatny (10YR 3/2) piasek z drobnymi plamkami o brunatnoczarnej (10YR 2/2) barwie oraz niewielkimi fragmentami polepy i węgla drzewnych (w. 220). Otaczała ona nieco ciemniejszy, owalny negatyw słupa o wymiarach ok. 0,6 × 0,5 m, wypełniony przez przemieszany, ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1) piasek z drobnymi plamkami zielonkawoszarej (5Y 6/3–5/3) gliny i żółtobeżowego (10YR 6/4) piasku, zawierający fragmenty polepy i kawałki niespalonego drewna (w. 236). Strop tej warstwy uwidocznił się na nieco wyższym poziomie niż warstwy 220 (129,61 m n.p.m.), a jej całkowita miąższość wynosiła ok. 1,8 m. Na wysokości 128,85 m n.p.m. w warstwie 236 odkryto płaski kamień o średnicy ok. 0,35 m, na którym znajdował się fragment drewnianego słupa sosnowego (w. 254), o zachowanej średnicy ok. 0,16 m. Poniżej kamienia nie stwierdzono pozostałości słupa. Jego jedyną pozostałością było wspomniane już zagłębienie w dnie dołu oraz pusta przestrzeń w wypełnisku. Funkcja – dół postłupowy związany z konstrukcją słupową ustawioną wzdłuż wewnętrznej części nasypu wału. Faza VIA.

Zawartość zabytkowa w. 220: a) 12 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, w tym niesklasyfikowane dno z podsypką tłucznia o granulacji do 1,5 mm; b) 5 fragmentów ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzuśce); c) 3 fragmenty brzuśców z naczyń późnośredniowiecznych GT-A; d) 39 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie ze świni, w mniejszym stopniu z bydła, owcy/kozy, kury domowej i kaczki krzyżówki, w tym kilka przepalonych lub ze śladami rąbania.

Ponadto z w. 220 lub w. 236: a) 6 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, m.in. niesklasyfikowane dno o podsypce tłucznia grupy B; b) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzusiec); c) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej, w tym zdobiony żłobkami fragment brzuśca z naczynia stołowego GT-B i ułamek brzuśca naczynia stołowego GT-C1, o polerowanej powierzchni; d) 19 kości zwierzęcych, pochodzących z bydła, świni i owcy/kozy, w tym jedna ze śladami rąbania.

w. 238 – por. w. 214.

w. 239 – por. w. 214.

w. 240 – czarna (2,5Y 2/1; N1,5/0) spalenizna z dużą liczbą drobnych węgla drzewnych (m.in. sosny i brzozy), jak również spalonej słomy i kory nieokreślonego gatunku drzewa. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,01–0,02 m, miejscami sięgając 0,1 m. Funkcja – warstwa spalenizny o nieokreślonej bliżej funkcji. Faza VA.

Zawartość zabytkowa: a) 4 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej – brzuśce naczyń GT-A, w tym 1 zdobiony żłobkami; b) 3 fragmenty kości zwierzęcych, m.in. 2 przepalone kości świni.

w. 241 – warstwa o charakterze spływowym, składająca się z cienkich warstewek zglinionego piasku o różnym zabarwieniu – pomarańczowego (5YR 5/6–4/6) i jasnopomarańczowego

(7,5YR 6/6) oraz jasnoszarego (10YR 6/1–6/2) – popiół (?). Zawierała dużą liczbę mocno przepalonych kości zwierzęcych. Miąższość warstwy dochodziła do 0,45 m. Funkcja – warstwa destrukcyjna, powstała zapewne w wyniku zniszczenia nieokreślonej konstrukcji (domostwo?, piec?), znajdującej się na majdanie grodu. Faza VC.

Zawartość zabytkowa: a) ośełka z gnejsu, o jednej z powierzchni mocno wygładzonej na skutek użytkowania; b) 3 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczonej, w tym fragment nietypowo ukształtowanego wylewu, pochodzącego z garnka RF-III A (tabl. VI.7: 1); c) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza – brzusiec; d) 101 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, z czego 96 z naczyń GT-A, w tym 15 wylewów, pochodzących głównie z garnków: 2 fragmenty wylewów G-I (tabl. VII.13: 5, 6), 2 ułamki krawędzi typu G-II A, z garnka RF-IV o średnicy 15–17 cm, zdobionego żłobkami, pojedynczą linią falistą i nacinanymi kreskami (tabl. VII.13: 1), fragment wylewu G-II A, zdobionego wielokrotną linią falistą (tabl. VII.13: 3), 3 wylewy typu G-II B, w tym jeden z garnka RF-III B, ornamentowanego żłobkami i wielokrotną linią falistą (tabl. VII.13: 2, 7, 8), 3 fragmenty krawędzi typu G-III B (tabl. VII.13: 9–11), 4 wylewy typu G-IV, w tym jeden z garnka RF-III B o średnicy 14 cm, żłobkami i pojedynczą linią falistą (tabl. VII.12: 5), zaś pozostałe drobne (tabl. VII.13: 12–14), 10 fragmentów den, w tym 3 płaskie bez pierścienia (typ IA), m.in. o średnicy 8 cm, prawdopodobnie z podsypką piasku i o średnicy 9,5 cm, z podsypką kredy (tabl. VII.13: 17), wklęsłe dno z pierścieniem dookólnym (typ IIB), o średnicy ok. 10–11 cm, z podsypką tłuczni o granulacji do 1,5 mm (tabl. VII.13: 15), bardzo lekko wklęsłe dno z pierścieniem (IIB), o średnicy 10 cm, bez podsypki (tabl. VII.13: 6), prawdopodobnie lekko wklęsłe dno z pierścieniem (typ IIB), z podsypką kredy oraz fragmenty den niesklasyfikowanych typologicznie, w tym pojedyncze z podsypką tłuczni (o granulacji do 1,5 mm) i prawdopodobnie kredy oraz 66 fragmentów brzuśców, w tym 5 zdobionych żłobkami, 4 pojedynczą linią falistą, a 1 wielokrotną linią falistą, a także 5 ułamków z naczyń GT-C1 – 1 wylew (tabl. VII.13: 4) i 4 brzusce, pochodzące prawdopodobnie z tego samego naczynia stołowego (dzbana?), zdobionego żłobkami; e) 1 fragment ceramiki o nieokreślonej chronologii; f) 432 fragmenty kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła, świni, owcy/kozy i konia oraz pojedyncze z kozy i łosia, w tym kilkadziesiąt przepalonych i kilka ze śladami rąbania i ogryzania.

w. 242 – spalona belka na granicy warstw 124, 216 i 232. Poziom stropu: 129,47–129,60 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

w. 243 – spalona belka dębowa w warstwie 204, na granicy z warstwą 216. Poziom stropu: 129,06–129,12 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

w. 244 – spalona belka dębowa w warstwie 204, na granicy z warstwą 216. Poziom stropu: 129,16 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

- w. 245 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 204. Poziom stropu: 129,09 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

- w. 246 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 204. Poziom stropu: 129,06 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

- w. 247 – spalona belka/deska brzoźowa w warstwie 204. Poziom stropu: 129,09 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

- w. 248 – spalona belka/deska w warstwie 204. Poziom stropu: 129,20 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

- w. 249 – spalona belka/deska w warstwie 204. Poziom stropu: 129,12 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

- w. 250 – spalona belka/deska z wiązu, znajdująca się w warstwie 204. Poziom stropu: 129,06 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

- w. 251 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 216, na granicy z warstwą 204. Poziom stropu: 129,12 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

- w. 252 – spalona belka/deska sosnowa na granicy warstw 204 i 124. Poziom stropu: 129,14–129,20 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

- w. 253 – ciemnoszarobrunatny (10YR 3/1), przemieszany piasek o sypkiej strukturze, z bardzo dużą liczbą drobnych plamek jasnobrązowej (10YR 5/4) gliny, zawierający poziome lub lekko ukośne warstewki spalonego drewna (pozostałości desek/belek). Warstwa zarejestrowana została na północnym profilu wykopu i w jego pobliżu, w sąsiedztwie dołu postłupowego 201 i słupa 202. Jej miąższość wynosiła ok. 0,7 m. Funkcja – część nasypu wału lub warstwa powstała na obrzeżu słupa 202, w wyniku jego spalania. Faza VA/VC.
Zawartość zabytkowa: 2 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej (brzuśce).

- w. 256 – ciemnobrązowy (7,5YR 3/2), lekko zgliniony piasek z dużą zawartością organiki, tworzący podłużny pas prostopadły do konstrukcji 430, będący zapewne śladem po roz-

łożonym drewnie. Poziom stropu: od 128,88 do 128,94 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału (drewno prostopadłe do głównych belek konstrukcji, być może łączące je z nasypem wału). Faza VA.

w. 257 – spalona belka dębowa w warstwie 204. Poziom stropu: 129,15 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

w. 258 – spalona belka (dąb lub brzoza) w warstwie 204. Poziom stropu: 129,01 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

w. 260=275 – intensywnie czarny (2,5Y 2/1), twardy piasek z plamami i poziomymi warstewkami zielonkawoszarej (5Y 6/3–5/3) gliny oraz drobnymi plamkami brunatnego (10YR 3/2) piasku, zalegający na majdanie. W zachodniej części wykopu warstwa była nieco mniej twarda. Jej miąższość wahała się od 0,1 do 0,4 m. Funkcja – warstwa niwelacyjna na majdanie grodu. Faza VA.

Zawartość zabytkowa: a) być może fragment ośelki z gnejsu, o jednej powierzchni ze śladami wygładzania. Wymiary: długość – ok. 10 cm, wymiary przekroju – ok. 2,3 × 2,5 cm; b) 114 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym 1 fragment wylewu typu I, pochodzący z naczynia ręcznie lepionego lub przykrawędnie otaczanego, zdobionego R3 (tabl. VI.6: 14), 4 fragmenty brzuśców pochodzące prawdopodobnie z egzemplarzy wykonanych techniką taśmowo-ślizgową oraz 109 fragmentów naczyń całkowicie obtaczanych. W ostatniej grupie technologicznej wyróżniono fragmenty garnków RF-IC (wylew typu XXXIA, tabl. VI.6: 9), 2 ułamki garnków RF-IVA (wylewy typu XXIV-2, tabl. VI.6: 10) i być może garnka RF-II (wylew typu XXXIB, tabl. VI.6: 13). Mniejsze ułamki krawędzi sklasyfikowano jako typy XIB (o średnicy 35–40 cm, tabl. VI.6: 15), XXVIB-1 (2 fragm., tabl. VI.6: 11) i XXXIA (2 fragm., tabl. VI.6: 12). Jeden z brzegów to forma niestandardowa, również jeden nie został określony typologicznie. Spośród 8 den pojedyncze zostały sklasyfikowane jako typy IIA (z podsypką tłucznią o granulacji do 2 mm, być może z dodatkiem kredy), oraz IIB i IA (tabl. VI.6: 8). Ostatnie z wymienionych den, mające 7,5 cm średnicy, wykonane zostało bez podsypki lub z niewielką ilością podsypki kredy, a na jego powierzchni częściowo zachował się znak garncarski o kształcie koła z wpisanymi odciskami o czworokątnym kształcie. Na pozostałych, niesklasyfikowanych dnach przetrwały pozostałości podsypki tłucznią grup A, C i D. Oprócz żłobków dookolnych na kilku fragmentach odnotowano innego typu zdobiny: R1+O3a, P1+O3b (tabl. VI.6: 16), R3 (tabl. VI.6: 15), R4 i R11; c) spiek bez zawartości żelaza, o białej barwie.

w. 261 – czarna (2,5Y 2/1) spalenizna z drobnymi węgielkami drzewnymi i plamkami jasnego piasku, wyróżniona w południowo-zachodnim narożniku wykopu. Miąższość warstwy wynosiła ok. 0,01 m. Funkcja – warstwa spalenizny w przywałowej części majdanu (być może warstwa izolacyjna). Faza VA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki (wylew) z okresu wpływów rzymskich; b) 1 fragment ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej – niesklasyfikowane dno z podsypką tłucznią (o granulacji do 1,5 mm).

- w. 263 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 204. Poziom stropu: 128,81–128,85 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 264 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 204. Poziom stropu: 128,80 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 265 – niespalona belka (mocno zbutwiała), leżąca na wschodniej granicy warstwy 214 z warstwą 124 lub 204. Poziom stropu: 128,89 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 266 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 204 lub w spągu warstwy 216, w północno-zachodnim narożniku wykopu. Poziom stropu: 129,29 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 267 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 204 lub w spągu warstwy 216, w północno-zachodnim narożniku wykopu. Poziom stropu: 129,17 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 268 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 204 lub w spągu warstwy 216, w północno-zachodnim narożniku wykopu. Poziom stropu: 128,99 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 269 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 204 lub w spągu warstwy 216, w północno-zachodnim narożniku wykopu. Poziom stropu: 129,17 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 270 – spalona belka/deska dębowa w warstwie 204 lub w spągu warstwy 216, w północno-zachodnim narożniku wykopu. Poziom stropu: ok. 129,1 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 273 – spalona belka/deska dębowa o orientacji północny zachód – południowy wschód, leżąca w spągu warstwy 204, na granicy warstw 124 i 280. Poziom stropu: od 128,46 do 128,62 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.
- w. 274 – przemieszany piasek – beżowy (10YR 6/3), z plamami brunatnego (10YR 4/2) i czarnego (10YR 2/1) piasku oraz zielonkawoszarej (5Y 6/3–5/3) gliny. Gdzieniedzie

w warstwie znajdowały się wytrącenia żelaziste. Miejscami na jej stropie stwierdzono plamy słabo wypalanej pomarańczowej gliny. Miąższość warstwy wahała się od 0,06 do 0,3 m, przeciętnie wynosząc ok. 0,2 m. Funkcja – warstwa niwelacyjna na majdanie grodu. Faza VA.

Zawartość zabytkowa: a) ośleka o jednej z powierzchni silnie wygładzonej na skutek użytkowania, wykonana z krzemionkowego piaskowca kwarcowego z muskowitem, pochodzącego z Wołynia lub mezozoicznych utworów Gór Świętokrzyskich; b) 5 fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej całkowicie obtaczanej, m.in. 1 niesklasyfikowane dno.

w. 275=260 – por. w. 260=275.

w. 276 – spalona belka/deska dębowa (niewielki fragment) w spągu warstwy 216 lub 124/2, w północno-zachodnim narożniku wykopu. Drewno słabo zachowane, o układzie północny zachód – południowy wschód. Poziom stropu: 128,98 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

w. 277 – spalone drewno dębowe w spągu warstwy 216 lub 124/2, w północno-zachodnim narożniku wykopu. Słabo zachowane drewno, prawdopodobnie dwie leżące obok siebie belki lub deski, o orientacji północny zachód – południowy wschód. Poziom stropu: 129,01–129,08 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

w. 278 – spalona deska/belka z wiązu w spągu warstwy 253 lub 124/2, w północno-zachodnim narożniku wykopu (w pobliżu słupa 202). Drewno o orientacji południowy zachód – północny wschód. Poziom stropu: 129,16–129,19 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

w. 279 – spalona deska/belka w spągu warstwy 124/2. Drewno słabo zachowane, o orientacji południowy zachód – północny wschód. Poziom stropu: 128,37 m n.p.m. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału (drewno prostopadłe do głównych belek konstrukcji, być może łączące je z nasypem wału). Faza VA.

w. 280 – cienka warstwa niespalonej kory o brązowej barwie (7,5YR 3/2–3/3), bardzo podobna do warstwy 214=238=239, zapewne tożsama z nią. Miąższość warstwy wahała się od ok. 0,01 do 0,07 m. Funkcja – warstwa na majdanie, u podstawy nasypu wału, powstała najprawdopodobniej w wyniku obróbki drewnianych elementów umocnień, ewentualnie warstwa izolacyjna. Faza VA.

Zawartość zabytkowa: a) 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzusiec); b) 2 fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej – brzuśce naczyń GT-A, w tym 1 zdobiony żłobkami i pojedynczą linią falistą; c) 89 fragmentów kości zwierzęcych, pochodzących głównie z bydła i łosia, a pojedyncze także ze świni, owcy/kozy, konia, tura i jelenia; na kilkunastu ślady przepalenia, a na kilku rąbania, odcinania i ogryzania.

- Ponadto z w. 240 lub w. 280:** a) 2 fragmenty naczyń późnośredniowiecznych GT-A, w tym brzusiec oraz fragment wylewu o nietypowo ukształtowanej krawędzi (tabl. VII.10: 8); b) 21 fragmentów kości zwierzęcych, m.in. bydła, świni, owcy/kozy i kozy, w tym kilka przepalonych i ze śladami rąbania lub ogryzania.
- w. 282** – jednolity żółty (10YR 6/6) piasek z niewielką liczbą wytrąceń żelazistych i pojedynczymi małymi bryłkami polepy. Miejscami zawierał pojedyncze drobne węgielki drzewne oraz plamki brunatnego (10YR 3/2) piasku. Miąższość warstwy dochodziła do 0,06 m, jedynie powyżej dołu posłupowego 201 wynosiła ok. 0,18 m. Funkcja – warstwa niwelacyjna na majdanie. Faza VA.
- w. 283** – brunatnoczarny (10YR 3/1–2/1) piasek wydzielony w południowo-zachodnim narożniku wykopu, podobny do warstwy 274, ale ciemniejszy i mniej przemieszany, z plamkami i warstewkami beżowego (10YR 6/3) i brunatnego (10YR 4/2) piasku oraz zielonkawoszarej (5Y 6/3–5/3) gliny. Warstwa zalegała pod warstwą 274. Słabo różniła się od warstw 274 i 260=275. Jej miąższość dochodziła do 0,2 m. Funkcja – warstwa niwelacyjna na majdanie. Faza VA.
- ob. 286** – rowek (?) wkopany z poziomu warstwy 260=275, o orientacji południowy wschód – północny zachód. Miał on ok. 0,15–0,20 m szerokości, a odkryty został na długości ok. 1,15 m (jego zachodni koniec wychodził poza granicę wykopu, a wschodni przylegał do dołu posłupowego 237). Przekrój obiektu był nieckowaty, a jego głębokość wynosiła ok. 0,1 m. Wypełniał go czarny (2,5Y 2/1) piasek (w. 285), bardzo podobny do warstwy 260=275, różniący się od niej jedynie bardzo luźną strukturą. Dystynktywność obiektu nie jest pewna. Funkcja – obiekt o nieokreślonej funkcji (negatyw rozłożonego drewna?, korytarz zwierzęcy?). Faza VI?
- w. 318** – brązowa (7,5YR 3/2–3/3) próchnica z kawałkami rozłożonego drewna, wyróżniona w południowo-zachodnim narożniku wykopu (u wewnętrznej podstawy nasypu wału). Miąższość warstwy dochodziła do 0,1 m. W jej obrębie znajdowała się deska 200. Funkcja – warstwa powstała zapewne w wyniku rozkładu odpadów po obróbce drewnianych elementów konstrukcji obronnych. Faza VIA.
- ob. 330** – częściowo przebadany prawdopodobny dół posłupowy, znajdujący się przy południowej granicy wykopu. W obrębie wykopu odsłonięto północny fragment obiektu, który stanowił zapewne jego niewielką część. Wypełniony był on przemieszanym piaskiem (w. 329) o charakterze zasypiskowo-spływowym, głównie o żółtej (10YR 6/6) i brązowej (10YR 3/3) barwie, z dużą liczbą ciemnobrunatnych (10YR 3/1) i brunatnoczarnych (10YR 3/1–2/1) plamek i warstewek. Wypełnisko zawierało niewielką liczbę różnej wielkości węgli drzewnych. Funkcja – prawdopodobny dół posłupowy, związany z konstrukcją słupową ustawioną wzdłuż wewnętrznej części nasypu wału. Faza VA.

ob. 400 – rów (?) o orientacji północny zachód – południowy wschód, przebiegający prostopadłe do obiektów 130 i 144. Miał on wydłużony kształt w planie, o szerokości ok. 0,25 m. Przebadany został na długości ok. 1,9 m (wychodził poza południową granicę wykopu). W przekroju obiekt zbliżony był do czworokątnego, a jego głębokość wynosiła od 0,35 do 0,45 m. Wypełniony był przemieszanym, brunatnoczarnym (10YR 3/1–2/1), piaskiem (w. 142) z bardzo drobnymi plamkami jasnobrązowożółtej gliny, niewielką liczbą drobnych bryłek polepy oraz pojedynczymi drobnymi węglami drzewnymi. Granice rowu były bardzo słabo czytelne. Dystynktywność obiektu nie jest pewna. Funkcja – prawdopodobny rów o niejasnej funkcji, być może związany z nieokreśloną konstrukcją obronną znajdującą się na szczycie nasypu wału. Faza VII lub VIII.

Zawartość zabytkowa: 1 fragment ceramiki z okresu wczesnego lub późnego średniowiecza (brzusiec).

w. 420 – pomarańczowa (7,5YR 5/6) słabo wypalona glina z niewielką liczbą drobnych bryłek polepy i kilkoma drobnymi węgielkami drzewnymi – warstwa o bardzo wyraźnych granicach, wyróżniona na południe od obiektu 213. Miąższość warstwy wynosiła kilka centymetrów. Funkcja – nieokreślona, być może część wypełniska obiektu 213 (w jego górnej części). Faza VI?.

w. 429 – spalona deska/belka w warstwie 216. Funkcja – część drewnianej konstrukcji 430, znajdującej się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Faza VA.

ob. 430 – drewniana konstrukcja o orientacji północny zachód – południowy wschód, znajdująca się u wewnętrznej podstawy nasypu wału. Zbudowana była z ułożonych wzdłuż linii umocnień belek, głównie dębowych, o średnicy ok. 0,2 m. Oprócz nich, zwłaszcza w północnej części wykopu, odnotowano fragmenty drewna brzozy oraz topoli lub wierzby, a wyjątkowo wiązu i sosny. W skład konstrukcji wchodziły spalone deski i belki 221–227, 242–252, 257, 258, 263, 264, 266–270, 273, 276–278 i 429 oraz niespalone drewno 265. Do głównych belek konstrukcji przylegały pod kątem prostym deski/belki 256 i 279, łączące je zapewne z nasypem. Funkcja – konstrukcja wzmacniająca nasyp wału od strony majdanu, pełniąca zapewne również funkcję pomostu lub niewielkiej galerii obronnej. Faza VA.

ob. 440 – rów znajdujący się na szczycie wału, w północno-zachodnim narożniku wykopu. Obiekt miał prawdopodobnie wydłużony kształt w planie (przebadano go na niewielkim odcinku). W przekroju był nieregularnie prostokątny, a jego głębokość wynosiła przypuszczalnie ok. 0,60–0,65 m. Wypełniał go ciemnoszary (10YR 3/1) sypki piasek (w. 125/1), zawierający dużą liczbę drobnej i bardzo drobnej polepy. W stropie obiektu stwierdzono warstewkę czarnej (10YR 1,7/1), mocno zhumusowanej ziemi z niewielką liczbą drobnych węgli drzewnych (w. 107/1), o miąższości do ok. 0,2 m. Funkcja – rów równoległy do obiektów 101, 128, 130 i 144, tworzący wraz z nimi część nieokreślonej konstrukcji obronnej, znajdującej się na szczycie nasypu wału. Faza VII.

ob. 442 – rowek w warstwie 124, analogiczny do obiektu 231, dość dobrze widoczny na profilu wykopu, natomiast w planie niezarejestrowany. Zorientowany był zapewne podobnie jak rowek 231, z południowego zachodu na północny wschód, prostopadle do nasypu wału. Przekrój rowka był prostokątny, jego szerokość wynosiła ok. 0,1 m, zaś głębokość dochodziła do ok. 0,5 m. Obiekt wypełniony był jednolitym ciemnoszarobrunatnym (10YR 3/1) piaskiem (w. 441). Funkcja – negatyw po prawdopodobnie drewnianej przegrodzie, oddzielającej dwa odcinki budowy nasypu wału w jego niższej części, na poziomie warstwy 124/2. Faza VA.

ob. 444 – rów lub jama znajdująca się w południowej części wykopu, o szerokości ok. 1,2 m i głębokości ok. 0,4 m. Na jej dnie ułożono belki konstrukcji 430. Wypełniona była przez warstwy 280, 241 i 204/1 (por. wyżej). Funkcja – rów lub jama związana prawdopodobnie z budową konstrukcji 430. Faza VA.

3. Znaleziska luźne

1) wyk. 4 – wykonany z brązowej blachy guzik, pusty wewnątrz, z żelaznym (?) uszkiem (tabl. VI.26: 2). Ma on kształt kolisty (powierzchnia miejscowo uszkodzona), z umieszczonym centralnie mocno skorodowanym owalnym uszkiem. Wymiary: wysokość całkowita – 1,07 cm, średnica guzka – 0,80 cm, wysokość uszka – ok. 0,44 cm.

2) wyk. 4 – gwóźdź żelazny kuty, o obustronnie wyodrębnionej od trzpienia płaskiej, najprawdopodobniej czworokątnej główce, częściowo uszkodzonej (tabl. VII.17: 11). Trzpień ma czworokątny przekrój poprzeczny. Wymiary: długość całkowita – 4,55 cm, w tym długość trzpienia – 4,2 cm, wymiary przekroju trzpienia (maksymalne) – 0,4 × 0,4 cm, wymiary główki – 1,1 × 0,9 cm.

3) wyk. 4 – gwóźdź żelazny, kuty, z odłamaną główką (tabl. VII.17: 12). Zwężający się mocno trzpień jest lekko wygięty i ma czworokątny przekrój poprzeczny. Wymiary: długość trzpienia zachowana – 6,07 cm, wymiary przekroju trzpienia (maksymalne) – 0,42 × 0,32 cm.

wyk. 4 – żelazna igła szewska lub rymarska, wykonana ze zgiętego w pół pręta o kwadratowym przekroju poprzecznym (ryc. VII.72; tabl. VII.17: 13). Jeden koniec pręta jest ścięziony i tworzy ostrze, drugi zaś rozklepano w niewielkie uszko z okrągłym otworkiem. Wymiary: długość pręta ok. 11,5 cm (długość igły 5,54 cm), maksymalny przekrój pręta – 0,23 × 0,24 cm, wysokość uszka – ok. 0,62 cm, szerokość uszka – 0,33 cm, grubość uszka – 0,12 cm, średnica otworu – 0,17 cm.

5) wyk. 4 – przedmiot żelazny o kształcie prostokątnej ramy, kuty ze sztabki o prostokątnym przekroju, mogący pełnić funkcję okucia deski lub skobla. Jego ramiona są prostopadle zagięte, jedno z nich jest częściowo odłamane. Wymiary: długość zachowana ramion – 4,2 cm i 1,3 cm, szerokość – 3,1 cm, wymiary przekroju sztabki (maksymalne) – 0,24 × 0,62 cm.

- 6) wyk. 4 – fragment przedmiotu żelaznego, być może trzpień noża, mający kształt sztabki o prostokątnym przekroju poprzecznym, z obu stron ułamanej (tabl. VII.17: 10). Jeden koniec sztabki jest ścieniony i uformowany w stożek. Wymiary: długość – 4,07 cm, szerokość – 0,4–0,9 cm, grubość – 0,46 cm.
- 7) wyk. 4 – fragment żelaznej sztabki o kształcie zbliżonym do prostokąta i prostokątnym przekroju poprzecznym (tabl. VII.17: 14). Sztabka jest lekko łukowato wygięta, a oba jej końce są odłamane. Wymiary: długość zachowana – 4 cm, wym. przekroju sztabki – 0,7 × 0,5 cm.
- 8) wyk. 4 – przedmiot z ołowiu, być może odpad produkcyjny (tabl. VII.17: 15). Ma on kształt lekko zagiętej sztabki o półkolistym przekroju. Powierzchnia wypukła jest nierówna i nieobrobiona, z wtopionym niewielkim kamieniem. Na powierzchni płaskiej znajduje się pięć naciętych w poprzek sztabki żłobków – trzy głębokie i dwa płytkie. Jeden koniec przedmiotu jest nieobrobiony i ma kształt półkolisty, drugi zaś jest prosty (prawdopodobnie został odcięty od większej całości). Wymiary: długość – 2,58 cm, szerokość (maksymalna) – 1,24 cm, grubość – 0,7 cm.
- 9) wyk. 4 – gwóźdź żelazny bez wyodrębnionej główki. Wymiary: długość – 3,7 cm, szerokość trzpienia 0,6–0,7 cm, grubość trzpienia – 0,30–0,56 cm.